

(92)

1985-08-01

1985-10-31

[REDACTED]
ARENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
BJ

KOPIA TILL:

UTRMIN
KABS
POLCH
POL 1
POL 2

ATGARD:

1985-08-06

Pol I/Deps Carlsson

Ex t: Ch Pol I

Ch Pol II

Julin, Pol I

S Carlsson,

Pol I

Exp 55806 X

INK UTRIKESDEP		
Dnr. /		
1985-08-05/2		
1	2	EU

(POL)

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSDEN MOSKVA

1985-08-02

UD STOCKHOLM

DNR [REDACTED]

FOER POL 1 OCH 2

RE WALLENBERG

ENLIGT VAD VI ERFARIT AV BRITTISKA AMBASSADEN TOG BITRAEDANDE
UTRIKESMINISTER MALCOLM RIFKIND UNDER SINA SAMTAL SISTLIDNA
VECKA MED FOERSTE VICE UTRIKESMINISTER KORNIENKO UPP RAUL
WALLENBERG-FALLET.

RIFKIND SKULLE HA UPPMANAT SOVJETUNIONEN, ATT OM DET VORE SAA
ATT WALLENBERG VERKLIGEN VAR DOED "TO PRODUCE PROOF SO THE
FILE COULD BE CLOSED".

KORNIENKO HADE FOERBIGAATT SAKEN MED TYSTNAD.

OERN

AMBASSADEN MOSKVA [REDACTED]

+++++/M2

1985-08-15 Utrikesmin kansli, mk
Kr Julin, Pol I
Skr fr utr min tit

Skurup den 1 augusti 1985

Utrikesminister Lennart Bodström
Utrikesdepartementet
Box 16121
103 23 Stockholm

213/026 ✓ Ink. Utr.min.
1985-08-05
5-8 AUG 1985
P. J. E. U

Käre Vän,

Detta brev innehåller en fråga till Dig: Vad görs i nuläget från den svenska regeringens sida för att bringa klarhet i fallet Raoul Wallenberg?

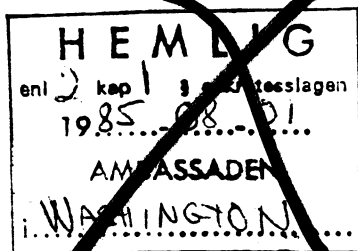
Mycket tacksam för svar.

Vänliga hälsningar

Lars Jönsson
Stortorget 7B
274 00 Skurup

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1985-08-01

Pol/Kr S Julin, 85-08-19
ex till:
Kabs

Ex. 85-08-19/ee

Kanslirådet Sven Julin

Politiska avdelningen

Utrikesdepartementet

Pol/Julin/et
85-08-9 s. bil. till.
hbr Julin-Örn
85-08-19 samt
hbr Julin-Leitland
85-08-19/ee

HEMLIG

SekrL 2:1

Raoul Wallenberg

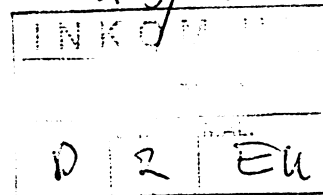
(hbr Julin-Hjertsonsson 1985-07-16)

Broder,

Jag hade idag ett lunchsamtal med Sjevtjenko på en liten restaurang up town Washington.

Samtalet följde i långa stycken de frågeställningar som Du, mot bakgrund av SvD-intervjun med Sjevtjenko den 30 juni, anmält intresse för att få belysta.

Jag vill inte mera i detalj söka värdera lunchsamtalet, eftersom mina kunskaper i Wallenberg-dossierna, och för den delen också om minsagesman, är så ringa. Av vad Sjevtjenko hade att berätta framgick dock klart att han varken själv besitter några faktiska informationer om Raoul Wallenbergs öde och behandling eller har kännedom om personer som sitter inne med sådana informationer - vilket SvD-intervjun kan ge intryck av. Vad Sjevtjenko har att berätta är synpunkter och antaganden som, med tanke på att han

POL

ju faktiskt en gång tjänstgjort som Gromykos assistent, naturligtvis är av intresse. Av hur stort intresse, ja, det kan bara Du och andra som kan dossiern avgöra. Till samtalet. Relata refero.

S. bekräftade att hans personliga uppfattning var att Raoul Wallenberg är död. Han var noga med att understryka att han inte hade några som helst bevis härför. Han hade utomordentligt svårt att föreställa sig att Wallenberg skulle ha orkat leva vidare från början av sextiotalet. Det var då som fallet började ta sådana proportioner att Wallenberg med all sannolikhet måste ha hållits i fullkomlig isolering. S. hade svårt att föreställa sig att någon människa, även med i övrigt ganska hygglig behandling, skulle kunna orka hålla sig vid liv under en så total isolering i 25 år. Det mest sannolika var dock att man gjort sig av med Wallenberg, när fallet började bli brännande på 60-talet. "You know I think it is most probable that they put him to death and that they did it in a nice way. There are ways of slowly poisoning people without their knowing it. Such a slow poisoning process could take a couple of years."

S. förnekade bestämt att han uppgett för Christiansson att han talat med initierade personer i MID om Wallenberg. S. hade kommit i kontakt med Wallenberg-ärendet endast i den formen att han råkat vara på Gromykos rum några gånger när ärendet anmälts. Såvitt S. kunde erinra sig hade detta skett några gånger av chefen för Skandinavienavdelningen, som i samband med genomgång av agendan för svenska besök i Moskva helt pro forma hade anmält att svenskarna kunde förväntas ta upp Wallenberg-fallet.

S. kunde inte erinra sig att Gromyko vid sådana tillfällen eller någon annan gång visat något som helst intresse för fallet.

Gromyko visade överhuvud aldrig något intresse för fall liknande Wallenberg-ärendet. Dessa frågor handlades helt av KGB, och Gromyko tog alltid de rapporter som KGB lämnade i dessa frågor ad notam. Det var därför sannolikt, menade S., att Gromyko inte kände till något själv om sakfrågan, när han på grundval av ett underlagspapper från KGB i februari 1957 gav sitt besked i Wallenberg-ärendet. 'Men', sade S., "jag vet inte att Gromyko inte kände till något i sakfrågan. Jag frågade honom aldrig om Wallenbergsaffären, men jag tror, på grundval av det monumentala ointresse Gromyko alltid visade för dessa frågor, att han var okunnig i sakfrågan".

I MID fanns inga egentliga Wallenberghandläggare. Ärendet handlades inom Skandinavienavdelningen i den mån det utifrån anhängiggjordes i MID. Möjligen kan från tid till annan någon mellangradstjänsteman där ha fått uppdraget att ta emot förfrågningar om Raoul Wallenberg. Sådana tjänstemän hade självfallet inga som helst möjligheter att på egen hand söka få fram några uppgifter om Raoul Wallenberg från KGB. I MID var det endast avdelningscheferna som hade rätt att ta direkt kontakt med KGB, och som kunde be KGB att få se på en "file" i ett ärende.

Den egentliga handläggningen av detta ärende låg helt i KGB. S. varken kände eller kunde namnet på någon KGB-funktionär som sysslat med ärendet, utan konstaterade lakoniskt att det sannolikt handlades inom både KGB:s första och andra direktorat. S. gjorde i detta sammanhang också den kommentaren, att det enligt hans bestämda åsikt i första hand var KGB-folk, som satt inne med faktiska upplysningar om Wallenberg-fallet. "Jag är för min del mycket skeptisk till de vittnesmål ni fått från icke KGB-folk om Wallenberg. Jag kan inte föreställa mig att KGB skulle placera Wallenberg någonstans där det fanns den minsta möjlighet att "non authorized persons" skulle kunna få kännedom om hans existens. Det är för mig fullständigt otänkbart. De bästa källor ni kan få är därför avhoppade KGB-agenter, som även om de inte personligen handlagt Wallenbergärendet kan ha hört något från KGB-kollegor som haft direkt befattning med ärendet."

Jag frågade S. om det inte kunde finnas någon högt upp i hierarkin i MID eller i Kreml, som utnyttjat sin privilegierade ställning och bett KGB att få se Wallenbergdossierna och sålunda satt inne med faktisk information. Hur var det med cheferna för Skandinavienavdelningen i MID t.ex.? "Nej", sade S., "Skandinaviencheferna tror jag inte skulle våga visa så stort intresse hos KGB för detta känsliga ärende". Hur var det i Kreml då, framkastade jag, kunde inte Alexandrov-Agentov tänkas ha forskat i ärendet bl.a. mot bakgrund av sin Sverigevistelse på 40-talet? "Ett intressant namn", svarade S., "Alexandrov-Agentov har alltid haft utomordentlig tillgång till och intresse för KGB:s arkiv, och har naturligtvis med tanke på sin Sverigebakgrund säkert noga satt sig in i detta ärende. Men han kommer naturligtvis aldrig att berätta något för er."

På Din fråga om möjligheterna att få klargörande besked förbättras i och med att Gromyko lämnat utrikesministerposten svarade S. nekande. Däremot menade han att ledarskiftet kunde ha öppnat en möjlighet. Under förutsättning av att man agerade mycket "low key" skulle kanske en framstöt till Gorbatsjov kunna vara värd att pröva. Det gällde att få Gorbatsjov intresserad av Wallenbergärendet, så intresserad att han begärde att få en briefing av KGB. Möjligen skulle han kunna komma fram till att ett sovjetiskt besked som kastade mera ljus över Wallenbergs öde än vad som sades från sovjetisk sida 1957 skulle kunna göra ett för honom fördelaktigt intryck på amerikansk och västeuropeisk opinion.

Den svenske ambassadören i Moskva borde söka ta upp frågan med Gorbatsjov om de händelsevis råkades i ett ceremoniellt sammanhang. Man borde undvika att förammåla ärendet innan det diskuterades med Gorbatsjov. Förammäldes det gav man bara KGB tillfälle att upprätthålla de positioner man så länge intagit i ärendet.

Ja, detta var vad som framkom under samtalet med Sjevtjenko.

Ulf Hjertons
Ulf Hjertons
Ulf Hjertons
Ulf Hjertons

ensk

Dnr	Avd	Grupp	Mål
221/001			

9 August, 1985

Ms Rachel Oestreicher Haspel
President
The Raoul Wallenberg Committee
of the United States
127 East 73rd Street

NEW YORK, N.Y. 10021
USA

My Dear Rachel,

I enclose two photos for your information.

Both cover the same place: the Raoul Wallenberg Street in Budapest.

During a visit to Hungary in mid June, Prime Minister Palme honoured Raoul's glorious work and put flowers on the corner of his street.

I can also inform you that during talks I had with the Soviet minister Maltsev this week I reminded him of for constant and living concern for Raoul's case.

Pierre Schori

Ifylles av postexp

Avsänd med

☐ av kurir☐ uti kurir☒ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

850807

Sign

[REDACTED]
UTRIKESDEPARTEMENTET
EAS

ARENDE:

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
POL I

ATGARD:

INK UTRIKESDEP		
Dnr. [REDACTED]		
1985-08-1413		
Ans	Ar	MA
P	2	Eu

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN MOSKVA

1985-08-13

UD STOCKHOLM

[REDACTED] FOER POL 1

RE SOVJETISKT DISSIDENTINTRESSE FOER WALLENBERG

FOELJANDE FOER DOSSIERNES FULLSTAENDIGHET:

ENLIGT UPPGIFT FRAAN AMERIKANSKA AMBASSADEN DOEMDES DEN 8 AUGUSTI I AAR EN BEKANT DISSIDENT, ROALD ZELITJONOK, I LENINGRAD TILL TRE AARS LAEGER FOER ANTI-SOVJETISKT FOERTAL. SELITJONOK SKALL ENLIGT ETT IHAERDIGT RYKTE I DISSIDENTKOLONIEN I MOSKVA, SAA SOM DET UPPSNAPPATS AV AMERIKANARNA, BL A HA ORGANISERAT "DISKUSSIONSGRUPPER" OM WALLENBERGS OEDE. HAN SKALL OCKSAA ENLIGT SAMMA RYKTE HA KORRESPONDERAT MED UTLAENDSKA AMBASSADER OM WALLENBERGFALLET.

UNDER DEN DEL AV RAETTEGAANGEN SOM AMERIKANARNA KUNNAT BEVAKA SKULLE DOCK INGET SAGTS OM WALLENBERG, VARE SIG AV ZELITJONOK ELLER RAETTEN.

SLUTLIGEN MAA NAEMNAS ATT VARKEN DEN AMERIKANSKA AMBASSADEN ELLER VI MOTTAGIT BREV OM WALLENBERG AV ZELITJONOK.

OERN

AMBASSADEN MOSKVA [REDACTED]

+++++/M2

[REDACTED]

UTRIKESDEPARTEMENTET
ES

ARENDE:

KOPIA TILL:
UTR MIN
KABS
POLCH
POL 1

ATGÅRD:
Pol/Julin/ee
85-08-15 *t. amb. Tel*
Avit/ee

INK-UTRIKESDEP		
Dnr. [REDACTED] / [REDACTED]		
1985-08-14 13		
Am	Gr	ML
P	2	Eu

(POL)

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN TEL AVIV 1985-08-13

UD STOCKHOLM [REDACTED] FOER POL I

RE RAOUL WALLENBERG - NY UPPGIFTSLAEMNARE.

P R I M O. AMBASSADEN UPPSOEKTES IDAG AV HANAN KONIKOV, F D
BYGGNADSARBETARE FRAAN MOSKVA. HAN AER VID BRISTANDE HAELSA.

P G A AV BL A SPRAAKFOERBISTRING UTSPANN SIG ETT HALTANDE SAMTAL PAA
EN BLANDNING AV JIDDISH, TYSKA OCH HEBREISKA ENAER INGEN PAA
AMBASSADEN BEHAERSKAR RYSKA.

KONIKOV, SOM KOM TILL ISRAEL FOER 12 AAR SEDAN, HAR TVAA DOETTRAR I
SOVJETUNIONEN OCH HAN AER ANGELAEGEN OM ATT INTE DESSA SKALL SKADAS
AV BEREDVILLIGHET LAEMNA UPPGIFTER OM RAOUL WALLENBERG. HELST SKULLE
HAN VILJA LAEMNA SINA UPPGIFTER TILL NAAGON TJAENSTEMAN I SAEPO I
SVERIGE MEN HAN KAN OCKSAA GAA MED PAA ATT TALA MED AMBASSADOEREN,
NAER DENNE AATERVAENT I SEPTEMBER.

S E C U N D O. VI KUNDE NU FAA FOELJANDE UPPGIFTER. KONIKOVS FAMILJ
KOMMER FRAAN VITEBSK. I MOSKVA HYRDE HANS BRODER, SOM VAR SNICKARE,
EN SAENG I VAANING. HYRESVAERDEN KAENDE EN KOMMENDANT FOER NAAGON
POLISMYNDIGHET. KOMMENDANTENS NAMN VAR MAKASHIN. AV MAKASHIN, SOM
HADE GODA KONTAKTER I KGB, HADE BRODERN ERFARIT ATT RAOUL WALLENBERG
HADE KOMMIT TILL MOSKVA AAR 1946 ELLER 1947. MAKASHIN SKULLE SJAELV
HA TRAEFFAT WALLENBERG. ENLIGT KONIKOV SKULLE WALLENBERG HA VARIT I
LIVET OCKSAA PAA 1950-TALET, DAA HAN BODDE I SIBIRIEN. DAER SKULLE
HAN HA UNDERVISAT KGB-PERSONAL I SVENSKA SPRAAKET. WALLENBERG SKULLE
HA BOTT I NAAGON SLAGS LAEGENHET PAA FOER KONIKOV OKAEND ORT I
SIBIRIEN OCH DAER SAMMANLEVT MED EN KVINNA MED VILKEN WALLENBERG

FORTS

HAD TRE BARN.

2

BRODERN AVLED I MOSKVA PÅ 1960-TÅLET OCH KONIKOV HAR DÄRFOER INGA
UPPGIFTER AV YNGRE DATUM OM WALLENBERGS ODE DÄREFTER.

KONIKOV'S HEMLIGHET, SOM HAN, ALLTSÅ INTE VELAT AVSLOEJA NU ÄR ATT
HAN HAR UPPGIFTER OM VARFOER WALLENBERG TOGS TILL FÅNGA.

HAGARD

AMBASSADEN TEL AVIV [REDACTED]
+++++/BE

1985-08-13

Pol

Ex till:

Kabs
Polch
Ch Pol I
Carlsson, Pol I
Bekeris
Julin

~~ex. 1985-08-13/w0~~
Amb Moskva (onr)
Amb Tel Aviv (onr)
Amb Budapest (onr)

HEMLIG

Fallet Wallenberg tas upp med sovjetdelegat i Ottawa

Vid ett samtal den 14 juni 1985 med andremannen i den sovjetiska delegationen vid MR-mötet i Ottawa minister Sergei A. Kondratjov tog jag enligt instruktion också upp fallet Raoul Wallenberg (Kondratjov har enligt uppgift hög rang också inom KGB)

Jag sade att jag instruerats tala om ett fall som djupt engagerat opinionen i Sverige och där vi fortfarande väntar på ett klart besked från sovjetiska vederbörande, nämligen ärendet Raoul Wallenberg. Kondratjov svarade att detta var ett tragiskt fall: "Wallenberg är död, han dog under olyckliga omständigheter som då kunde förekomma." Det fanns inget annat att tillägga.

Jag fastslog att vi inte kunde betrakta frågan som utagerad förrän vi fått ett ur vår synvinkel tillfredsställande besked om Wallenbergs öde.

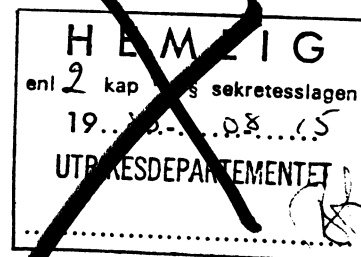
Ilmar Bekeris

EXPEDIERAT	
med	Sen
sv. kurlr	14, 885
utl. kurlr	
luftpost	
vanl. post	
	Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

2271010
P2 Eu I
✓
PROMEMORIA
1985-08-15

Pol

Pol/Julin
Bilaga t. H6r
Julin - Örn,
85-08-23; samt
h6r. Julin Leifland
85-08-23/le

HEMLIG

✓
Arkadij Sjevtjenkos uppgifter om Raoul Wallenberg
(1 bil.)

85.08.01
.1. enl 85.08.08

Ministern Ulf Hjertonsson vid ambassaden i Washington har i bifogade handbrev till undertecknad redogjort för ett samtal om Raoul Wallenberg med den avhoppade sovjetiske diplomaten Sjevtjenko.

Sjevtjenko hade enligt egen utsaga ingen direkt, personlig kontakt med Wallenberg-ärendet. Han hävdar emellertid som sin personliga uppfattning att Raoul Wallenberg skulle vara död. Några bevis härför har han inte, utan det framgår tydligt att det blott rör sig om spekulationer från hans sida. Han uttrycker likväl åsikten att "man gjort sig av med Wallenberg när fallet började bli brännande på 60-talet".

+ Mjesnikov

Den mest uppseendeväckande händelsen i fråga om Raoul Wallenberg under 60-talet var att professor Nanna Svartz år 1961 från den sovjetiske läkarkollegan ~~Smoltsöv~~ ^{Smoltsöv}, uppenbarligen till följd av misstag eller lösmynthet från den senares sida, fick uppgift om att Raoul Wallenberg skulle vara vid liv men i dålig form vid en psykiatrisk klinik i Moskva. De framställningar som med anledning härav gjordes bl.a. av statsminister Erlander ledde som bekant inget vart. Det är dock svårt att inte tillmäta professor Svartz vittnesmål ett betydande bevisvärde.

Är det troligt att de sovjetiska myndigheterna efter incidenten med Nanna Svartz skulle ha bragt Raoul Wallenberg om livet för att han blivit en alltför obekväm fånge? Flera skäl talar emot denna hypotes.

För det första kan ifrågasättas varför inte Raoul Wallenberg enligt ovanstående teori togs av daga långt tidigare. Han var förmodligen en ännu obekvämare person på 50-talet, och vid den tiden rådde ett betydligt kärvare klimat i Sovjetunionen för politiska fångar.

För det andra kan man undra - men på denna punkt måste jag bekänna mina begränsade kunskaper om det inre väsendet av Sovjets politiska system och dess beslutsmekanismer - huruvida någon person i ansvarig ställning skulle våga fatta beslut om att röja ur vägen en fånge av Raoul Wallenbergs kaliber. Skulle inte vederbörande skrämmas av utsikten att beslutet eventuellt en dag kunde komma att vändas mot honom? Är det troligt att Chrustjev eller hans efterföljare skulle ha befattat sig med frågan och beordrat likvidering? Frågan står öppen, men jag har mina personliga dubier.

För det tredje kommer vittnet Kaplan i bilden. Han är en sovjetisk jude som 1974 dömdes till fängelsestraff för illegala diamantaffärer. Då han slapp ut ur fängelset Butyrka i Moskva 1977 meddelade han sin dotter i Israel att han skulle ha träffat en svensk vid namnet Wallenberg under fängelsevistelsen. Han häktades sedermera av KGB då han sökte smuggla ut ett brev med uppgifter om den svenske medfången, men hans uppgifter bekräftades 1979 i ett brev från hans hustru till dottern. Kaplan lär ånyo vara på

fri fot, men han kan av naturliga skäl inte kontaktas och torde vara skrämmd till tystnad av KGB. Kvar står att hans utsaga att Wallenberg skulle ha varit vid liv omkring 1977 - något som Sjevtenko tycks vara ovetande om av i och för sig förklarliga orsaker - äger bevisvärde i sammanhanget.

Sven Julin

bf

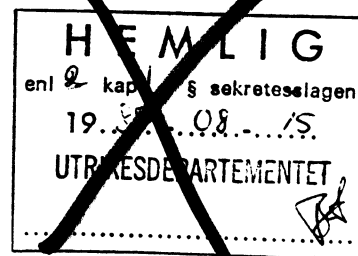
UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

227/010 ✓
PROMEMORIA
1985-08-15

Ex f kdm t:

Kabsek
Polch
Ch Pol I
Carlsson, Pol I
Julin
Exp 85816 AB
Amb Moskva u n

Amb Tel Aviv u n HEMLIG

GK New York u n Raoul Wallenberg; nya uppgifter från Abraham Kalinsk
(1 bil.) *skiffer m. 126 fr. 100 Nov 85. 0219*

Den polske exiljuden Abraham Kalinski framträdde för första gången som vittne beträffande Raoul Wallenberg i december 1978. Han uppgav då att han under femtio-talet hade suttit i Vladimirfängelset tillsammans med Raoul Wallenberg. Hans uppgifter, uppbackade av postkort som han sänt från fängelset till anhöriga i Israel, tillmättes betydande bevisvärde på svensk sida. Han ledde oss också till det sovjetiska vittnet Jan Kaplan, enligt vilken Raoul Wallenberg skulle ha varit vid liv och förvarad i Butyrkafängelset i Moskva så sent som 1977. Kalinskis utsagor föranledde de två senaste högnivådemarcherna beträffande Raoul Wallenberg, som gjordes 1979.

Kalinski har gjort sig känd som en intellektuellt oredig och emotionellt instabil person med ett till synes manifest behov att få fortsätta en framträdande roll i fråga om Raoul Wallenberg. Sommaren 1984 kontaktade han generalkonsul Faxén i New York och sade sig ha bevis för att Raoul Wallenberg fortfarande skulle vara vid liv och förvarad i Vladimirfängelset öster om Moskva. Vid en påföljande ingående intervju med ambassadör Hirdman i Tel Aviv lade han fram föregiven korrespondens med en

EXPEDIERA:	
med	Sen
sv. kurt	20.8.85
utl. kurt	
luftpost	
vanl. post	
	Sign

f.d. läkare i Vladimirfängelset (Butova) till stöd för sina uppgifter. Vi kunde ganska omgående konstatera, med hjälp av språk- och handskriftsjämförelser gjorda av departementssekreteraren Göran Lundström, att korrespondensen var förfalskad av Kalinskis egen hand.

./.

Kalinski återkom tidigare i sommar till ambassaden i Tel Aviv och sade sig nu sitta inne med säkra uppgifter att Raoul Wallenberg skulle ha avlidit i Vladimirfängelset i februari i år. I enlighet med departementets politik att följa upp alla spår ombads ambassadör Hirdman att ta ett samtal med Kalinski. Det har sammanfattats i bifogade kryptomeddelande. Kalinski antydde att han erhållit sina uppgifter från samma fängelseläkare som han hade varit i (förfalskad) korrespondens med år 1984. Hirdmans slutsats är att "efter det att vi förra gången upptäckte att han (Kalinski) förfalskade "Butovas brev" har jag personligen svårt att tro på hans uppgifter om Wallenbergs död i februari. Omständigheterna är i och för sig konsistenta med Kalinskis berättelser sedan 1978, men hur skall vi kunna tro honom enbart på hans ord?"

Jag delar till fullo Hirdmans tvivel och föreslår att vi inte vidtar några ytterligare åtgärder med anledning av Kalinskis senaste vittnesutsaga.

Sven Julin

Pol/Kr S Julin/ee

Ärende

Raoul Wallenberg

Datum

1985-08-15

Dnr

Avd

P

Grupp

2

MÅL

En I

Adress AMBASSADEN TEL AVIV DNR.....

Text Från Pol I ang. Raoul Wallenberg.

I enlighet med vår praxis att söka följa upp och verifiera alla vittnesmål om Raoul Wallenberg vore vi tacksamma om ambassadören efter återinträdet i tjänst ville ta ett samtal med Konikov. Det bör därvid framhållas att vi kommer att behandla hans uppgifter på ett sätt som inte kan skada hans anhöriga.

CABINET

Ex f k till:

Kabs

Polch

Ch Pol I

Carlsson, Pol I

Julin

exp. at 85-08-15/ee

Ifyllas av telegramexpeditören

Avstäm den

Klockan

Sign

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

1985-08-15

Dnr Avd Grupp Mål

227/001

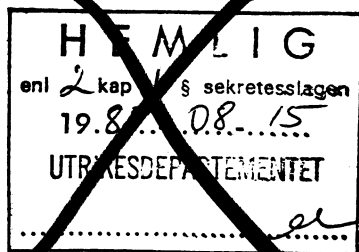
P 2 EU I

Ambassadören Hirdman

TEL AVIV

U. n.

Pol

HEMLIG

Raoul Wallenberg

(1 bil.)

Broder,

./.

Stort tack för Ditt besvär att ånyo tala med Kalinski och för den utmärkta samtalsuppteckningen. För Din kännedom översänder jag mina kommentarer till densamma, vilka torde tala för sig själv. (Har Du själv någon ytterligare synpunkt är den givetvis välkommen). Jag vill betona att det likväl var värdefullt att även denna gång få utrönt vad Kalinski hade på hjärtat.

Sven Julin

ee

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ av kurrir☐ utl kurrir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

20/8-85

Sign

CAH

Utrikesministerns kansli, mk
Handläggare: Kr Julin,
Pol I

1985-08-

Dnr	Avd	Grupp	Mål
15			
227/007	P	2	Eu ¹

Lars Jönsson
Stortorget 7 B

274 00 SKURUP

(Raoul Wallenberg)

Jag hänvisar till Dina brev den 1 augusti 1985 till statsministern och mig med en förfrågan om vad som i nuläget görs från den svenska regeringens sida för att bringa klarhet i fallet Raoul Wallenberg.

./.

Som orientering sänder jag Dig bifogat en promemoria om Raoul Wallenberg och regeringens agerande för honom. (Tyvärr finns den än så länge bara på engelska.) Som framgår av den griper vi varje lägligt tillfälle att ta upp frågan om Raoul Wallenberg med representanter för den sovjetiska regeringen. Bara i år har vi gjort det vid flera tillfällen. Vi hänvisas emellertid enständigt till det sovjetiska beskedet år 1957 av innebörd att han skulle ha avlidit tio år tidigare.

Jag vill försäkra Dig att den svenska regeringen inte ämnar ge upp sina ansträngningar i fråga om Raoul Wallenberg förrän vi har fått klarhet om hans öde. Så länge de sovjetiska myndigheterna inte presterat för oss godtagbara bevis om hans fränfälle utgår vi från att han är vid liv och agerar därefter.

Med vänliga hälsningar

Lennart Bodström

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ sv turir☐ utl turir☐ luftpost☒ vanlig post

Avsändn datum

8/30/85

Sign

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1985-08-08

Ex till:

Julin
RW-fören

Kanslirådet Sven Julin
Pol.

UTRIKESDEPARTEMENTET

exp. 1985-08-22/uo

220/003 ✓

INKOM		
0	2	En I

Raoul Wallenberg

Broder,

En något besynnerlig person besökte idag ambassaden för att informera om sitt arbete för Raoul Wallenberg. Jag skulle inte rapportera om händelsen om det inte var för att han kunde dokumentera samtal med officiella myndigheter i Sovjet och USA. Det kan således inte uteslutas att också UD i Stockholm uppvaktas.

Personen i fråga kallar sig evangelist och heter Les Rawlins och är bosatt i Florida. Han har hittills varit engagerad i export av biblar till Sovjet men på senare tid enligt vad han uppgav fått Guds kallelse att föra hem Wallenberg till Stockholm död eller levande. Han trodde själv att Wallenberg levde men om inte så var fallet skulle han se till att hans kvarlevor blev överlämnade till familjen i Sverige.

Rawlings förklarade att han varit i Moskva fem gånger och att han vid dessa tillfällen haft samtal med olika myndigheter. Trots att han exporterat biblar har han fått sina visumansökningar godkända. Han hade också besökt de sovjetiska ambassaderna i Stockholm och Helsingfors men det var något oklart om han verkligen fått tala med ambassadör Pankin. Också här i Washington har han varit synnerligen aktiv.

Han kommer snart försöka åka till Moskva och Stockholm på nytt och i dessa sammanhang kanske Du får höra talas om honom.

Med hälsningar
Stig

Stig Hadenius

Adress

Suite 1200
600 New Hampshire Avenue, N. W.
WASHINGTON, D. C. 20037
USA

Telefon

(202) 298-3500

Telegram

Svensk

Telex

RCA 248347, SVSK UR
WU 89-2724 SVENSK WSH

SVERIGES AMBASSAD

B u d a p e s t

1985-08-12

R 18 Wallenberg

224/001

Ex till:

RW-fören

D 2 en I

Kanslirådet Sven Juhlin

U D

exp. 1985-08-22/wl

Wallenberg
(1 bil)

Broder,

Ett amerikanskt par besökte idag ambassaden för att få visa sin uppskattning av Raoul Wallenbergs insatser i Ungern. De lämnade bilagda brev. Vederbörande syntes inte själva ha haft något med Wallenberg att göra.

Vidar Heilners
Vidar Heilners

IM

Postadress

Ajtósi Dűrer sor 27 A
1146 BUDAPEST
UNGERN

Gatuadress

Ajtósi Dűrer sor 27 A
BUDAPEST

Telefon

229-880
229-888
229-889
414-186

Telegram

Svensk
Budapest

Telex

225847

• 8 Wayne Court
Oradale, NY 10502
U. S. A.
August 8, 1985

To The Kingdom of Sweden:

In eternal gratitude and honour to the truest epitome of the word mensch, Raul Wallenberg; a man who defied the primary law of nature that of 'Survival' in order to give others the possibility of 'survival'. For those who did not survive, he gave them the opportunity to die with some vestige of dignity and the knowledge that there were people outside of the horror around them who cared.

Raul Wallenberg is this shining example along with his colleagues who worked tirelessly for humanity and proved that there are no strangers, only friends who have not yet met.

• Mankind will survive so long as all people of good will follow in his footsteps

We are proud to have lived in his time.

Forever grateful,
mine/margarettes Atlas
Raul Atlas

Political Department

August, 16, 1985

Dnr	Ayd	Grupp	Mål
228/001			P 2 E u

Mr. Jon Belin
Conquistador Apts 1124
7400 Stirling Road
Hollywood, Florida 33024
USA

Dear Mr. Belin,

I refer to your letter of July 10, 1985 to Prime Minister Olof Palme regarding Raoul Wallenberg. You asked about the veracity of reports in US media to the effect that the Swedish Government filed in 1962 to exchange Mr. Wallenberg for Soviet spies.

I can assure you that these reports, based on false information from an American source, had no foundation whatever. To the best of my knowledge, they were later on subject of disclaimers, although in a less prominent form.

I hope that the foregoing has satisfactorily answered your query.

Sincerely Yours,

Sven Julin

Deputy Assistant Under-Secretary

Ifylles av postexp

Avsänd med			
☐ sv kurir	☐ utl kurir	☒ luftpost	☐ vanlig post

Avsändn datum	Sign
85-08-18	el

Pl 535, 430 40 SÄRÖ
Tel. 031-70 54 50

Kanslirådet Sven Julin
Utrikesdepartementet
STOCKHOLM.

230/006 ✓
1985-08-18
Inl 1778 08-19
Pol/Kr. S. Jutun/ee
85-08-10 sk. tit.
P 2 Euf

Efter all publicitet om Raoul Wallenberg på senare år kan man kanske inte vänta att några emigranter som varit en längre tid i väst skulle gömma på ännu några upplysningar om honom. Det är annorlunda med nykomlingar. Alla kan dessutom, såsom framgår av UD:s frisläppta handlingar, sitta inne med värdefulla kunskaper om medfångar och anstaltspersonal. En vidlyftig och ansträngande personforskning är troligen vår enda chans att en gång finna de återstående pusselbitar som skulle ge oss lösningen på den tragiska gåtan.

För fem år sedan växlade jag i denna anda en del brev med Hirdman, Leifland och Lars-Åke Nilsson; se t.ex. mitt brev till Leifland 1979-12-10, Lars-Åkes brev till mig 1980-02-21 och mitt brev till honom 1980-02-25. Så värst mycket kom visst inte ut ur de följande samtalen med ex-fångar, med problemet för mig är att jag på grund av en något flackande tillvaro tappade kontakten med UD.

Jag skulle t.ex. uppskatta att få veta om era representanter kom i förbindelse med de båda juristerna Kaminskaya och Yuodovitch och om ni har deras adresser. Att samtal med Vins och Shmain inte gav något av värde har jag underrättats om. Men Valentin Moroz och Krylskij borde också veta en del.

Lars-Åke var dessutom ute efter att bättra^e pricka in den illustre greve Andersson, Erik Arvid. Inte oviktigt, eftersom det ofta är oklart vem det kan ha rört sig om då ex-fångar talar om "svensken".

Slutligen undrar jag om Wien-ambassadens samtal med Yury Belov 1979-12-11 resulterade i några ringar på vattnet. Ert samtal med George D. Papadopoulos, intressant därför han lämnade sina upplysningar oberoende av Belov, känner

jag till, men hur gick det med namnet Walther Naumann?

Har ni för övrigt Belovs adress? Enligt den senaste notisen i mina papper slog han sig ner i Tyskland, men denna anteckning är några år gammal.

Jag vore glad för en kontakt med Wallenberg-fallets nuvarande handläggare och skulle naturligtvis mycket uppskatta ett svar på mina frågor.

Med vänliga hälsningar

Harald Wigforss

Harald Wigforss

Handl: Kr S Julin

1985-08-19

Avd Grupp Mål

231/001

P 2 EU I

Ex jämte bil. f.k. till:

Polch.

Ch. Pol I

Carlsson, Pol I

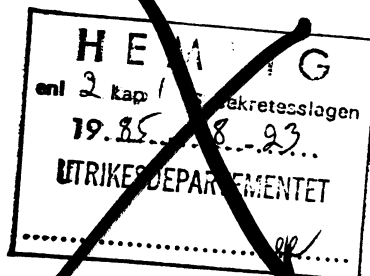
Julin

Ambassadören Örn

MOSKVA

POL

HEMLIG

Bilagor: Hbr. Hjertonsson-Julin,
1985-08-01;
PM/Julin/Pol,
1985-08-15;
Hbr. Julin-
Hjertonsson,
1985-07-16.
/ee

Arkadij Sjevtjenkos uppgifter om Raoul Wallenberg
(3 bil.)

Broder,

./1
./2
./3

För någon tid sedan hade Ulf Hjertonsson i Washington tillfälle att tala med Arkadij Sjevtjenko för att utröna vilka uppgifter om Raoul Wallenberg denne kunde sitta inne med. Jag bifogar uppteckningen av samtalet samt Sven Julins kommentarer till den. Som komplettering översänder jag också de frågeställningar som Julin formulerade på grundval av Lars Christianssons intervju med Sjevtjenko i Svenska Dagbladet den 30 juni 1985.

Någonting anmärkningsvärt framkom väl knappast. Jag vore emellertid tacksam om Du och Lars-Ake Nilsson ville studera materialet och låta mig få del av de kommentarer som det för er del kan ge upphov till.

Pierre Schori

ee

Ifylls av postexp

Avisat med

☒ sv. brev☐ uti kurl☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

26/85

Sign

Handl: Kr S Julin

1985-08-19

Avd Grupp Mål

231/001

P 2

Eu

Ex jämte bil. f.k. till:

Polch.

Ch. Pol I

Carlsson, Pol I

Julin

exp. at 85-08-23/ee

Ambassadören Leifland

LONDON

U. n.

Bilagor: Hbr Hjertonsson-Julin,
1985-08-01;
PM/Julin/Pol,
1985-08-15;
Hbr. Julin-
Hjertonsson,
1985-07-16.
/ee

HEMLIG

Arkadij Sjevtjenkos uppgifter om Raoul Wallenberg
(3 bil.)

Broder,

./1
./2
./3

För någon tid sedan hade Ulf Hjertonsson i Washington tillfälle att tala med Arkadij Sjevtjenko för att utröna vilka uppgifter om Raoul Wallenberg denna kunde sitta inne med. Jag bifogar uppteckningen av samtalet samt Sven Julins kommentarer till den. Som komplettering översänder jag också de frågeställningar som Julin formulerade på grundval av Lars Christianssons intervju med Sjevtjenko i Svenska Dagbladet den 30 juni 1985.

Någonting anmärkningsvärt framkom väl knappast. Jag vore emellertid tacksam om Du ville studera materialet och låta mig få del av de kommentarer som det för Din del kan ge upphov till.

Pierre Schori

ee
Ifylles av postexp

Avsänd med

☒ av kurer

☐ uti kurer

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

26/85

2

1985-08-20

ST: *sk till SJ*
därför a a
G vidi / PS

Kabinettsekreterare
Pierre Schori
Utrikesdepartementet

232/001 ✓
IN

Pol 1

För inte
Färdig del
av "Wallen-
bergssamhället"
med halter?

PS

850829
Pol I / Deps Carlsson
Ch + gk New York
850829

Re: Wallenberg-kommittén i USA står på egna ben och startar ny kampanj.

Broder,

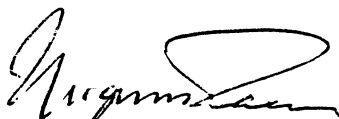
The Raoul Wallenberg Committee of the United States har under sommaren flyttat från sina lokaler hos Anti Defamation League intill Förenta Nationerna och huserar numera i American Scandinavian Foundations hus på 127 East 73 Street, New York, N.Y. 10021, USA tel. 212 737-7790. Om man så vill kan flyttningen betecknas som symbolen för den frigörelse från Anti Defamation League, som Wallenberg-kommittén har genomgått under det senaste året. Kommittén har fram till i somras varit helt i händerna på ADL genom att den stora organisationen har hållit med gratis kontor, telefon och all expeditionell service. När det stod klart att Wallenberg-kommittén blivit kapabel att på egen hand skaffa fram de pengar, som den behövde för sin verksamhet, ansåg ADL att man inte längre skulle behöva ta ansvar för kommittén i fortsättning. Samtidigt växte uppfattningen fram inom styrelsen för Wallenberg-kommittén att det vore angeläget att låta kommittén få en något annorlunda framtoning än tidigare. Den judiska profilen har dominerat kommittén. Nu vill man att den också skall få andra inslag, baserad på ett breddat engagemang i det amerikanska samhället. Därför var tiden mogen för ett uppbrott från ADL. Detta betyder naturligtvis inte att uppbrottet betyder brytning. Starka band kommer säkert även i fortsättningen att finnas.

Kommittén har börjat dra igång arbetet inför hösten. I dagarna har man ställt sig i spetsen för en brevkampanj. Man uppmanar folk att skriva brev till president Ronald Reagan för att be honom ta upp fallet Wallenberg med Sovjetunionens ledare vid toppmötet senare i år.

Wallenberg-kommitténs direktör, Rachel Haspel, berättade nyligen att hon av Dig fått besked om att Wallenberg-ärendet togs upp med

Maltsev under hans Stockholms-besök. Utgår från att jag kan använda detta besked som svar på frågor jag ständigt får om den svenska regeringens åtgärder för Raoul Wallenberg. Vore också tacksam för att framöver få besked om när ärendet tas upp med Sovjetunionen och om möjligt lite "kött på benen" jämte eventuell instruktion om vad som kan sägas.

*Synd att du inte fanns på UD när jag var
i Stockholm! Bästa hälsningen, L. L.*

Magnus Faxén

The Raoul Wallenberg Committee of the United States

127 East 73rd Street, New York, New York 10021 212-737-7790

President
Rachel Oestreicher Haspel

August 21st, 1985

Executive Board
Frances Adachi
Abbi Bruce K. Cole
Jane Lagergren Cronstedt
Abraham Foxman
Dr. Erica Freeman-Padan
Elena Biorck Kaplan
Elizabeth Moynihan
Earl Gustav Nisser
Walter Oppenheim
Eva Stern
Betty Throne-Holst
Jacob Wallenberg

Mr. Pierre Schori
Permanent Under-Secretary of State
Ministry for Foreign Affairs
Utrikesdepartementet
Box 16121
103 23 Stockholm
Sweden

INK. UTRIKES DEP.		
D. No: 233/002		
1985-08-28 26		
AVD. P	GR 2	MAP 66

Honorary Chairmen
Hon. Per Ahlmark
Hon. Ambassador Per Anger
Hon. Andy Boschwitz
Hon. Green
Hon. Ideon-Hausner
Hon. Jack Kemp
Hon. Jane Lagergren
Hon. Tom Lantos
Hon. Daniel P. Moynihan
Hon. Airborne Pell
Hon. John Dardel
Hon. Rigdon Widemar
Hon. Simon Wiesenthal

Dear Pierre;

It was good to hear from you and with such welcome news. It was with pleasure that I read of the events in Budapest. I had received clippings from the Swedish Press and had a translation done of the stories, but hearing of the events from you made them seem more real. You know, my dear Mr. Secretary, that the photograph does not begin to do you justice; I am, however, most pleased to have it. Thank you for having been so thoughtful.

I was most extremely interested to read of your recent meeting with Soviet Minister Maltsev. I am indeed gratified to know that you, personally, and the Government of Sweden continue to press the Soviet Union on behalf of Mr. Raoul Wallenberg. It was this important part of your recent letter that I felt should be shared with The White House. I do hope that it will prove helpful to us here in the United States with our work.

I do very much look forward to seeing you when you are once again in New York. That is always a great pleasure. Thank you, Pierre, for your continuing care and interest. It is very much appreciated.

With all good wishes,

Rachel Oestreicher Haspel

UM:s kansli/ds Petersson, son
1985-08-27

Ex t:

kabs
polch
ch pol I
ch pol II
kr Julin

gen konsul Faxén,
gk New York (u nr)

Ex 250727
66

National Advisory Board
Patricia Barnes
John Bierman
Rev. Cynthia Bronson
Rev. James A. Carpenter
Ethel Church
Countess Margareta Douglas
Meyer Eisenberg
Barbara Futterman
Sister Ann Gillen
Loria Goldwater
John L. Goldwater
Alan C. Greenberg
Maxwell E. Greenberg
Jane Haslett
Hon. Alan Hevesi
Hon. Martin M. Joseph
Sandra Kirkland
Sue Kirkland
Israel Lefrak
Lerup
Hon. Lester
Hon. Edward A. Lindell
Iveca Lindfors
Hon. John V. Lindsay
Nicholas L. Ludington
Atti Marton
Hon. P. Murphy
Hon. M. Olson
Arga Patane
Martin Riskin
Arvey Rosenfeld
Rayard Rustin
Howard Samuels
Juliette Samuels
Hon. Jerome Shestack
Kristen Stendahl
Rose Styron
Roy Sylverst
Susan Tabor
Bill Tevebaugh-Kenwryck
Edmilla Thorne
V. Ullman
Hon. J. Waldman
Hon. Weitz
Hie Wiesel
George Will

Pol I/Kr S Julin/bf

Ärendes

Raoul Wallenberg

Datum

1985-08-26

Dnr

Avd

A

Grupp

2

Mål

EU

Adress

SVENSK MOSKVA Dnr ...

POL

Text

För L Å Nilsson från Julin ang Raoul Wallenberg

Jag har erhållit ett brev från Harald Wigforss med begäran om upplysningar angående resultatet av diverse vittnesförhör o dyl. Av hans brev och dossiererna framgår att han 1979-80 hade en del korrespondens med Dig i liknande frågor.

Innän jag går vidare vore jag tacksam erfara arten av Wigforss engagemang i RW-frågan samt på vilka grunder, i vilken utsträckning och under vilka förutsättningar han fick informationer. I vad mån anser Du han kan delges ännu inte offentliggjort material?

CABINET

Ifylles av telegramexpeditören

Antal

Klockan

Sign

[REDACTED]

ARENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
ES

KOPIA TILL:

UTR MIN
KABS
POLCH
POL 1

ATGARD:

INK UTRIKESDEP		
Dnr... 77/.....		
1985-08-27 26		
Ans	Gg	Ans
€	70	0

aa

P 2 EU -
(POL)

INKOM UD [REDACTED] 70

AMBASSADEN MOSKVA 1985-08-26

UD STOCKHOLM

[REDACTED] FOER JULIN, POL 1
FRAAN NILSSON.

RE RAOUL WALLENBERG.

MIN MINNESBILD AV KONTAKTERNA MED HARALD WIGFORSS 1979-80 AER DEN FOELJANDE. WIGFORSS HADE ETT GAMMALT ENGAGEMANG I WALLENBERG-AERENDET (SEDAN 40-50-TALEN). HAN HAR, SAAVITT JAG MINNS, AGERAT I NAERA SAMRAAD MED MAJ VON DARDEL OCH NINA LAGERGREN. LEIF LEIFLAND HAR STORT FOERTROENDE FOER WIGFORSS' INTEGRITET OCH OMDOME I SAMMANHANGET.

SAAVITT JAG MINNS FICK HAN TA DEL AV VISSA INFORMATIONER FOER STRAENGT PERSONLIG OCH FOERTROLIG KAENNEDOM. WIGFORSS RESPEKTERADE HELT DESSA BEGRAENSNINGAR.

OERN

AMBASSADEN MOSKVA [REDACTED]
+/KRN

Ärende

Wallenberg

Datum

1985-08-29

Dnr

Ärd

P

Grupp

2

Mål

EU!

Adress

SWEDELEG NEW YORK Dnr

Text

För Faxén från Pol I re Wallenberg. Hbr Faxén-Schori
1985-08-20.

PRIMO. Det är riktigt att kabinettssekreteraren
tog upp Wallenbergärendet vid förste vice utrikes-
minister Maltsevs Stocholmsbesök den 6-8 augusti.
Han underströk frågans stora betydelse för svensk
regering och svensk opinion. Den var i högsta
grad levande. Från sovjetisk sida framkom intet
nytt.

SECUNDO. Vi skall söka tillgodose Ditt önskemål
om information beträffande framtida kontakter
med Sovjetunionen i Wallenbergärendet:

CABINET

Ex t:

Kabsek

Polch

Osvald, Pol I

Julin, Pol

S Carlsson, Pol I

Ifylles av telegramexpeditören

Avstämning

Kladd

1985-08-22

Professor Wilhelm Carlgren
Utrikesdepartementet

de

CP

(A)

234/001 ✓

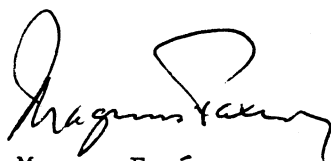
P 2 E.U. I

Wallenberg-dokumenten på New Yorks Public Library.

Broder,

./.

Bifogat återfinner Du ett brev från "Public Library" i New York för Wallenberg-dokumenten. Brevet kom hit till generalkonsulatet under min frånvaro under sommaren och har därför blivit liggande. Av brevet att döma kommer man säkert att höra av sig igen med nya önskemål.

Magnus Faxén

**The New York
Public Library**

Astor, Lenox and Tilden Foundations

P 2 t u l
The Research Libraries

Fifth Avenue & 42nd Street
New York, New York 10018

Rare Books & Manuscripts Division

Svenska Cons. Kons. I New York	
No:	
JUN 26 1985	
FILE:	

Wt
Magnus Faxen
Consul General of Sweden
825 Third Avenue
New York, N.Y. 10022

Kopia J. h. L. prof. W. E. Carlsson. L. D.
June 24, 1985 *ms*

Dear Mr. Faxen,

Last week, three cartons of bound volumes of documents generated by the Swedish government in its effort to determine the fate of Raoul Wallenberg were delivered from your offices to the Library. We are indeed grateful for your arranging this delivery, and I will see to it that the documents are delivered to the appropriate Library unit and catalogued in a manner that will facilitate scholarly use of them

We look forward to more discussion about building of collections relating to Wallenberg here at the Library so that researchers will have an opportunity to continue their investigations into the career of this remarkable man.

With thanks and best wishes,

Sincerely yours,

William L. Joyce
Assistant Director for
Rare Books & Manuscripts

WLJ:sw

xc: Vartan Gregorian
David Stam
Lon Lorona
Susan Davis

Geneve, Sundh ILA

TELEFAX 1(2)

Adress	1985-08-30	1147
Raoul Wallenberg	TELEFAXMEDDELANDE	

Adress
UD Stockholm

1985-08-30		
DNR		
P	2	Eu ¹

Text

1147 ✓ För Pol V Re Resolutionsutkast om Raoul Wallenberg i underkommissionen för hindrande av diskriminering och för beskydd av minoriteter.

Bifogade resolutionsutkast har lagts fram i underkommissionen av den amerikanske medlemmen Carey.

Huruvida underkommissionen verkligen kommer att behandla utkastet är fortfarande ovisst.

Sundh

Pol V 30/8-85
8 f h...
Pol I, R4
Julian

UNITED NATIONS
ECONOMIC
AND
SOCIAL COUNCIL

Distr.
LIMITED

E/CN.4/Sub.2/1985/L.61
28 August 1985

Original: ENGLISH

COMMISSION ON HUMAN RIGHTS

Sub-Commission on Prevention of
Discrimination and Protection
of Minorities

Thirty-eighth session
Agenda item 6

QUESTION OF THE VIOLATION OF HUMAN RIGHTS AND FUNDAMENTAL FREEDOMS,
INCLUDING POLICIES OF RACIAL DISCRIMINATION AND SEGREGATION AND OF
APARTHEID, IN ALL COUNTRIES, WITH PARTICULAR REFERENCE TO COLONIAL
AND OTHER DEPENDENT COUNTRIES AND TERRITORIES: REPORT OF THE SUB-
COMMISSION UNDER COMMISSION ON HUMAN RIGHTS RESOLUTION 8 (XXIII).

Draft decision submitted by Mr. Carey

At its ___ meeting, on .. August, 1985, the Sub-Commission decided to take note, in connection with the fortieth anniversary of the end of the Second World War, of the heroism of Swedish diplomat Raoul Wallenberg, by which the lives of many thousands of Hungarian civilians were saved and an example of compassion for the human rights of others was set.

GE.85-13527

ORIG: 1147
INCH: 1147

'85 SEP -2 -9 142

VVVVV

10590A UDSTH S
ZCZC

UD/POL 5
+

1147
P 2 Eu¹

(Pol)

POL v 2/9-85
Öf hsh t
POL 1, R4
Julian R4

DELEGATIONEN GENEVE 1985-09-02

UD STOCKHOLM

11531 VAART 1147. FOER POL V RE RESOLUTIONSUTKAST OM
WALLENBERG I UNDERKOMMISSIONEN FOER HINDRANDE AV DISKRI-
MINIERING OCH BESKYDD AV MINORITETER.

I ENLIGHET MED SENARE AARS PRAXIS VID MOETEN MED UNDER-
KOMMISSIONEN RESULTERADE EN KOHANDEL MELLAN DEN AMERI-
KANSKE OCH DEN RYSKE EXPERTEN I ATT RESOLUTIONSUTKASTET
OM WALLENBERG DROGS TILLBAKA.

GROTH

DELEGATIONEN GENEVE KL 0940/ILAA
NNNN

22112 SWED CHØ
10590A UDSTH S

RIKSPOLISSTYRELSEN
Säkerhetsavdelningen

Avsändare

bc P-G Näss, AW

Mottagare

Departementsrådet
Peter Oswald
Utrikesdepartementet

Datum

1985-08-23

Antal ex

1 (3) 1 bilaga

Sidnr

1 (1)

Vårt refnr

SH 1491-8

Ert refnr

HEMLIG

enligt 5 kap 1 §
sekretesslagen

1985-08-23

Rikspolisstyrelsen

Ärende

Undersökning av material

I enlighet med telefonöverenskommelse återställes
materialet efter fruktlösa undersökningsförsök.

RIKSPOLISSTYRELSEN

Per-Göran Näss
Per-Göran Näss

Adress hela hösten 1985:

Kenne Fant

"Isola Bella"

104 Avenue de Vållauris

06400 - Cannes

Frankrike

Dok.enh. depr Carlgren/LS
Skr tit 1985-09-12

INK. UTRIKES	
D. N:o 244/001	
1985-09-05	
AVD. P	GR. 2 Eu I

Den 1 september 1985

Bäste Broder,

Efter att ha läst ett 20-tal böcker om Raoul Wallenberg har några rader i Fredrick E. Werbell's och Thurston Clarkes LOST HERO särskilt etstat sig in i mitt minne: "Danielsson told Krausz after the war he had sent a detailed report to the Swedish Foreign Ministry in which he made it clear that Wallenberg had left Budapest with a large quantity of valuables. (If this report still exists, it may be among the documents on the period from 1944 to 1949 which the Swedish government did not release with other Wallenberg papers in 1980). The implication of this report was that Wallenberg had taken this valuables for his own use".

Enligt Per Anger och andra svenska tjänstemän på den dåvarande beskickningen i Budapest skulle ambassadör Danielsson inte haft någon kontakt med Raoul Wallenberg under veckan 10-17 januari 1945. Anger menar ^{vissa} att Danielsson inte har kunnat känna till Raoul Wallenbergs motiv att föra med sig (i bensintanken?) en mängd juveler och betydande penningbelopp.

Så långt herrar Werbell och Clarke.

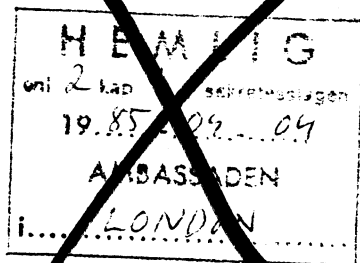
Min fråga är nu om Du tror att det ligger inom möjligheter-nas gräns att få en kopia av ambassadör Danielssons rapport skriven antagligen 1946?

Jag hoppas att Du inte misstycker att jag ännu en gång be-

svärrar Dig. Det är Din tidigare så värdefulla hjälp som gör att jag
på nytt dristar mig att ta Din tid i anspråk.

Med vänliga hälsningar
Kenne Faur

LONDON

viki/75

Pol
Julin

Kabinettssekreteraren P. Schori

Utrikesdepartementet

Överlämnas för kännedom av
UTRIKESDEPARTEMENTET
Pol. I

11 SEP. 1985

S. Carlsson

Betr. åtgärd se
delgi...

244/001

HEMLIG

Pal

SkrL 2:1

Arkadij Sjevtjenkos uppgifter om R. Wallenberg

Broder,

Jag instämmer i mångt och mycket i Sven Julins kommentarer till Ulf Hjertonssons uppteckning om samtalet med Arkadij Sjevtjenko om R. Wallenberg, Ditt handbrev till mig den 19 augusti. ,

I motsats till vad Sjevtjenko tycks tro var Wallenberg-ärendet faktiskt inte särskilt "brännande" under 1960-talet - med undantag naturligtvis för Nanna Svartz' uppgifter efter ett besök i Moskva 1961. Både på 1950- och 1970-talen var ärendet mer aktuellt, som ett besvärande element i de svensk-sovjetiska relationerna och som hett nyhetsmaterial i svenska media. (Julin förväxlar i hastigheten två namn: det var inte Smoltsov som Svartz talade med 1961, utan professor Myasnikov. Smoltsov var den fängelseläkare som undertecknade 1947 års "dödsattest".)

Jag vill alltså gärna, liksom Julin, sätta ett frågetecken för Sjevtjenkos teori att Wallenberg skulle ha

likviderats därför att "fallet började bli brännande på 60-talet". I övrigt tycker jag emellertid att Sjevtjenkos uttalanden på det hela taget verkar rimliga och sannolika. Det gäller t.ex. hans teori att Wallenberg, för det fall att vi avfärdar 1947 års dödsattest, måste ha hållits strängt isolerad, utan möjlighet för "non authorized persons" att komma i kontakt med honom. Samma sak har jag själv alltid hävdat (ofta till familjens irritation). Därför har jag heller inte varit beredd att fästa någon större tilltro till raden av vittnesmål post 1947 från personer som sagt sig ha träffat Wallenberg i läger, där fångarna haft tillfälle att röra sig relativt fritt och träffa varandra. Det var också därför som Wladimir-spåret i slutet av 1950-talet var så intressant: det gällde vad tyskarna kallade ett "Nacht und Nebel"-fängelse, där allt gjordes för att hindra fångarna att etablera ens den flyktigaste kontakt med sina olycksbröder i granncellerna.

Vad Sjevtjenko säger om relationerna mellan MID och KGB bär också sannolikhetens prägel. Jag har under de 30 år, som jag till och från haft att göra med ärendet, bara träffat en MID-tjänsteman som antytt att han studerat Wallenberg-dossiern i detalj och som vågat diskutera ärendet med användande av ett annat språkbruk än regerings- och TASS-kommunikéernas tröttsamma standardfraser. Det var den numera avlidne vice utrikesministern I. Zemskov. Han var väl f.ö. lika hemmastadd i KBG som i MID.

Liksom Sjevtjenko tror jag inte heller att vi har något att hämta från Alexandrov-Agentov. Han har kanske också läst dossiern, men har alltid varit sparsam med sina informationer till oss. Det är i varje fall min minnesbild från flera samtal med honom. Så snart det börjar

brännas vill ha hellre tala om Selma Lagerlöf. Jag tror att vår Moskva-ambassad har samma uppfattning om honom.

Hur frågan skall tas upp med Gorbatjov vågar jag inte ha en grundad uppfattning om - ambassaden i Moskva har säkert vägande synpunkter. Hur vi än går till väga kvarstår väl emellertid vad som i snart 30 år blockerat det sovjetiska tänkandet och agerandet. Det var Gromyko som lämnade över 1957 års svar och allteftersom åren gått och han gång efter annan hänvisat till detta svar, har det väl bara blivit svårare och svårare för honom och för den sovjetiska regeringen att avvika från det traditionella svaret. Så länge Gromyko har kvar sitt inflytande över den utrikespolitiska beslutsprocessen, blir det säkert vanskligt t.o.m. för Gorbatjov att inleda en verklig dialog med oss.

Den friliga

Leif Leifland

Leif Leifland

Joel Jay Fisher
Apartment 6-C
310 West 55th Street
New York, NY 10019 U.S.A.

(212) 247 - 7996

Pol/Kr S. Julin
85-09-10 Sk.
tit.
exp. at 85-09-10/ee

August 16, 1985

Per Saland
First Secretary
Ministry of Foreign Affairs
Box 16121
A-103 23 Stockholm 16, Sweden

INK UTRIKESDEP		
Dnr. 2281.002		
1985-08-17		
Avd	Gr	Mst
P	2	Lu

Dear Secretary Saland:

I appreciate your correspondence of August 8, 1985 and your explanations to my questions.

Could you further inform me if I could obtain the document respecting Raoul Wallenberg that states he actually reached Debrecen, Hungary? I understand that this document is classified and this information was given to me at the Swedish Consulate here. I do not have a security level clearance.

I have studied the Raoul Wallenberg Case in much depth and this includes 6 books plus numerous magazine and newspaper articles. I am of the firmest opinion that Mr. Wallenberg never reached Debrecen, Hungary.

I want to produce a TV documentary about Raoul Wallenberg on Swedish TV but I must have access to this very important document which states that Mr. Wallenberg did reach Debrecen but which is classified.

I simply cannot continue to study this vital Swedish History without having access to the document as the various Raoul Wallenberg Committees throughout the world are of no help.

There are reports that Mr. Wallenberg was carrying very large sums of money and valuables belonging to Hungarian Jews when he disappeared with his chauffeur Vilmos Langfelder. Do you know if these monies and valuables were ever recovered and restored to their original owners? I personally feel that Raoul Wallenberg never even reached the Soviet Union at any anytime.

Sincerely,

Joel Jay Fisher
Joel Jay Fisher

JJF/JJF

UTRIKESDEPARTEMENTET

MEDDELANDE

Telefon
08-786 60 00

Datum

85-08-22

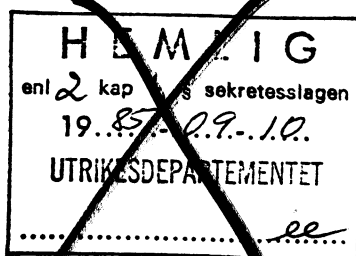
Avsändare <i>Per Saland</i>		Mottagare <i>Sten Juhlén</i>
<i>Pol 5</i>		<i>Pol 1</i>
Handläggare	Direktivsnr.	
Ärende		
<i>Broder,</i>		
<i>Jag har tidigare hjälpt den här personen</i>		
<i>med lite uppgifter om svensk HÖ-politik</i>		
<i>och betr. uppgifter om antalet flyktingar,</i>		
<i>räddade judar osv hänvisat till</i>		
<i>SIS i New York. Har du möjlighet</i>		
<i>att titta på den Wakenbergförsta</i>		
<i>eller skall vi hänvisa honom till</i>		
<i>Magnus Faxén, som ju är insatt i arbetet?</i>		

Säes. Per

Ex f k till:

Kabs✓
Polch✓
Ch Pol IV✓
Carlsson, Pol IV✓
Julin✓

exp. at 85-09-11/ee

HEMLIG

Amb MOSKVA
(u.n.)

Wallenbergvittnet Kalinski
(1 bil.)

Gk NEW YORK
(u.n.)

Amb. Leifland,
LONDON

Rikspolisstyrelsen ombads den 30 augusti 1984 att göra en kriminalteknisk, inklusive grafologisk, undersökning av ett brev som Abraham Kalinski skulle ha erhållit från den f d läkaren i Vladimirfängelset, fru Butova. Avsikten var att söka få brevets autenticitet prövad.

./.
Rikspolisstyrelsen har med bifogade skrivelse åter-sänt materialet "efter fruktlösa undersökningsförsök". Under hand har man uppgivit att den kriminaltekniska undersökningen ej kunde utföras utan tillgång till det kuvert i vilket Butovas brev skulle ha befordrats.

Redan för ett otränat öga företer handstilen i Butovas brev slående likheter med Kalinskis egen. Departementssekreteraren Lundströms språkliga analys (PM 1984-08-28) ger också bestämda indikationer på att det skulle röra sig om ett falsifikat.

Dessa omständigheter, i förening med vad vi känner till om Kalinskis person, torde utgöra god anledning att avskrivna Kalinskis vittnesmål.

Sven Julin
Sven Julin

ee

EXPEDIERAT	
sv. kurt	12.9.85
utl. kurt	12.9.85
luftpost	12.9.85
genl. post	12.9.85

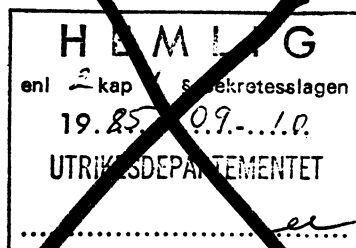
Politiska avdelningen

1985-09-10

Dnr 253/001	Avd	Grupp	Mål
1985-09-10		P 2	ku I

Ex till Julin

exp. at 85-09-10/ee

HEMLIG

Ambassadören Hirdman

TEL AVIV

U. n.

Raoul Wallenberg

(3 bil.)

Broder,

./1

I enlighet med vårt korta samtal här i somras åter-sänder jag originalet till det brev som Kalinski uppgav sig ha erhållit från fru Butova tillsammans med Rikspolisstyrelsens missivbrev. Deras undersökning blev ju tyvärr resultatlös. Som framgår av bifogade PM torde detta emellertid enligt min mening vara av underordnad betydelse.

./2

./3

Jag vore tacksam om Du på ett för Kalinski skonsamt vis ville återställa originalet till honom.

Sven Julin

ee

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

12/9-85

Sign

CJH

ЮП 8 июня 1983

Дорогой Аркадий Михайлович!

Это письмо летит написанное уже несколько месяцев и только теперь я получил возможность его отправить, без уверенности, что оно дойдет к тебе. Ваши "инструкции" и советы... Обоих новостей у меня нет, и хорошо что их нет, ибо у меня, если новости то только плохие, хороших не бывает. Моя "жена" такая же как была, видишь ее редко, как и раньше, когда работала и, слава богу.

Живу в наших дом, старенький, но уютный, подключили газ и в нем тепло. Сразу как узнал нас тепло живу здесь. Спокойно и хороший воздух, вот все его прелесть, но за каждой срундо надо ехать в дождь или сыро.

Сильвия переехала в 17 квартиру на первом этаже, живет и любит с Колей, они обоим одного почти возраста, Коля не год старше. Квартира плохая, сырая.

У Сильви здоровое неплохое, а Коль
хроник — почки и все остальное
почемучко. Вряд ли он достигнет
возраст его дедушки М. Тат здоров
и бодр, только не разговаривает.
Ему 80, а Коле 52. Все это
для меня непонятно, хотя все же
там была. Сильви ездила как-то
недавно перед уходом Лени на
2-3 дня в Москву, но не по поводу
лечения, а думаю что-то новое
Курить в «Детском-мире». Мой муж
ушел на пенсию в конце 1982 и
он больше не общается с Сильви,
но имел приват, через Коль, что
нет никаких изменений. Вам отпи-
сать фактически, Красивый но не
революционный. Мне сказал человек знающий
... и не подавай, смеется дурачок... Мне
спускала мама и с ней 3 на пароходе.
К путешествию возврат... На это —
записываю след письмо. Желаю
Вам здоровья и счастья, без заслужили. Твой Коль

Politiska avdelningen

1985-09-10

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1985-09-10			P 2 605

Ex till:

Kabs.✓
Polch.✓
Julin✓

exp. at 85-09-11/pe

253/014

Harald Wigforss
PL 535

Pol

430 40 SÄRÖ

Amb. MOSKVA
(u.n.)

Wallenberg frågan

Jag beklagar att Ditt brev den 18 augusti 1985 på grund av mellankommande göromål har fått vänta på svar. Till saken hör också att de frågor Du ställde fordrade en hel del letande i de digra dossiererna. Vad jag nedan relaterar är för Din personliga och strängt förtroliga kännedom.

Vad först gäller juristerna Dina Kaminskaya och Lev Yudovich kan jag säga följande.

Ambassadpersonal i Washington var i april 1980 i kontakt med Dina Kaminskaya och hennes make Konstan in Simes. För att citera rapporten visade det sig "att de inte hört talas om Wallenberg sedan slutet av 1940-talet, då en kusin till honom (maken) varit i Ungern med Röda armén (och) nämnt hans namn".

Lev Yudovich kontaktades av en tjänsteman från ambassaden i Bonn i april 1980: "Yudovich berättade att han av sovjetiska advokatkollegor hört talas om Wallenberg i slutet av 1960-talet och att Wallenberg då skulle ha befunnit sig i ett läger i närheten av Krasnojarsk. Några mer konkreta uppgifter än så hade han icke". Av en förnyad kontakt i maj 1980 framkom att "Yudovich kan icke närmare precisera hur han fick uppgifterna att Wallenberg skulle ha befunnit sig nära Krasnojarsk

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ av kurrir☐ uti kurrir☐ luftpost

☒ ass. f. tröen
samlig post kr.
+ Mottagn. bevis

Avsändn datum

85-09-11

Sign

ee

121985 AH

i slutet av 1960-talet. Han minns blott att Sovjetiska advokatkollegor vid den tiden samtalsvis nämnt att en svensk diplomat, eller statstjänsteman, från en känd och mycket förmögen familj då befann sig i ifrågavarande läger. Namnet Wallenberg hade icke nämnts, men Yudovich hade själv senare dragit slutsatsen att personen i fråga var identisk med Raoul Wallenberg.....Yudovich ansåg icke att hans uppgift ägde tillräcklig beviskraft för att kunna åberopas vare sig i tribunalen eller i annat sammanhang".

Såvitt jag har kunnat utröna har ingen kontakt etablerats med Valentin Moroz.

Yan Krylskij spårades i Jerusalem. Ambassaden i Tel Aviv inberättade i maj 1980 följande: "Talade idag med Krylskijs fader, som meddelade att sonen f.n. avtjänade straff i israeliskt fängelse. Fadern, som kände till Wallenbergs historia, trodde sig dock med nästan 100-procentig säkerhet kunna säga att Krylskij inte hade något av intresse att berätta om Wallenberg. I så fall skulle min son ha berättat det för mig, menade han."

Tyvärr har vi inte lyckats få klarhet om identiteten av Andersson, Erik Arvid.

Yury Belovs vittnesmål av december 1979 gav upphov till uppföljningsintervjuer och ytterligare förfrågningar, men dessa gav inte några resultat utöver vad Belov berättade för ambassadpersonalen i Wien. Det är dock riktigt som Du påpekar att Belovs och Papadopoulos ömsesidigt oberoende vittnesutsagor bestyrker varandra.

Adressen till Belov finns tyvärr inte i våra papper.

Ambassaden i Bonn lyckades i mars 1980 på omvägar få kontakt med Walther Naumann. Resultatet var dessvärre återigen negativt: "Han berättade att han arresterades i september 1961 och utväxlades i februari 1969. Han satt i Vladimirfängelset 1961-63 och därefter i 385/5 i Mordvinien. Varje halvår efter förflyttningen till 385 fördes han dock till Moskva för samtal med representanter för tyska ambassaden, vilka arbetade för hans frigivning. Dessa samtal ägde rum omväxlande i Lefortova- och Botyrkafängelserna. De sista sex månaderna förvarades han i det gemensamma sjukhuset för hela 385. På min fråga svarade han omgående att han endast hört talas om Wallenberg via västerländska media. Han hade aldrig själv sett Wallenberg eller hört några konkreta uppgifter om honom under sin tid i Sovjet. Han hade heller inte varit cellkamrat med någon vid namn Cecil August Stowner."

Vad jag haft att anföra som svar på Dina frågor är väl inte särskilt uppmuntrande, men olyckligtvis ganska typiskt för den överväldigande majoriteten av vittnesmål: ledtrådar som ofta inte ger mer än indicier av varierande tillförlitlighet. Som konkreta bevis har de tyvärr inte mycket värde.

Med vänliga hälsningar,

Sven Julin
Kansliråd

Political Department

Dnr	Avd	Grupp	Mål
253/002			

Stockholm 10 September 1985

Bil: Eng. uppteckn.
om R. Wallenberg/Julius
Maj 1985

Mr. Joel Jay Fisher
Apartment 6-C
310 West 55th Street
New York, N Y 10019
U.S.A.

Dear Mr. Fisher,

I refer to your letter of August 16, 1985 to Mr. Per Saland of this Ministry regarding Raoul Wallenberg.

./.

To the best of my knowledge, there is no irrefutable proof in the form of documentary evidence that Raoul Wallenberg ever actually reached Debrecen. What has been established as an indisputable fact is however that he was arrested by the Red Army and brought to Moscow. This was recognized by the Soviet Government in 1957 in its communication to the Swedish Government to the effect that he had died in the Lubyanka prison in Moscow in 1947 (cf the attached paper).

The assets of Jewish citizens deposited with Raoul Wallenberg have not been recovered by their original owners.

I may add that the Ministry's files on Raoul Wallenberg up to 1969 have been declassified and released to the public.

Ifylles av postexp

Avsändt med			
☐ sv kurir	☐ utl kurir	☒ luftpost	☐ vanlig post

Avsändn datum

85-09-10

Sign

ll

Administrativa avdelningen
Dokumentationsenheten

1985-09-12

Dnr	Avd	Grupp	Mål
255/001	P	2	Eu ^I

Kenne Fant
"Isola Bella"
104 Avenue de Vallauris
06400 CANNES
Frankrike

(Handlingar rörande Raoul Wallenberg)

Broder,

Besvarande Ditt brev av den 1 ds får jag härmed
översända en kopia av den önskade rapporten av
envoyén Danielsson. Rapporten har inte innehållits
vid utlämnandet av dokument om Wallenberg 1980.

Wilhelm Carlgren

LS

Ifylles av postexp

Avsändt med
☐ av bärbr
☐ att bärbr
☒ luftpost
☐ vanlig post

Avsändt datum Sign

85-09-12

1985-09-06

Kanslirådet Sven Julin
STOCKHOLM

249/001

INKOM UD		
1985-09-13		
AVD.	GR.	INL.
P	2	66 I

Broder,

Raoul Wallenberg
(\$ bil)

En viss fru Gretel Fenderson som tidigare varit aktuell med bl.a. uppgifter om fängslade svenskar i Argentina (Pol II) besöker oss ganska regelbundet med sina olika problem. Nu har hon överlämnat bifogade brev, vilka hon vill ha överlämnade till HM Konungen.

Då fru Fenderson i det ej tillslutna brevet daterat 1985-05-25 även berör Raoul Wallenberg är min tanke att Du kanske är intresserad att läsa igenom hennes brev för att sedan ha vänligheten att överlämna dem till lämplig enhet, protokollet?

I samband med och efter det att den härvarande televisionen sände den amerikanska serien om Wallenberg översände vi de pressartiklar som förekom till ambassaden i Canberra för deras rapport. Ytterligare tre artiklar har sedan erhållits och de bifogas här.

Vi har också erhållit en del brev från privatpersoner som framför sina synpunkter på den svenska regeringens agerande i Wallenberg-ärendet. Även ett brev från en kvinna som uppger sig vara dotter till Wallenberg (vid hennes besök hos oss framkom dock inget som verkade stödja hennes påstående) samt en vädjan om agerande underskriven av ett 35-tal personer har mottagits.

Jag utgår ifrån att detta material bäst bindes på vår dossier eller är Ni intresserade att få det översänt?

Många hälsningar
S. Julin

[REDACTED]

ÄRENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
BJ

KOPIA TILL:
UTRMIN
KABS
POLCH
POL 1

ÅTGÄRD:

kan 2

INK UTRIKESDEP		
Dnr. [REDACTED]		
1985-09-16		
Ans	Gr	Ma
P	2	ELL

POL

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN MOSKVA 1985-09-16

UD STOCKHOLM [REDACTED] FOER JULIN POL 1 FRAAN NILSSON

RE WALLENBERG-ÄRENDET.

GIVETVIS HAR DU REDAN TAENKT PÅ ATT DEN I LONDON AVHOPPADE
KGB-MANNEN GORDIEVSKIJ SKULLE KUNNA HA NAAGÖT ATT SÄGA OM
RAOUL WALLENBERG. GORDIEVSKIJ HAR JU BLAND ANNAT EN SKANDINAVISK
BAKGRUND. HÄRTILL KOMMER ATT HAN, ÄVEN I AVSÄKNAD AV INFORMA-
TION OM WALLENBERG-ÄRENDET, SKULLE KUNNA GE OSS EN VÄRDEFULL
INBLICK I HANDLÄGGNINGSRUTINER, DOSSIERHANTERING ETC INOM KGB.
EXEMPELVIS SKULLE DET JU VARA AV STÖRSTA INTRESSE ATT FÅ EN
UPPFATTNING OM HUR STOR, OCH VILKEN, KRETSEN KAN TÄNKAS VARA SOM
KÄNNER TILL WALLENBERGS VERKLIGA ÖDE.

OERN

AMBASSADEN MOSKVA [REDACTED]
+++++7/12

1985-09-13

Kanslirådet Sven Julin
Utrikesdepartementet
Box 16121
103 23 STOCKHOLM.

aag

ind 16/9

Dnr	256/018-1
16/09/1985	
Avg	P 2 E u I

Aa P 2 E u I

Tack för Ditt svar av den 10:e. Jag är ledsen att Du fått en massa arbete med att gräva fram vad som, inte helt oväntat, visade sig vara en samling nitlotter. Men man måste ju dra lotten för att få veta vad den går för.

Självfallet kan Yudovichs halmstrå inte återopas. Man bör kanske komma ihåg, att Krasnojarsk-området har nämnts tidigare av andra emigranter. Såvitt jag nu kan minnas har dock dessa uppgifter aldrig haft nämnvärd substans.

Om Krasjonarsk vet vi i övrigt, att där bevisligen funnits läger. Vidare ett vanligt mentalsjukhus, där åtminstone tidvis politiska fångar varit intagna. Belov kom dit i september 1976. Hur länge han satt där framgår inte av mina anteckningar.

För UD:s strängt förtroliga kännedom kan jag meddela, att jag skrivit till den unge Viktor Ryzdov-Davydov (eng.transcr.) som emigrerade i november 1984. Bakgrunden är följande. I januari 1981 meddelade Cronid Lubarsky, att han från en pålitlig källa i Moskva fått informationer som han omsorgsfullt kontrollerat och enligt vilka en gammal svensk fanns 1978 på Blagoveshchensk 'Special Psychiatric Hospital'. "His physical state was very bad. He was in confinement for a long time (may be since the II World War). His name was unknown to my informants, but they speculate that this man could be Wallenberg." Lubarsky uppgav vidare att en stor grupp politiska fångar anlände till Blagoveshchensk SPH i november 1980, och bland dem fanns Viktor Davydov.

Vi vet nu att Davydov vistades på denna anstalt till 1983. Jag har endast frågat honom om ev. "svenskar". (Kanske har ni redan hört honom). Om någonting framkommer som ger mig anledning tro att UD bör företa sig något skall jag återkomma.

Vänliga hälsningar

Harald Wigforss

Harald Wigforss

PS 14/9

Vad vet Gordijevskij?

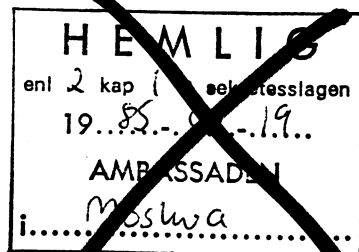
SVERIGES AMBASSAD

MOSKVA

1985-09-17

Handläggare: L-Å Nilsson

Kabs, son
1985-09-24
Ex t Hags Dahlgrer
SE

Kabinettssekreteraren Schori
Utrikesdepartementet

260/001

8509-23

P 2 EU I

HEMLIGT

Arkadij Sjevtjenkos uppgifter om Raoul Wallenberg
hbr Schori-Örn 1985-08-19

POL

Broder,

Ditt ovan citerade handbrev, samt Ulf Hjertonssons redogörelse för samtalet med Arkadij Sjevtjenko, liksom Sven Julins kommentarer till uppteckningen, har föranlett följande reflektioner hos Lars-Åke Nilsson och mig själv.

Vad Sjevtjenko allmänt anför om den sovjetiska handläggningen av Wallenberg-ärendet måste sägas ge ökad trovärdighet åt de antaganden vi länge gjort på svensk sida. Vi har sålunda hållit för sannolikt att ärendet realiter beretts inom säkerhetsorganen, samt att MID numera i stort sett endast vänder sig till KGB för att erhålla bekräftelse på att läget är oförändrat, och att därför 1957 års svar alltjämt skall lämnas på svenska framställningar. Vår taktik har inte minst gått ut på att genom återkommande framställningar tillse att ärendet hålls levande i Moskva, samt därigenom ett visst antal befattingshavare i KGB och - möjligen - MID ges tillfälle att se dossiern. Förhoppningen har givetvis varit att förr eller senare någon avhoppare skulle uppträda som haft tillfälle att lätta på förlåten. Att ingen avhoppare ännu haft något av

vikt att berätta, kan möjligen leda till slutsatsen att ärendet numera handläggs rutinmässigt även inom KGB.

Sjevtjenkos resonemang om att Wallenberg sannolikt dukat under i början av sextiotalet verkar däremot rätt löst underbyggt. Visserligen måste det vittnesmål Nanna Svartz då lämnade ha varit besvärande för vederbörande i Moskva, men det kastade knappast något nytt ljus över de fundamentala frågor vi ställde - och ställer - oss kring 1957 års svar. Sålunda utgör det alltså en gåta varför den sovjetiska ledningen 1957 valde att göra det enastående erkännandet att man sedan krigsslutet ljugit i Wallenberg-ärendet. I strid mot tidigare sovjetiska påståenden vidgick man att Wallenberg verkligen suttit fängslad i Sovjetunionen. Skulden lades på Berja och dennes hantlangare, men varför - när ändå ett enastående medgivande gjordes - presenterades inte hela sanningen eller åtminstone en för oss övertygande version? Vidare kan frågan ställas, varför i svaret Wallenbergs död förlades till sommaren 1947. Vi vet ju genom trovärdiga vittnesmål att något dramatiskt då inträffade i ärendet. Kanske var dessa vittnesmål vägledande vid utformandet av det sovjetiska svaret?

Så länge de här skisserade frågorna förblir obesvarade, måste vår arbetshypotes vara att Wallenberg är vid liv. Alla spekulationer om när han kan ha dukat under, förblir då egentligen ointressanta.

Sjevtjenkos resonemang om att Wallenberg hållits isolerad, förefaller övertygande. I annat fall framstår det som helt otroligt att den dåvarande sovjetiska ledningen skulle ha samtyckt till 1956 års gemensamma kommuniké efter Tage Erlanders besök i Moskva. Denna kommuniké infördes ju i Pravda och anslogs i lägren.

Avslutningsvis kan det finnas anledning att spekulera en smula kring vad Sjevtjenko säger om möjligheterna att ta upp

Wallenberg-ärendet med Gorbatjov. Vi har ju länge antagit att det faktum att Gromyko stod för 1957 års svar gjort låsningen kring detta särskilt hård. Han har visserligen avgått som utrikesminister, men finns kvar som president.

Ett ledarskifte skulle kunna underlätta, har vi ibland sagt oss i Stockholm. Alltjämt är det dock svårt tro att den nya sovjetiska ledningen skulle frångå 1957 års svar. Bör inte i så fall mycket betydande fördelar gentemot Sverige hägra eller också en stark åstundan att diskreditera företrädarna föreligga hos den nya ledningen? Sjevtjenko har kanske rätt i sitt resonemang att Gorbatjov i Wallenberg-ärendet bör tas med överraskning. Sannolikt kommer han - liksom Sjevardnadze - vid officiella och väl förberedda sammanträffanden med svenska företrädare att bland sina samtalspapper ha 1957 års svar.

På sovjetiskt håll utgår man säkerligen från att vi kommer att fortsätta driva Wallenberg-ärendet också gentemot den nya ledningen i Kreml. Vad som i all enkelhet från denna ambassad bör framhållas, är att de tillfällen som kan uppkomma inte får försittas. Samtidigt är det naturligtvis angeläget att undvika ytterligare låsningar. Slutsatsen kan därför endast bli att Wallenberg-ärendets bedrivande noga bör övervägas inför de högnivåkontakter med sovjetiska företrädare som kan förestå.

Bäste Håkan!

Di till -

Torsten Örn

Torsten Örn

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Erhål

Ephot

Datum

Handläggare

Godkännes

☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM ☐ ØVR

Ord/Datum/Nr eller navn

Appendix

HEMLIGSTÄMPLAS

Delges för kännedom

utan bil

jämte
samt bil

iamo

jämte bil
där så angick

bil kan lånas
på LID tel:

	Bil		Bil		Bil		Bil
□ Konungen		□ Statssekr		□ IMPOD		□ Svenska FN-förbundet	
□ Regeringen 20 ex		□ IM-enh A		□ Swedfund		□ Östekonomiska byrån	
□ Statsministern		□ I-sekr A		□ LO/TCO:s bist nämnd		□ Bankföreningen	
□ Chef Fö		□ I-enh Fi		□ Sv kyrkans mission		□ Exportr	
□ Chef I		□ I-enh Fö		□ IVA		□ Industriförb	
□ Statsrådet		□ I-sekr I		□ STU		□ Grossistförb	
□ Statsrådet		□ I-sekr		□ Svensk kärnbränsle AB		□ Sthlms Handelsk 2 ex	
□ Statsrådet		□ I-sekr		□ Statens kärnkraftsinsp		□ LO	
□ Riksdagens talman		□ I-sekr		□ Statens strålskyddsst		□ AIC	
□ Utränämnd/Utrutsk/Europa-		□ SSLP, Fö		□ Televerket		□ TCO	
rådsdel 53 ex		□ KMI		□ Statens rymdtelegr		□ SAF	
□ Utrikesnämnden 23 ex		□ Fst		□ Invandrarverket 2 ex		□	
□ Utrutsk 33 ex		□ Ch Fst/Op 5		□ Forskningsberedningen		□	
□ Europarådsdel 12 ex		□ Arméstaben FN-avd		□ Miljövårdsberedningen		□	
□ Utrutsk kanslichef		□ FOA 2 ex		□ I-sekr Naturvårdsverk		□	
□ Förutsk kanslichef		□ SIPRI		□ Sekr f framtidsstud		□	
□ Riksdagsman		□ EKN		□ Nordiska Rådets sv del		□	
□ Riksdagsman		□ KK 5 ex		□ Svenska institutet		□	
□ Riksdagsman		□ Riksbanken		□ Nordiska Afrikaanst		□	
□ Statssekr Fö		□ SIDA		□ Latinamerikaanst		□	
□ Statssekr		□ BITS		□ Utrikespol institutet		□	
□ Statssekr		□ SAREC		□ Europeainstitutet		□	

	Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Beijing ☐ Bonn	☐ London ☐ Moskva	☐ Paris ☐ Tokyo	☒ Washington 2 ex ☐ FN-repr
	Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
	Övriga Östeuropa	7 ex	☐ Belgrad ☐ Berlin A	☐ Budapest ☐ Bukarest	☐ Prag ☐ Sofia	☐ Warszawa
	Övriga Västeuropa och Canada	16 ex	☐ Ankara ☐ Athen ☐ Bern	☐ Bryssel ☐ Dublin ☐ Haag	☐ Lissabon ☐ Madrid ☐ Ottawa	☐ Rom ☐ Wien ☐ Bryssel-del ☐ Genève-del ☐ Nedrustn-del Genève ☐ Paris-del ☐ Strasbourg-repr
	Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis ☐ Tripoli
	Mellanöstern	8 ex	☐ Abu Dhabi ☐ Amman	☐ Bagdad ☐ Beirut	☐ Damaskus ☐ Jeddah	☐ Kuwait ☐ Tel Aviv
	Övriga Asien och Australasien	18 ex	☐ Bangkok ☐ Canberra ☐ Colombo	☐ Dhaka ☐ Hanoi ☐ Islamabad	☐ Jakarta ☐ Kuala Lumpur ☐ Manila	☐ New Delhi ☐ Panmunjom ☐ Pyongyang ☐ Seoul ☐ Singapore ☐ Teheran
	Övriga Afrika	13 ex	☐ Abidjan ☐ Addis Abeba	☐ Dar-es-Salaam ☐ Gaborone	☐ Harare ☐ Kinshasa	☐ Lagos ☐ Luanda ☐ Lusaka ☐ Maputo ☐ Monrovia ☐ Nairobi ☐ Pretoria
	Latinamerika	12 ex	☐ Bogotá ☐ Brasília	☐ Buenos Aires ☐ Caracas	☐ Guatemala ☐ Havanna	☐ Lima ☐ Managua ☐ Mexico ☐ Montevideo ☐ Ouito ☐ Santiago
	Vissa lönade konsulat	17 ex	☐ Antwerpen ☐ Barcelona ☐ Berlin Gk	☐ Chicago ☐ Frankfurt ☐ Hamburg	☐ Hongkong ☐ Istanbul ☐ Leningrad	☐ Los Angeles ☐ Minneapolis ☐ Montreal ☐ München ☐ New York Gk ☐ Rio de Janeiro ☐ San Francisco ☐ Seo Paulo

☐ Utrikesministern ☐ Wretborn ☐ Utrikeshandelsmin ☐ Kabinettssekr ☐ Chef kabeetr kansli ☐ Anderman ☒ Chef Pol avd ☐ Chef Pol 1-5 ☒ Chef Pol I	☐ Transportsekt ☐ Folkrättssekkunnige ☐ Statssekr f utr hand ☐ Chef H-enh ☐ Förhandlingsgruppen ☐ KSA ☐ Chef Rättsavd ☐ Chef R ☐ Expeditionschefen	☐ Statssekr f int u-samarb ☐ Chef multilat enh ☐ Chef bilat enh ☐ Chef planerings enh ☐ Biståndsinspektören ☐ Chef protokollet ☐ Chef press- o inf enh ☐ Chef pressbyrån ☐ Chef inf byrån	☐ Chef SSB ☐ Rapportöversikten ☐ Regeringspärmen ☐ Theorin ☐ Edeen ☐ Wahlbäck ☐ Marling ☐ Bekeris ☐ Hjärpe	☐ Norström ☒ Julin Poff ☒ Carlson Pol ☒ Amb Skiffeland ☐ Linder ☒ ☐ ☐ ☐ Ater enh ex	
Antal ex skr sidor 5 3	Antal ex bil sidor 	Kopierad den sign 8.10.10 [signature]	Distribuerad den sign 17.10.10 [signature]	Åtg postexp ☐ kurir ☐ luft-post	datum sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

268/0224
PROMEMORIA

1985-09-25

P 2 Eu

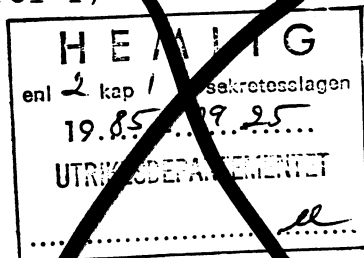
Ex till:

Kabs. ✓
Polch. ✓
Ch. Pol IV ✓
Julin ✓
S Carlsson, Pol IV ✓

exp. at 85-09-27/lu

Amb. MOSKVA ✓
Nr. 147 ✓

Amb. TEL AVIV ✓
Nr. 58 ✓

HEMLIG

Besök av Abraham Kalinski

(2 bil.)

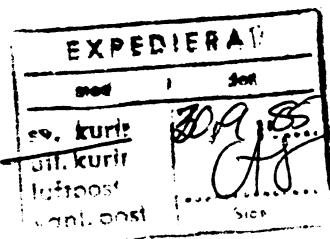
Jag besöktes den 19 september av Wallenbergvittnet Abraham Kalinski på genomresa från Finland till Väst-tyskland. Kalinski, som tog kontakt med mig i Sven Julins frånvaro, ville överlämna bifogade papper om Raoul Wallenbergs död m.m.

En jämförelse mellan dess innehåll och det vittnes-mål Kalinski för en tid sedan avgav till ambassadör Hirdman om Wallenbergs påstådda död, visar, att de båda utsagorna i stort sett överensstämmer. Några på-ståenden har tillkommit i papperet:

- Wallenberg fördes den 9 februari 1985 efter tre dagars sjukdom till cell 24 på andra våningen i korpus 2.

- Att Kalinski ej kan ange ett exakt dödsdatum för-klarar han med att vad han vet är, att Wallenberg fördes till bårhuset den 15 februari. Kanske hade han då emellertid redan varit död i en eller två dagar.

- Fram till december 1982 satt Wallenberg i cell 23 på andra våningen i korpus 2.

- Från december 1982 och fram till den 9 februari i år satt Wallenberg i cell 17 på bottenvåningen i korpus 2, en våning som regelmässigt används för fångar som dömts till döden.

Ett undantag från den senare regeln sägs vara, att där suttit dels en f.d. borgmästare i Smolensk, dels den i Hirdmans redogörelse för Kalinskis vittnesmål nämnde Nikolaj Ljalikov, som 10 år gammal sägs ha bevitnat massakern i Katyn och därefter vid 14 års ålder 1944 ha arresterats av de sovjetiska myndigheterna.

I sitt papper hänvisar Kalinski till kontakter mellan Wallenbergs tolk i Budapest, den tyske medborgaren Krisko, och svenska myndigheter i mitten av 50-talet. Krisko skulle ha sluppit ut ur Sovjetunionen i samband med frigivningen av tyska krigsfångar 1955. Från svensk sida skulle man inte ha visat något intresse för Kriskos uppgifter om Wallenberg, vilka emellertid verkar ha rört bortrövandet 1945 och inte tiden i sovjetisk fångenskap. Grunden för detta avsnitt i Kalinskis papper synes vara en artikel av honom själv publicerad 1979 i Novoje russkoje slovo och en replik på denna artikel av en vän till Krisko, Nikolaj Nefedov.

På flera ställen i papperet talar Kalinski om den bok han ämnar skriva om fallet Wallenberg. Han upprepar också sina angrepp på svenska regeringen, Olof Palme, Simon Wiesenthal och Wallenbergs släktingar. Dessa angrepp utgör i själva verket papperets huvudsakliga innehåll (sid 2-5).

I samtalet med mig lämnade Kalinski ett par uppgifter som inte återfinns i papperet. Wallenberg skulle så-

lunda ha begravts den 16 eller 17 februari på en särskild del (spetsutjastok) av en kyrkogård i Vladimir.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Staffan Carlsson', written in a cursive style.

Staffan Carlsson

1985-09-26

Översättning från ryska:
Göran Lundström

Om Raoul Wallenbergs död
Hjältemartyrens slut.

Den 18 juli 1985 meddelade jag Sveriges ambassadör i Israel herr Hirdman, då denne besökte mig i Naharia, att enligt tillförlitliga uppgifter som jag förfogade över Raoul Wallenberg, förvarad i cell 17 av byggnadsblock 2 i Vladimirfängelset, den 6 februari 1985 insjuknat i lunginflammation och sedan först efter 3 dagar, den 9 februari i medvetslöst tillstånd och hög feber överförts från den kalla imfrostbeklädda cellen i nedre våningen till cell 24 i samma 2:a, s.k. sjukhusblock. Efter några dagar, den 13 (eller 15) februari 1985 avled Raoul Wallenberg.

Hjälten och martyren Raoul Wallenberg är död. Nej, inte i juli 1947, såsom dåvarande sovjetiske utrikesministern A. Gromyko officiellt meddelat, utan mellan den 13 och 15 februari 1985.

I december 1982 blev Raoul Wallenberg överförd från cell 23 på andra våningen, vilken är någorlunda uppvärmd, till cell 17 i samma byggnad men på nedre våningen. Väggarna i dessa celler är täckta med rimfrost och temperaturen går under vintermånaderna ner till 8-10 grader. På denna våning förvaras vanligen dödsdömda förbrytare som förts dit från Vladimirfängelset No 1 (för kriminella) i väntan på antingen benådning och transport till urangruvor eller till

dödsdomens verkställande. Som regel förvaras här icke "statsförbrytare" (så benämns politiska fångar av sovjetmyndigheterna). Undantag har endast varit förre borgmästaren i Smolensk samt Kolja (Nikolaj) Ljalikov, arresterad 1944 vid 14 års ålder. Denne yngling (nu redan 55 år gammal) har hållits 41 år i Vladimirfängelset. Han hade oturen att i april 1940 som 10-åring från ett gömställe se hur NKVD-trupper i Katynskogen arkebuserade polska officerare som transporterats dit på lastbilar. Efter tyskarnas ankomst visade Ljalikov och en viss Lesnik dem på gravarna i Katynskogen. Efter det att Smolensk Oblast befriats från den tyska ockupationen fann en sovjetisk "undersökningskommission" Ljalikov och trots att Ljalikov på kommissionens "diktamen" tog tillbaka sitt vittnesmål till tyskarna, blev den 14-årige Kolja Ljalikov sänd till fängelset, där han alltså förvaras. Till hans cell 17 förde man och placerade Wallenberg ungefär i slutet av 1982 (I min "Svarta Bok" om R. Wallenberg kommer jag att utlägga mina antaganden om orsaken till den hastigt påkomna förändringen till det sämre av fången Wallenbergs "priviligierade" status, vilken f.ö. jag själv åtnjöt under min fängelsetid).

Men låt oss återvända till Wallenberg. Såsom jag sagt ovan, insjuknade Wallenberg den 6 februari 1985 i lunginflammation. I hela tre dagar begärde hans medfånge att Wallenberg skulle föras till sjukcell. Slutligen, den 9 februari överfördes Wallenberg i medvetsslöst tillstånd till cell 24 i samma byggnadsblock 2, där Wallenberg några dagar senare (13-15 februari) avled. Exakt datum för hans död är icke känt, men då han bars ut från cellen den 15, är det icke uteslutet att döden inträtt 1-2 dagar innan kroppen bars ut till den s.k. "transformatorsta-

tionen" (likrummets utseende skiljer sig inte från en transformatorstations).

Vem är skyldig till Raoul Wallenbergs tragiska martyrskap, som varat i 40 år och slutat med hjältemartyrens död i en sovjetisk fängelsecell? Naturligtvis är de huvudskyldiga till detta meningslösa illdåd de sovjetiska tjekistgangsterna (och likaså Kremlmaffian), som den 17 februari 1945 i Budapest rövade bort den 33-årige svenske diplomaten Raoul Wallenberg. Men är det någon mening i att anklaga denna världsmaffia, som förintat tiotals miljoner oskyldiga människor för en enda människas undergång? Emellertid, för de "progressiva liberaler" som ännu inte insett vad detta gangsterimperium föreställer, skall jag i min "Svarta Bok" om Raoul Wallenbergs tragedi, som jag ämnar skriva, utförligt beskriva alla de lögnaktiga, motstridiga versioner som vid olika tidpunkter framförts av representanter för de sovjetiska myndigheterna, med början från den sovjetiske ambassadören i Sverige (1945) Alexandra Kolontaj och den sorgligt beryktade "regissören" av Moskvaprocesserna på 30-talet, dåvarande sovjetiske vice utrikesministern, och till slut utrikesminister A. Gromykos lögnaktiga förklaring, grundad på ett förfalskat papper - en rapport från chefen för Lubjankafängelsets sjukavdelning A. Smoltsov till statssäkerhetsministern Abakumov (bägge "i rätt tid" arkebuserade) om att Wallenberg skulle ha avlidit i en hjärtattack i juni 1947. Dock fritar de sovjetiska myndigheternas förbrytelser mot Wallenberg icke de dåvarande och nuvarande ledarna för Sverige, Erlander - Palme och andra, från ansvaret för deras landsmans och diplomats tragiska öde. Inte heller

Raoul Wallenbergs närmaste släktingar Nina Lagergren och professor G. Dardel har motsvarat högsta krav, om vilket jag skall säga mera nedan och mera utförligt i "Svarta Boken".

Herr Nikolaj Nefedov skriver i en kommentar till min artikel i "Novoje Ruskoje Slovo" i januari 1979 om de svenska myndigheternas upprörande inställning till den frisläppte tyske medborgaren Krysko, som i Budapest arbetade som rysk tolk åt Wallenberg och som arresterades tillsammans med Wallenberg. Krysko frigavs från sovjetiskt fängelse 1955 under en amnesti för västtyska medborgare. I Frankfurt uppsökte Krysko det amerikanska CIA:s avdelningskontor och meddelade allt han visste om de sovjetiska tjekisternas bortrövande av Wallenberg i Budapest. Amerikanerna skrev ner hans vittnesmål men rekommenderade honom att meddela dem till de svenska myndigheterna, vilka enligt deras mening var mycket intresserade av denna fråga... Sedermera reste Krysko till Stockholm. Nikolaj Nefedov, Kryskos vän, skriver: "Jag minns inte med vem Krysko talade i Stockholm, men i Sverige visade man då, dvs i mitten av 50-talet, inte något större intresse för Kryskos uppgifter". Och vidare citerar Nefedov ur min artikel: "Där, i Sverige höll man fast vid principen att "inte reta Kreml". I stället för att utnyttja ett sådant värdefullt vittne som Krysko skyndade sig de svenska byråkraterna att göra sig kvitt honom genom att förklara att i ärendet Wallenberg skulle de sända en särskild undersökningskommission till Krysko i Hamburg". Såsom kunde förväntas kom det aldrig någon kommission till honom. 1974 avled Krysko. Hans hustru Jelena Osipova och dottern Kristabella-Alexandra bor alltjämt i Hamburg. Vid tiden för Wallenbergs och Kryskos bortrövande befann sig också den senares hustru i Budapest.

För övrigt, skriver vidare i sin artikel Nikolaj Nefedov, vad annat handlande kunde man vänta sig från en regering, i spetsen för vilken står sådana personer som den ökände socialisten Palme? Då i september 1975 en spansk domstol dömde fem terrorister, däribland 3 kommunister, till döden för mord på fem polismän, kastade sig Palme över den spanska regeringen och krävde mördarnas omedelbara frigivande. Han kallade hem sin ambassadör från Madrid och ville t.o.m. avbryta de diplomatiska förbindelserna med Spanien. Men när sovjetiska gangsters rövar bort och i årtionden håller en oskyldig svensk diplomat i sina fängelser, då anser Sveriges statsminister att man inte får reta Kreml och störa avspänningen. Naturligtvis inte. Då skulle ju inte svenska turister släppas in för att bese Leningrad och Moskva och berövas möjligheten att spendera sina kronor på sovjetiska hotell, restauranger och valutabutiker. Än mer, kan jag tillägga, inte bara det att svenska regeringen inte kallar hem sin ambassadör från Moskva, men den sänder också fridsamt tillbaka en av de ubåtar, som sedan några år spelat på den svenska marinens nerver...

Som jag redan sagt bär också Raoul Wallenbergs närmaste släktingar skuld till hans tragiska öde och till att den i slutet av 1978 på grundval av oförnekliga fakta inledda aktionen för Wallenbergs räddning misslyckats. Deras skuld består däri att de, i stället för att driva denna aktion på ett sakligt sätt och endast på grundval av inkomna ovedersägliga uppgifter lät sig dras med av driftiga affärsmän i Los Angeles och deras "legendariske jägare" i Wien, för vilka Wallenbergärendet var en lämplig tragedi för att dra nytta av i merkantila syften. För detta behövde de kommittéer, kongresser och andra rent

spektakulära och bullrande arrangemang. I stället för att operera med av många förstahandskällor bestyrkta faktiska uppgifter tuggade dessa kommittéer klumpiga Münchhausenfalsifikat (i stil med det falska brev-kortet från Leningrad till svenska kungen...) och "fakta" som spekulanterna i Los Angeles och "den legendariske jägaren" i Wien stack till dem. För att inte detta skall vara tomma ord kommer jag i min "Svarta Bok" att om Raoul Wallenberg att presentera dokumentära bevis för ovan sagda. För att ingen och intet skulle kunna hindra deras "monopolistiska" ledarskap i aktionen till Raoul Wallenbergs försvar drog sig spekulanterna i Los Angeles och deras "medium" i Wien inte för att med alla medel svärta ner sina "konkurrenter" ända till att anklaga dem för att vara agenter för ... KGB. Så t.ex. meddelade mig "den legendariske jägaren" i Wien vintern 1979 "förtroligt" att han hade "tillförlitliga uppgifter" om att Abraam Sjifrin (direktören för centralen för studium av lägren i Sovjetunionen) "varit och möjligen fortfarande är en storagent för KGB". På min fråga varifrån han hade sådana "tillförlitliga uppgifter", som inte ens den inte så dåliga israeliska säkerhetstjänsten hade tillgång till, svarade han mig ordagrant: Er säkerhetstjänst vet ingenting. Den visste inte ens att araberna förberedde krig mot Israel 1973... Med alldeles samma anklagelse beslöt hans bossar i Los Angeles att göra sig kvitt den för dem obekväme föreläsaren rabbi Verbel från Stockholm som kommit till Los Angeles för att hålla några föreläsningar. Och litet senare erfor jag att "den legendariske jägaren" i Wien hade likadana "tillförlitliga uppgifter" också om mig, vilka härstammade från en verkligen tidigare agent vid polisen i Tasjkent. Men ställd mot väggen av mig var "den legendariske jägaren" tvungen att skriftligen (i

brev till Gerhard Löwenthal vid tyska televisionen) medge att han ingenting visste om mig och att alla "tillförlitliga uppgifter" om mig, som han försett Wallenbergs godtrogna släktingar med, hade han fått från ovannämnde polisagent från Tasjkent, en viss Itsyk-Igor-Ignat Ignatiev-Scheinfeld, vilken tidigare förebrått Gerhard Löwenthal att han inte förhört sig hos "den legendariske jägaren" i Wien, som kände till allt om mig...

Med dylika metoder är det som spekulanterna i Los Angeles med hjälp av sin "legendariske jägare" i Wien försöker knuffa undan de obekväma "konkurrenterna" för att i sina händer samla aktionen för Raoul Wallenbergs räddning så att den uteslutande tjänar deras merkantila intressen. På dessa osnygga vägar vill spekulanterna i Los Angeles för sin business dra nytta av Wallenberg-tragedin. I stället för att låta bli att hindra andra från att driva denna aktion för Raoul Wallenbergs räddning på grundval av ovedersägliga faktiska uppgifter och kunskap om sovjetiska och tjekistiska seder har dessa personer, som är kunniga i att dra ut dollar ur godtrogna amerikanska millionärers fickor men som är fullständigt okunniga i sovjetiska angelägenheter, föredragit att förvandla denna aktion till spektakulära upptåg, till bullrande och förvrängd propaganda, med tillhjälp av vilken de vunnit full framgång hos sina rika amerikanska klienter. Däri har de, det måste erkännas, alltid varit skickliga och sitt mål har de nått... Och Raoul Wallenbergs öde? Det har de i Los Angeles och i Wien inte brytt sig om. Och intet att förundra sig över, då ju också Wallenbergs närmaste släktingar i detta ytliga jäkt också glömt det vikti-

gäste: den store martyren och hjälten Raoul Wallen-
bergs öde!

Abraham Kalinski

Naharia - Los Angeles, september 1985.

К СМЕРТИ РАУЛЯ ВАЛЛЕНБЕРГА

КОНЕЦ ГЕРОЯ - МУЧЕНИКА

18 июля 1985 года я сообщил посетившему меня в Нагари послу Швеции в Израиле господину Хирдману о том, что, по имеющейся у меня достоверную информацию, Рауль Валленберг, содержась в 17-ой камере 2-го корпуса Владимирской тюрьмы 6 февраля 1985 г. заболел воспалением легких и только через 3 дня, 9-го февраля, в бессознательном состоянии от высокой температуры был переведен из холодной, покрытой инеем стены камеры нижнего этажа в 24-ую камеру того же 2-го, так называемого больничного корпуса. Через несколько дней, 13-го /или 15-го/ февраля 1985 года Рауль Валленберг скончался.

Герой и Великомученик Рауль Валленберг умер. Нет, не в июле 1947 года, как официально сообщил тогдашний министр иностранных дел СССР А. Громыко, а между 13-м а 15 февраля 1985 года.

В декабре 1982 года Рауль Валленберг был переведен из 23-ой камеры 2-го этажа, который сносно отапливается, в 17-ую камеру того же корпуса только на нижнем этаже. Стены этих камер покрыты инеем и температура в зимнее месяцы доходит до 8-10 градусов. На этом этаже обычно содержат уголовников, осужденных к смертной казни, привезенных из Владимирской тюрьмы № 1 /для уголовников/, в ожидании помилования и отправки в урановые рудники или для исполнения смертного приговора. Как правило "государственных преступников" /так советские власти именуют политических заключенных/ на этом этаже не содержались. Исключением составляли лишь двое заключенных: бывший бургомистр Смоленска и Коля /Николай/ Ляликов, арестованный в 1944 г. 14-ти летнем возрасте. Этот мальчик /которому сейчас уже 55 лет/, ~~который~~ содержится во Владимирской тюрьме уже 41 год. ^{Он} имел несчастье в апреле 1940 году, 10-ти летним мальчиком с укрытия ~~приехать~~ подсматривать, как войска НКВД расстреливали привозимых на грузовиках польских офицеров в Катынском лесу. ~~Станхххх~~ После прихода немцев, Ляликов и какой-то Лесник указали немцам эти рвы в Катынском лесу. После освобождения Смоленской области от немецкой оккупации советская "следственная комиссия" нашла Ляликова и ~~не- несмотря на то, что~~ ~~Ляликов~~ Ляликов "по диктовке" комиссии взял свои показания немцам в 1941 году обратно, все же 14-ти летний Коля Ляликов был отправлен в тюрьму, где содержится до сих пор. К нему то в 17-ую камеру и посадили Валленберга примерно в конце 1982 года. / В своей "Черной Книге" о Р. Валленберге я изложу свои предположения о причине такого резкого поворота к худшему в "привилегированном" статусе заключенного Валленберга, которым, кстати, пользо-

вался и я во время своего заключения/.

Однако, вернемся к Валленбергу. Как же сказал выше, 6-го февраля 1960 года Валленберг заболел воспалением легких. Целых три дня его сокамерник требовал, чтобы перевели Валленберга в больничную камеру. Наконец, 9-го февраля в бессознательном состоянии Валленберга перевели в 24 камеру того же 2-го корпуса, где через несколько дней /13 - 15 февраля/ ~~22~~ Валленберг скончался. Точно день его кончины не известен, но поскольку его вынесли из камеры 15-го, то не исключено, что смерть наступила за 1 - 2 дня до выноса тела в так называемую "трансформаторную подстанцию" /мертвецкая внешнего вида которой не отличается от трансформаторной станции/.

Кто виноват в трагедии и мученичестве Рауля Валленберга, тянувшееся 40 лет и закончившееся смертью Героя-Беликомученика в камере советской тюрьмы? Конечно, главными виновниками этого бессмысленного преступления это советские ~~ЧЕКИСТЫ-ГАНГСТЕРЫ~~ /и что одно и то же кремлевская мафия/, похитившие 17 февраля 1945 года ^{в Будапеште} 33-х летнего шведского дипломата Рауля Валленберга. Но имеет ли смысл обвинять эту всемирную мафию, погубившую десятки миллионов невинных людей, в гибели одного человека? Однако, для тех "передовых либералов", которые до сих пор не знают, что с собой представляет эта империя гангстеров, я в своей "ЧЕРНОЙ КНИГЕ" о трагедии Рауля Валленберга которую собираюсь написать, подробно ~~представлю~~ опишу все лживые, противоречивые версии, выдвинутые ^{в разные время} официальными представителями советских властей, начиная от советского посла в Швеции /1945 г./ Александры Коллонтай и печально знаменитого "режиссера" московских процессов 30-х годов тогдашнего заместителя министра иностранных дел СССР и кончая лживым заявлением министра иностранных дел А. Громыко, основанную на ~~фальшивых~~ клиповой бумажке - рапорт начальника санчасти Лубянской тюрьмы А. Смолцова министру государственной безопасности Абакумову /оба "современно" расстреляны/, о том что Валленберг якобы скончался от сердечного приступа в июне 1947 года. Однако преступления советских властей по отношению к Валленбергу не снимают ответственности за трагическую судьбу своего гражданина и дипломата с тогдашних, позднейших и тепершних правителей Швеции Эрландер - Пальме и др. Не на высоте оказались и ближайшие родственники Рауля Валленберга Нина Лагергрин и профессор Г. Дардель, о чем скажу ниже и более подробно в "ЧЕРНОЙ КНИГЕ".

Господин Николай Нефедов, откликаясь на мою статью в "Новом Русском Слове" ^{из 1979 г.} о Валленберге, пишет о возмутительном отношении шведских властей к осужденному немецкому гражданину Крыско, работавшему в Будапеште и Валлен-!

берга русским переводчиком и арестованного вместе с Валленбергом. Криско освобожден из советской тюрьмы в 1955 году по амнистии для граждан ФРГ. Во Франкфурте Криско явился в отделении американской Си-Ай-Эй и сообщил все, что знал о похищении советскими чекистами в Будапеште Рауля Валленберга. Американцы его показания записали, но порекомендовали ему сообщить об этом шведским властям, которым, по их мнению, этот вопрос очень интересен... Позднее Криско съездил в Стокгольм. Николай Нефедов, друг Криско, пишет: "Я не помню с кем Криско там в Стокгольме говорил, но в Швеции большого интереса к показаниям Криско тогда, т.е. в середине 50-х годов, не проявили." И далее Николай Нефедов приводит цитату из моей статьи: Там, в Швеции придерживались принципа "как бы не рассердить Кремль". Вместо того, чтобы воспользоваться таким ценным свидетелем, как Криско, "шведские бюрократы поспешили от него избавиться, заявив, что по делу Валленберга к Криско пришьют в Гамбург особую следственную комиссию." Как и следовало ожидать, никакая комиссия никогда к нему не заглядывала. В 1974 году Криско скончался. Его жена Елена Осиповна и дочь Кристабелла-Александра живут и сейчас в Гамбурге. Во время похищения Валленберга и Криско его супруга также находилась в Будапеште.

Впрочем, пишет далее в своей статье Николай Нефедов, каких других действий можно ожидать от правительства, во главе которого стоят такие люди, как пресловутый социалист Пальме. Когда в сентябре 1975 года испанский суд приговорил за убийство пяти полицейских к смертной казни пять убийц-террористов, в том числе 3-х коммунистов, то Пальме набросился на испанское правительство, требуя немедленного освобождения убийц. Он отозвал своего посла из Мадрида и даже потребовал разрыва дипломатических отношений с Испанией.

Когда советские гангстеры ~~уже~~ похищают и держат десятилетиями в своих тюрьмах неповинного шведского дипломата, то премьер-министр Швеции считает, что нельзя раздражать Кремль и нарушать детант. Действительно, нельзя. Ведь чего доброго они не пустят шведских туристов посмотреть Ленинград и Москву, и шведы лишатся возможности оставлять свои кроны в советских отелях, ресторанах и магазинах "Березки". Более того, добавлю я, шведское правительство не только не отзывает своего посла из Москвы, но отпускает с миром одну из тех подводных лодок, которые, вот уже несколько лет играют на нервы всему военно-морскому флоту Швеции...

Как я уже говорил, в трагической судьбе Рауля Валленберга и в ⁹првале акции по спасению Валленберга, начатую в конце 1976 года на основании новых неопровержимых данных, виноваты также ближайшие родственники Рауля Валленберга госпожа Инна Лагергрин и профессор Г. Дардель. Их вина в том, что они, вмес-

то того, чтобы вести эту акцию по деловому и только на основании поступивших ■

ших неопровержимых данных, дали себя втянуть ловкими дельцами из Лос Анжелеса и их "легендарного охотника..." из Вены, для которых ~~трагедия~~^{дело} Валленберга являлась удачной очередной трагедией, чтобы извлечь пользу для ~~их~~ их меркантильных целей. Для этого им нужны были комитеты, конгрессы и другие чисто парадные и шумные мероприятия. Вместо того, чтобы оперировать подтвержденными ~~их~~ многими первоисточниками данными, эти комитеты прожевывали те Мюнхаузенские бездарные фальсификации /вроде липовой открытки из Ленинграда шведскому королю.../ и "факты", которые им подсовывали дельцы из Лос Анжелеса и их ~~охотник~~ "легендарный охотник за..." ~~охотник~~ из Вены. Чтобы не быть голословным, я приведу в своей "ЧЕРНОЙ КНИГЕ" о Рауле Валленберге документальные подтверждения вышесказанного. Для того, чтобы никто и ничто не мешало им оставаться "монопольными" руководителями акции по защите Рауля Валленберга, дельцы из Лос Анжелеса и их "медикум" из Вены не останавливались перед тем, чтобы любыми средствами очернить своих "конкурентов", вплоть до объявления их агентами ... КГБ. Так, например, зимой 1979 г. "легендарный охотник за..." из Вены "доверительно" сообщил мне, что у него имеется "достоверная информация", что Абраам Шифрин /директор Центра исследования лагерей в СССР/"являлся, а может и является крупным агентом КГБ". На мой вопрос: откуда же у него такая "достоверная информация", которой нет даже у "неплохой" службы безопасности Израиля ? , он мне ответил дословно: наша служба безопасности ничего не знает. Они даже не знали, что арабы готовятся к войне с Израилем в 1973 году... Таким же точным обвинением его боссы в Лос Анжелесе решили "отделаться от невыгодного для них лектора раби Вербеля из Стокгольма, приехавшего в Лос Анжелес читать какие-то лекции. чуть позже я узнал, что у "легендарного охотника за..." из Вены имеется такие же "достоверные сведения" и обо мне, сославшись на одного ~~известного~~ действительного бывшего агента ташкентской милиции. Но припертый мною к стенке "легендарный охотник" вынужден был письменно /в письме к Герхарду Левенталю из немецкой телевидии/, что он сам ничего не знает обо мне и что вся "достоверная информация", которой он снабжал легковерных родственников Валленберга он получил от вышеупомянутого милицейского агента из Ташкента ~~какого~~ какого то Ицка-Игоря-Игната Игнатьева-Шейнфельда, который до этого упрекал Герхарда Левенталю в том, что он не справлялся у "легендарного" из Вены ~~охотника~~, которому все известно обо мне...

Вот такими методами дельцы из Лос Анжелеса ~~их~~ с помощью своего "легендарного охотника за..." из Вены выталкивали неугодных им "конкурентов" с тем, чтобы перенять в свои руки акцию по спасению Рауля Валленберга, послужив-

шая исключительно их меркантильным целям. Этими нечистоплотными путями лов-
качи из Лос Анжелеса решили из трагедии Валенберга извлечь пользы для сво-
его бизнеса. Вместо того, чтобы не мешать другим вести эту акцию по спасе-
нию Рауля Валленберга основываясь на неопровержимые фактические данные и
знакомства с советскими и чекистскими нравами, эти опытные в способе выка-
чивание долларов у американских наивных миллионеров, но совершеннейшие ~~ни~~
профаны в советских делах, предпочли превратить эту акцию в парадные импре-
зы, шумную и бестолковую пропаганду, с помощью которой они добились полного
успеха у своих американских богатых клиентов. В этом, надо признать, они,
как всегда преуспели и свои цели они достигли... А судьба Рауля Валленберга?
Об этом в Лос Анжелесе и Вене и не думали. И не удивительно, ведь и ближай-
шие родственники Валенберга в этой парадной сутолоке также забыли о глав-
ном: о судьбе Великомученика и Героя Рауля Валленберга!

Абраам Калинин

Нагария- Лос Анжелес Сентябрь 1985 г.

Ink 32/9

Joel Jay Fisher
Apartment 6-C
310 West 55th Street
New York, NY 10019 U.S.A.

(212) 247 - 7996 Telephone

SS 2010
Pol 1 per julian/AB!
Hbi. Ht
ST 1010/1

September 18, 1985

Mr. Sven Julin
Ministry for Foreign Affairs
Box 16121
103 23 Stockholm, Sweden

261 004
30/09 1985
P 2 Ew I

Dear Mr. Julin:

Thank you kindly for your correspondence of September 10th respecting Raoul Wallenberg.

I am still puzzled a lot by the non-recovery of the assets deposited with Raoul Wallenberg by Jewish citizens. This is why I dispute the Soviet Union's often repeated explanations. It just may be true that the Russians took possession of these assets. Why should the Russians at anytime tell the truth especially about Mr. Wallenberg if they took all his possessions and property? The same holds true for Vilmos Langfelder and the Soviets.

Can you clarify the attached document for me especially with regard to the observation that Mr. Wallenberg disappeared in an automobile alone?

Also, the history of Count Folke Bernadotte concerns me as to his death. Do you have some documentation to send along?

The history of Dag Hammarskjöld is also of interest and there seems to be somewhat of a mystery surrounding his demise. Some documentation on Mr. Hammarskjöld will as well be most welcome and appreciated.

I am systematically researching Swedish History and I am much drawn to your 170 years of external peace and 388 years of internal peace without a civil war. The emphasis put on social welfare measures adds even more attraction to your serene and hopeful country.

I may shift to an attempt to collaborate on book writing with a Swedish writer or journalist on these subjects.

JJF/JJF

Attachment: Photocopy of U.S.
State Dept. document

Sincerely,

Joel Jay Fisher
Joel Jay Fisher

DEPARTMENT
OF
STATE

INCOMING
TELEGRAM

DIVISION OF
CENTRAL SERVICES
TELEGRAPH SECTION

NFL-773

This telegram must be
closely paraphrased be-
fore being communicated
to anyone. (SECRET)

Moscow via War

Dated April 12, 1945

Rec'd 9:04 a.m.

Secretary of State,

Washington.

1137, April 12, 10 a.m.

Swedish Legation in Moscow was informed in late
December by the Soviet Foreign Office that Wallenberg
(REFUGEE 824, April 9, 7 p.m.) was safe in Budapest.
Legation later received a report from the Swedish
Mission in Bucharest that Wallenberg had left Budapest
alone by automobile for an unknown destination and
had disappeared. Moscow Legation thereupon asked
Soviet authorities to endeavor to trace him, which
they promised to do. The Swedes say they have no
reason to think the Russians are not doing what they
can and they do not feel that an approach to the
Soviet Foreign Office on our part would be desirable.
(Sent to Department as 1137; repeated to Stockholm
as 16)

The members of the Swedish Mission in Budapest are
expected to arrive in Moscow within a few days en route
to Stockholm and may have additional information
concerning Wallenberg.

HARRIMAN

Harrimans telegram 1945 med uppgiften att svenskarna an-
såg att en amerikansk hänvändelse till sovjetiska utrikes-
ministeriet i fallet Wallenberg inte skulle vara önskvärd.

701.6004/4-1245

UNCLASSIFIED

ringen oc
så länge
Moskva, s
att i anled
sida skaff
den hade
som den
gångar at
att svensk
nan doku
lenbergs v
plånad. I
ta del av
Sovjetunio
I ett k
sovjetreg
som helst

Efter den
inte fanns
ärendet i
efter förl
Den 9 fel
ryska dö
not i Mo
sovjetisk
uppgifter,
överförts
mil öster
och isole

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

Dnr 1985-10	A02	Grupp	Mål
27/10/01	P 2	Eu	I

Konsuln Sören Freij

SYDNEY

Raoul Wallenberg

(\$ bil)

U. n.

Pg Eu? *slä*
Tack för Ditt brev den 6 september 1985. Gretel Fendersons brev till Konungen har överlämnats till protokollet för vidarebefordran.

Du nämnde att ni erhållit en hel del brev från privatpersoner om svenska regeringens agerande i fråga om Raoul Wallenberg och frågade om de skulle bindas på dossier hos er eller översändas. Så vitt jag kan finna var de emellertid fogade till Ditt brev. Eftersom de snarast hör hemma i Sydney åter-sänder jag dem härmed.

Vad gäller sakfrågan, d v s regeringens insatser för Raoul Wallenberg, skulle jag vilja föreslå att ni, snarare än att lägga förfrågningarna ad acta, besvarar dem med hjälp av bifogade PM.

Sven Julin

bf

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telegram	Telex	Postgata
Box 16121	103 23 STOCKHOLM	786 60 00	Cabinet	103/10-85	103/10-85
☐ av kurir ☐ utt kurir ☒ luftpost ☐ vanlig post		103/10-85 103/10-85			

SVERIGES GENERALKONSULAT

NEW YORK

851010 Pol I, kr Julin/sa
Hbr t amb Wachtmeister,
Washington. u/Schori

1985-10-01

P 2

Kabinettssekreterare Pierre Schori

Utrikesdepartementet

274/001

KOM UD		
1985-10- - 3		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Eu ⁵

Avhoppad KGB-man som tänkbart Wallenbergvittne

Broder,

Den amerikanska Wallenberg-kommitténs direktör, Rachel Haspel, underrättade mig igår om att kommittén ämnar vända sig till utrikesdepartementet i Washington och begära att Vitaly Yurchenko hörs om Raoul Wallenberg. Kommittén önskar att den svenska regeringen vänder sig till den amerikanska med samma begäran. Yurchenko var intill helt nyligen KGB-man med stationering i Rom. Han har enligt uppgifter i amerikanska tidningar hoppat av till väst och lär nu befinna sig i USA, där han genomgår "debriefing".

Så vitt jag förstår har Wallenberg-kommittén inga informationer, som ger den anledning misstänka att Yurchenko sitter inne med särskilda kunskaper i Wallenberg-frågan, men man vill ändå att han hörs eftersom han har lång tid bakom sig i underrättelsetjänst. Dessutom vill kommittén sätta administrationen under tryck för att få den mer aktiv i efterforskningarna.

Jag tror Du kan räkna med att få ett brev direkt från Rachel Haspel i detta ärende. Wallenberg-kommitténs kontaktman i State Department är Mark Palmer, Deputy Ass. Secretary of State, Bureau of European Affaires.

Bästa hälsningar, tillg.
Magnus Faxén

Magnus Faxén

127 East 73rd Street, New York, New York 10021 212-737-7790

September 30, 1985

Mr. Mark Palmer
Deputy Assistant Secretary
Bureau of European Affairs
Department of State
Washington, D.C. 20520

honorary Chairmen
for the Ahlmark
Ambassador Per Anger
sen. Rudy Boschwitz
Rep. Bill Green
Hideon Hausner
Jack Kemp
Anna Lagergren
Rep. J. Lantos
sen. Daniel P. Moynihan
sen. Claiborne Pell
Dr. Guy von Dardel
Ingrid Garde Widemar
Simon Wiesenthal

National Advisory Board
 Patricia Barnes
 John Bierman
 Rev. Cynthia Bronson
 Rev. James A. Carpenter
 Bethine Church
 Countess Margareta Douglas
 Meyer Eisenberg
 Barbara Futterman
 Sister Ann Gillen
 Gloria Goldwater
 John L. Goldwater
 Alan C. Greenberg
 Maxwell E. Greenberg
 Diane Haslett
 Hon. Alan Hevesi
 Hon. M. Joseph
 Anna Kirkland
 Anna Kirkland
 Sam LeFrak
 Eunilla Lerup
 Elenore Lester
 Dr. Edward A. Lindell
 Anna Lindfors
 John V. Lindsay
 Nicholas L. Ludington
 Catherine
 James J. Murphy
 Rev. Evert M. Olson
 Margaret Patane
 Theresa Patane
 Martin Riskin
 Harvey Rosenfeld
 Bayard Rustin
 Howard Samuels
 Juliette Samuels
 Hon. Jerome Shestack
 Dr. Krister Stendahl
 Rose Styron
 Leroy Sylverst
 Susan Taber
 Cell Tevebaugh-Kenwryck
 Audmilla Thorne
 Viv Ullman
 Tibor J. Waldman
 John Weitz
 Elie Wiesel
 George Will

Certainly, a hero of this magnitude deserves the attention and the interest of the Government of the United States. I do know that the Secretary of State has always addressed himself to this issue; his on-going interest is warmly appreciated and applauded by all of those who are so interested in the fate of Raoul Wallenberg.

I look forward to hearing from ~~you~~.

~~Rachel Oestreicher Haspel~~
~~President~~

ROH : tmp

Senior K.G.B. Man Said to Defect And Give Spying Data to the West

By STEPHEN ENGELBERG

Special to The New York Times

WASHINGTON, Sept. 26 — A senior member of the K.G.B. has defected and is providing information to the West about Soviet espionage operations in Europe and the United States, Reagan administration officials said today.

Soviet officials said the defector, Vitaly Yurchenko, 50 years old, had so identified several employees of the

Central Intelligence Agency as Soviet agents. It was not clear from the accounts whether those reportedly involved were contract employees or full-fledged C.I.A. officers.

The defection of Mr. Yurchenko would be the latest in a series of episodes this summer that have rocked intelligence agencies in both the East and the West, including the defection of the K.G.B. station chief in London and the defection to East Germany of the chief West German spy-catcher.

Defection in May Confirmed

In another development, officials confirmed today that Sergei Bokhan, the deputy director of Soviet military intelligence in Athens, defected to the West in May and has provided information about the penetration of the Greek Government by Soviet agents.

The officials, who asked not be identified, said Mr. Yurchenko had been stationed in Italy and defected while there. They said he has been taken to a location in the United States, which they did not disclose, where he is being

Continued on Page A12, Column 4

FRIDAY, SEPTEMBER 27, 1985

Senior K.G.B. Man Said to Defect and Give Data

Continued From Page A1

questioned by C.I.A. officials.

If his charges are borne out by further investigation, they may confirm the longtime suspicions of some intelligence agents that the C.I.A. has been compromised by one or more Americans who were Soviet agents.

George Lauder, a C.I.A. spokesman, said he would have no comment on any defections or on suggestions that double agents had been discovered.

Described as a Rising Figure

Administration officials and senior intelligence sources described Mr. Yurchenko as a rising figure in the K.G.B.

An intelligence source said the defections are expected to harm Soviet spy networks in Europe and elsewhere. He said American intelligence analysts expect the Russians to begin withdrawing large numbers of agents on the assumption they have been compromised.

The officials said that as a result of Mr. Bokhan's information the United States has delayed its planned sale of F-16 fighter jets to Greece. Officials said the arrests last week in Athens of three men in the Greek armed forces on charges of spying for the Soviet Union also arose after Mr. Bokhan was questioned.

In West Germany, the Government of Chancellor Helmut Kohl has been shaken by a series of high-level defections.

Since the beginning of August, a senior West German counterintelligence officer, two secretaries and an army messenger have vanished from West Germany. All are believed to be in East Berlin. Each is suspected of having been a spy for the Eastern bloc for a number of years.

One of the most serious of these defections, officials say, was that of Hans

Joachim Tiedge, a top counterintelligence officer in charge of catching East German spies. A spokesman for the West German Interior Ministry said Mr. Tiedge left for East Germany in August three days after a security check into his background had been ordered.

The spokesman said the suspicions had been raised because he drank heavily and led a disorderly life, not because he was thought to be an East German agent.

Kohl Secretary Vanishes

Three weeks later, it was disclosed that a secretary in Chancellor Kohl's office had defected with her husband. The secretary, Herta-Astrid Willner, and her husband, Herbert Adolf Willner, disappeared while on vacation in Spain.

Also this summer, Oleg A. Gordiyevsky, a K.G.B. official who officials say had a long career as a double agent, defected to the West from his post in London. Several officials suggested that he had ended a profitable career in the service of the West out of fears that he was about to be caught.

Officials said Mr. Yurchenko was a more senior member of the Soviet K.G.B. than Mr. Gordiyevsky.

"He was very high up and ascending," said one intelligence source.

Several officials speculated that Mr. Yurchenko's defection had prompted the defections of the agents in West Germany. Another senior intelligence source cautioned that the spate of espionage episodes may be coincidental, rather than directly connected.

Soviet Agents Named

Concerning the latest reported defector, the intelligence source said: "He has fingered a number of Soviet agents around the world. Some of them have already returned to the Soviet Union. Others will probably be going on home

He added that American analysts believe the defections have caused confusion in the Russians' intelligence planning. "They have no idea how much has been given away," he said. "They can't be sure who he has fingered. It has got to be causing real problems for them."

It is not clear whether the espionage revelations have any connection with the planned summit meeting between President Reagan and Mikhail Gorbachev, the Soviet leader, Nov. 19-20 Geneva. One Administration official said Mr. Reagan had been briefed about the Yurchenko defection and its implications.

Mr. Lauder, the C.I.A. spokesman said that the agency traditionally does not comment on defections and that it would not answer questions about Mr. Yurchenko's whereabouts or the information he might have provided.

Hungarian, at the U.N., Meets With Israeli Foreign Minister

Special to The New York Times

UNITED NATIONS, N.Y., Sept. 26 — The Foreign Ministers of Israel and Hungary met today for the first time since 1967, when Hungary broke diplomatic relations after the Middle East war, an Israeli diplomat said today.

He said the 30-minute meeting at the United Nations between Yitzhak Shamir, the Foreign Minister of Israel, and Peter Varkonyi, the Foreign Minister of Hungary, was marked by a "cordial" atmosphere.

The Hungarian indicated his nation was willing to expand trade, sports and cultural contacts, the diplomat said.

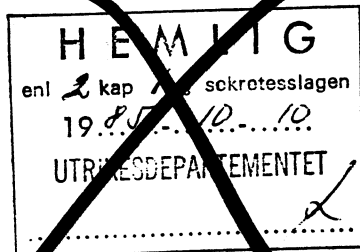
Handl: Kr S Julin, pol I/sa
 Ex t: ds Carlsson, pol I ✓
 kr Julin, pol I ✓

Dnr	Avd	Grupp	Mål
283/ 003		P 2	Eu I

1985-10-10

Ambassadören Wachtmeister

WASHINGTON

U. n.

HEMLIG

Raoul Wallenberg
 (2 bil)

Broder,

Som framgår av bifogade brev från Magnus Faxén respektive amerikanska Raoul Wallenbergkommitténs ordförande Rachel Haspel har tanken framförts att den avhoppade KGB-mannen Vitaly Yurchenko borde höras om de upplysningar om Raoul Wallenberg som han till äventyrs kan sitta inne med.

Det kan vara värt att ta fasta på detta uppslag. Jag vore därför tacksam om Du på ett diskret sätt ville ta upp saken med State Department. Du kanske därvid kunde framhålla att visserligen förefaller det lämpligt att de amerikanska och svenska regeringarna normalt agerar separat i fråga om Raoul Wallenberg - särskilt när det gäller kontakter med Sovjetunionen - men att det beträffande Yurchenko uppenbarligen föreligger ett gemensamt intresse av att få del av de informationer han eventuellt besitter.

Du kanske också ville framföra att om Yurchenko (mot förmodan, kanske skall tilläggas) råkar ha upplysningar av mera uppseendeväckande slag angående Wallenberg så skulle vi givetvis sätta värde på ett tillfälle att själva intervjua honom.

Pierre Schori

sa

Ifylles av postexp

Avsändt med
☒ av turir ☐ uti turir ☐ luftpost ☐ vanlig post

Avsändt datum Sign

14/10-85 UH

MINISTRY
FOR
FOREIGN AFFAIRS
Political Departement
First Division

Dnr	Avd	Grupp	Mål
Stockholm 10	October 1985		
283/001	✓ P	2	2 u

Mr Joel Jay Fisher
Apartment 6-C
310 West 55th Street
NEW YORK, NY 10019

Dear Mr Fisher,

Thank you for your letter of September 18, 1985.

It is not correct, as intimated in Ambassador Harriman's cable of 1945, that Raoul Wallenberg should have disappeared alone in an automobile. Eye witnesses saw him leave Budapest together with his driver Vilmos Langfelder. Further, it has been established that also Mr Langfelder was later imprisoned in Moscow but, as in the case of Raoul Wallenberg, we do not know about his fate.

As regards Folke Bernadotte and Dag Hammarskjöld I am sorry to say that this Ministry does not the kind of documentation you asked for. I have been advised; however, the library of the Swedish Information Service in New York has biographies on these persons which you might wish to consult. Its address and phone number are:

825 Third Avenue, 37th floor
NEW YORK, NY 10022 Tel. (212) 751 5900

Sincerely,

Sven Julin
Deputy Assistant Under-Secretary

Postal address	Address	Telephone	Telegraphic Address	Telex
Box 16121	Avsändarens adress	706 60 00	Cabinet	105 20
S-103 23 STOCKHOLM 18	Avsändarens adress			
	☐ sv kurlr	☐ uti kurlr	☒ luftpost	☐ vanlig post
				85/010
				78

Pol I, kr Julin, sa

Ex f kdmt t:

Amb Wachtmeister,
 Washington (u.n.)
 Gk Faxén, New York (u.n.)
 Kr Julin, pol I

10 October, 1985

Dnr	Avd	Grupp	Mål
283/002	P	2	E u I

Mrs Rachel Oestreicher Haspel
 President
 The Raoul Wallenberg Committee
 of the United States
 127 East 73rd Street
 NEW YORK, N.Y. 10021
 USA

Raoul Wallenberg

Dear Rachel,

Thank you for your letter of 30 September, 1985.

As you know our policy with regard to Raoul Wallenberg is to leave no stones unturned, and a try at sounding out Vitaly Yurchenko could be worthwhile. For your personal and confidential information I should like you to know that I have asked Ambassador Wachtmeister in Washington to bring up the matter with State Department.

With all my best wishes.

Sincerely,

Pierre Schori

 Sa
 fylls av postexp

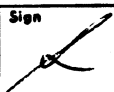
Avsänd med

☐ sv kurir☐ utl kurir☒ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

851011

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

284/012/P26u I
PROMEMORIA
1985-10-11

Ex f k t:

Utrmin
Kabsek
Polch
Ch Pol I
Carlsson, Pol I
Ch Pressbyrån
Julin
Exp 85011/DB
Amb Moskva u n

Amb Budapest u n

Amb Tel Aviv u n

GK New York u n

Raoul Wallenberg

Erik Sjöquist, Expressen, ringde mig igår kväll med anledning av att han någon timme tidigare hade hört kabinettssekreteraren uttala sig om Hagelin-fallet i radioprogrammet Kanalen och då vid ett antal tillfällen dragit en parallell med Raoul Wallenberg. Som den journalist han är ville han höra min åsikt om anledningen till kopplingen mellan Hagelin och Wallenberg.

Jag sade att den föll mig naturlig eftersom det i båda fallen rörde sig om svenska medborgare som under ouppklarade omständigheter hade försvunnit i diktaturländer.

Sjöquist upplyste att Expressen nu på söndag kommer att ha ett femsidigt nummer om Raoul Wallenberg med anledning av att NBC-filmen "A Hero's Story" sändes i TV-2 den 15 och 16 oktober 1985. Den senare sändningen skulle enligt Sjöquist följas av en debatt på temat "Lever Raoul Wallenberg?" med deltagande av bl.a. Per Anger.

Vidare utkommer i dagarna Sjöquists tredje bok om Raoul Wallenberg. Förläggare är den tidningen

EXPEDIERAD	
med	i
sv. kurt	14/10/85
utl. kurt	CS
luftpost	
vanl. post	

Dagen närstående bokklubben Kristna Bokringen, som trycker den i en upplaga på 10.000 ex för medlemskretsen och 4.000 för bokhandeln. Titeln är kort och gott "Raoul Wallenberg". Jag har läst boken kursivt. Den är en flyhänt skildring av personen, gärningen och efterforskningarna. Redovisningen av regeringens insatser är så vitt jag kunnat finna vid hastig påsyn korrekt; författarens misshag med Östen Undéns bristande handlingsvilja är dock påtaglig. Man kan möjligen tycka att vidden av regeringens insatser från 1951 och framåt inte framgår.

Sjöquist uttryckte som sin personliga uppfattning att Expressenreportaget, TV-programmet och boken förmodligen kommer att fokusera intresset på Wallenbergfrågan under den närmaste tiden.

Sven Julin

[REDACTED]

UTRIKESDEPARTEMENTET
MB

ARENDE:

KOPIA TILL:
UTR MIN
KAB SEKR
POL CH
POL 1

ATGÅRD:

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN TEL AVIV

1985-10-15

UD STOCKHOLM

FOER POL 1.

VAART [REDACTED] ERT [REDACTED]

RE RAOUL WALLENBERG-AERENDET VITNET KONIKOV.

KONIKOV UPPSOEKTE MIG IDAG PÅ AMBASSADEN EFTER DET JAG
TILLSKRIVIT HONOM I SEPTEMBER. VI HADE ETT LÅNGT SAMTAL PÅ
RYSKA. UPPTECKNING INSAENDES MED FREDAGENS KURIR.

OM RAOUL WALLENBERG SADE HAN FÖLJANDE. OMKRING 1945-46-47 HADE
HAN TILLSAMMANS MED SIN BROR I MOSKVA SAMMANTRÄFFAT MED
KOMMENDANTEN FÖR DET RÄTTSMEDICINSKA SJTJERBSKIJ-INSTITUTET, SOM
TILLHÖR KGB. KOMMENDANTEN HETTE MAKASJIN OCH VAR GOD VÄN TILL
KONIKOV'S BROR. MAKASJIN HADE BERÄTTAT ATT DET FANNES EN SVENSK
DIPLOMAT PÅ INSTITUTET. EN DAG HADE HANS SKÖTERSKA KOMMIT TILL
MAKASJIN OCH BERÄTTAT ATT HON VÄNTADE BARN MED DENNE RAOUL
WALLENBERG. SÅ SMÅNINGOM HADE DET BLIVIT TRE BARN I
FÖRBINDELSEN.

DEN SISTA GÅNG KONIKOV HÖRT TALAS OM WALLENBERG VIA MAKASJIN VAR
PÅ 1950-TÅLET. DÅ SKULLE WALLENBERG TILLSAMMANS MED SIN FAMILJ
HA SÅNTS TILL ETT LÄGER VID PETJORA-FLODEN I NORRA SIBIRIEN,
DÄR HAN UNDERVISADE KGB-PERSONAL I SVENSKA. HAN SKULLE HA LEVT
PÅ JAKT OCH FISK DÄR. KONIKOV SADE SIG INTE VETA OM WALLENBERG
FORTFARANDE VAR VID LIVET. HANS BRODER HADE DÖTT 1970 OCH
MAKASJIN VAR TROLIGEN OCKSÅ DÖD.

KONIKOV BERÄTTADE LIVFULLT OM SINA PÅSTÅDDA KONTAKTER MED
KGB-OFFICERARE OCH SOVJETISKA MARSKALKAR I 1940- OCH 1950-TÅLETS
MOSKVA, AV VILKA HAN NAMNGAV NÅGRA. HAN PÅSTOD SIG SOM
BYGGNADSARBETARE HA ARBETAT I FÖRSVARSMINISTERIET OCH ANDRA
HEMLIGA ANLÄGGNINGAR OCH DÄRVID VUNNIT VEDERBÖERANDES

FORTS

FOERTROENDE.

2

KONIKOV HAEVDADE ATT HAN FRAAN MAKASJIN OCH DESSA ANDRA KONTAKTER
ERFARIT DEN ``VERKLIGA SANNINGEN`` TILL VARFOER WALLENBERG
TILLFAANGATOGS OCH FOER VAD HAN ANKLAGADES. DETTA VAR OERHOERT
HEMLIGT OCH AV STOR BETYDELSE FOER SVERIGE. HAN SADE ATT HAN INTE
KUNDE BERAETTA DETTA FOER MIG UTAN ENDAST FOER SVENSKA SAEPO. BL A
VAR HAN OROLIG FOER SINA TVAA DOETTRAR I MOSKVA.

PAA MIG GJORDE KONIKOV INTE ETT HELT TROVAERDIGT INTRYCK. HAN
HAR NOG VARIT BYGGNADSARBETARE OCH FAERGMAKARE I MOSKVA. MEN
HAN AER UPPENBARLIGEN HALVALKOLISERAD OCH SYNES HA STOR
FABULERINGSFOERMAAGA. POAENGEN I HANS HISTORIER AER ATT HAN AER
DEN ENKLE, KLOKE MANNEN AV FOLKET SOM TILLVINNER SIG ALLA STORA
MAENS FOERTROENDE. JAG UPPFATTADE ATT KONIKOV NU VILLE SAELJA
SINA HISTORIER TILL SVERIGE. INGET HAN SADE BESTYRKTE ANDRA
UPPGIFTER VI FOERFOGAR OEVER.

TACKSAM FOER EDERT UTLAATANDE NAER NI FAATT DEN SKRIFTLIGA
RAPPORTEN.

HIRDMAN

AMBASSADEN TEL AVIV [REDACTED]
+++++/BN

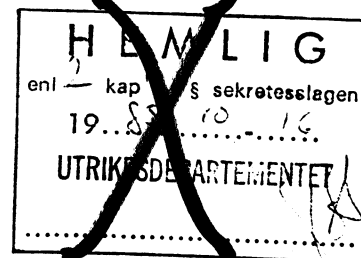
UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Handl Kr S Julin/bf

289/025 ✓

PROMEMORIA
1985-10-16

L ang. afg. se Pol
8.5.10.22

HEMLIG

Analys av Raoul Wallenbergärendet

Den 17 januari i år inföll fyrtioårsdagen av Raoul Wallenbergs försvinnande. 1957 års sovjetiska besked att han skulle ha avlidit 1947 har som bekant ej accepterats av den svenska regeringen, och under årens lopp har en betydande efterforskningsverksamhet bedrivits. Varje gång någonting nytt i sak framkommit som indicerat att han skulle ha varit vid liv efter 1947 har detta lett till en framställning hos den sovjetiska regeringen med begäran om förnyade undersökningar. Dessemellan har vi regelbundet påmint sovjetiska vederbörande om att vi inte betraktar ärendet som utagerat. Arbetshypotesen är att Wallenberg fortfarande är vid liv intill dess motsatsen bevisats på ett för regeringen tillfredsställande sätt. Om han har avlidit vill vi likafullt ha ett klarläggande besked om hans öde.

Med tidens gång avtar sannolikheten att nya vittnen i form av tidigare lägerfångar o dyl skall dyka upp och foga nya element till bilden. Det finns då risk för att vi i längden förlorar i trovärdighet och att våra erinringar i sovjetiska ögon alltmer kommer att framstå som rituella. Till saken hör också att sannolikheten

för att Wallenberg är vid liv naturligtvis avtar allteftersom åren går. - Om han lever skulle han nu vara 73 år.

Wallenbergärendet har sedan 1957 varit prestigemässigt bundet vid Gromykos person. Ledarskiftet i Kreml och vad som ovan anförts ger oss anledning att analysera var vi f n står i Wallenbergärendet och därefter söka utforma en lämplig handlingslinje.

Analysen bör inledas med en översiktlig redogörelse för de viktigare vittnesmålen. Med "viktigare" avses då främst de som har givit upphov till officiella démarcher. Redogörelsen bör söka besvara frågan när Raoul Wallenberg bevisligen senast levde.

Nämnda vittnesmåls trovärdighet har visserligen prövats sorgfälligt vid tiden för deras avgivande. De bör dock analyseras ännu en gång i ljuset av den senare händelseutvecklingen. Speciellt bör då Kalinski- och Kaplanspåren, som föranledde de senaste démarcherna 1979, värderas mot bakgrund av den bristande trovärdigheten i Kalinskis senare utsagor.

En summering bör göras för att klarlägga vad vi med rimlig säkerhet anser oss veta om Raoul Wallenbergs öde.

Analysen bör också omfatta en översiktlig framställning av regeringens agerande gentemot Sovjetunionen i frågan. Vad som därvid är av in-

tresse är inte en redogörelse för de enskilda démarcherna, utan snarare de taktiska motiv och diplomatiska överväganden som synes ha dikterat handlandet. En kritisk värdering härav skulle vara värdefull.

Med utgångspunkt härifrån bör analysen kompletteras med tankegångar om hur frågan lämpligen bör drivas framdeles. Dessa tankegångar bör omfatta såväl vår attityd gentemot Sovjetunionen som mot allmänheten. (Hur länge skall vi exempelvis upprätthålla arbetshypotesen att Raoul Wallenberg lever?)

Uppgiften bör genomföras inom en tidsrymd av sex månader. Skulle det emellertid under arbetets gång visa sig att ett svenskt högnivåbesök i Sovjetunionen blir aktuellt inom den närmare framtiden bör verksamhetstakten avpassas här-
efter.

Peter Osvald

RIKSDAGEN

Kammarkansliet

Försättsblad

Interpellation

Nr

Datum

1985-10-17

1985/86:33

[Utrikesministerns kansli, mk
Besvaras av utrikesminister
Andersson 1985-11-12

RIKSDAGEN

290/001 -

18 OKT 1985

P12 FEU

Till

Utrikesminister Sten Andersson

Interpellationen framställd av

Per Stenmarck

(m)

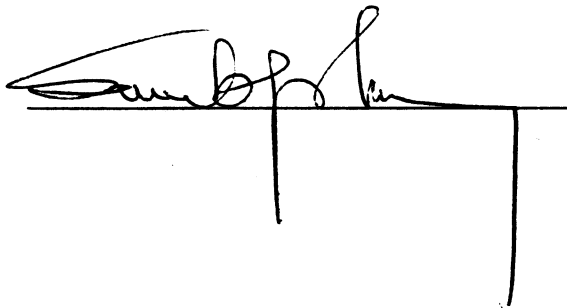
Ärendemening

Om Raoul Wallenbergs öde

Överlämnas den

17 oktober 1985

Enligt uppdrag

INTERPELLATION

Den i TV visade filmen om Raoul Wallenbergs liv har återigen riktat många blickar mot en stor svensk människas öde. Den insats som Wallenberg gjorde i Budapest under slutet av andra världskriget räddade livet på bortemot 100 000 judar.

Sedan januari 1945 är Raoul Wallenberg försvunnen. Att han fördes bort av sovjetisk militär är klarlagt, förmodligen anklagad för att vara amerikansk agent. Först många år senare har Sovjet meddelat, att Raoul Wallenberg avled i Ljubljankafängelset i Moskva den 17 juli 1947.

Det finns emellertid mycket som motsäger detta. Sovjet har aldrig företett några som helst bevis och flera människor, som suttit i fångenskap i Sovjet, har vittnat om att de träffat Raoul Wallenberg efter 1947.

Intresset för Raoul Wallenberg - hans gärning och hans öde - har enbart ökat med åren. I dag är han närmast att beteckna som en legend. För några år sedan blev Raoul Wallenberg hedersmedborgare i USA. Förhoppningsvis kommer bl.a. detta att innebära att president Reagan tar upp frågan vid sitt möte med den sovjetiske partisekreteraren Garbatjov senare i år.

Här i Sverige har vi anledning att ställa frågan; har vi gjort tillräckligt för att bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde? Har olika svenska regeringar - alltsedan 1945 - ansträngt sig tillräckligt mycket för att få ett acceptabelt svar? Har något direkt krav på Raoul Wallenbergs frigivande någonsin framförts?

Raoul Wallenberg föddes 1912. Han kan fortfarande befinna sig i livet. Det är vår skyldighet, både mot honom och mot hans familj, att göra nya efterforskningar.

Vilka initiativ är utrikesministern beredd att vidta i syfte att bringa klarhet i Raoul Wallenbergs öde?

Stockholm den 17 oktober 1985

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Stenmarck', with a stylized, cursive script.

Per Stenmarck (m) 182

ADVOKATFIRMAN LANDAHL
STRANDVÄGEN 13 · BOX 14215 · 104 40 STOCKHOLM

LANDAHL
WEGNELIUS
HELLNER
n der ESCH
GÖRAN RISBERG
ARD W HJELT
S CRONSTEDT
RITZ SILFVERSTOLPE
KÖRLING
AN HOLMBERG
N JARVIN
ERT FRÖMAN
TIL GRÖNDAL
INDQVIST
L-ERIK SUNNE
THORNANDER
AEL NILSSON

TELEFON NAT 08-24 96 30
INT +46 8 24 96 30
TELEGRAM LANDLAW
TELEX 11061 LANDLAW S
TELEFAX NAT 08-61 49 20
INT +46 8 61 49 20

MOTTAGNINGSKONTOR:
SUITE 3700
30 ROCKEFELLER PLAZA
NEW YORK NY 10112
TELEFON NAT 212 246-1561
INT +1212 246-1561
TELEX 66521

aa g
Sven Juhlin
Utrikesdepartementet
Gustav Adolfs Torg 1
STOCKHOLM MED BUD

1985-10-17

INK. UTRIKES DEP.		
D. N:o 290/030		
1985-01-30-18		
AVD. p	GR. 2	MAL 64

Raoul Wallenberg

Härmed översänds för kännedom kopia av domskälen i målet mot Sovjet. Den formella domen kommer att avkunnas inom kort.

Med vänlig hälsning
ADVOKATFIRMAN LANDAHL
CLAES CRONSTEDT
gn

Lillemor Lindholm
(Lillemor Lindholm)

UNITED STATES DISTRICT COURT
FOR THE DISTRICT OF COLUMBIA

GUY VON DARDEL, on his own behalf
and on behalf of his half
brother, RAOUL WALLENBERG,

and

SVEN HAGSTROMER, Legal Guardian of
RAOUL WALLENBERG, on behalf of
RAOUL WALLENBERG

Plaintiffs,

v.

UNION OF SOVIET SOCIALIST REPUBLICS,

Defendant.

Civil Action No. 84-0353

FILED

OCT 15 1985

JAMES E. DAVEY, CLERK

MEMORANDUM OPINION

Barrington D. Parker, District Judge:

In this proceeding declaratory and injunctive relief and damages are sought against the Union of Soviet Socialist Republics ("Soviet Union" or "USSR") for the unlawful seizure, imprisonment and possibly death of Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat. The complaint is brought on behalf of Wallenberg by Guy Von Dardel, his half brother, and Sven Hagstromer his legal guardian. Guy Von Dardel and Sven Hagstromer are Swedish citizens. Hagstromer was appointed guardian of Wallenberg's legal interests by the District Court in Stockholm, Sweden.

The plaintiffs allege that in 1945, Raoul Wallenberg was arrested in Budapest, Hungary by representatives of the Soviet Union and that since then he has suffered imprisonment and possibly death. At the time of his arrest he was acting at the initiation of the United States government in an attempt to save the Jewish population in the Budapest ghetto from deportation to Nazi extermination camps. If these allegations are true, they violated Wallenberg's diplomatic immunity, the laws and treaties of the Soviet Union and the United States, and the law of nations.

BACKGROUND¹

During the course of World War II, the United States Government, in an effort to save from extermination by the German Nazis the thousands of Jews then domiciled in Hungary, sought the assistance of Sweden, a neutral nation. This was an effort that the United States could not undertake alone. Because the United States was at war with Hungary, its diplomatic presence was withdrawn. Raoul Wallenberg agreed to join the Swedish Legation in Budapest, and to otherwise cooperate with the efforts of Sweden and "to act at the behest of the United States." Joint Resolution of Congress declaring Raoul Wallenberg to be an honorary citizen of the United

1

The facts in this proceeding are based on statements of USSR officials, official actions taken by the United States Congress, reports and resolutions of House and Senate Committees and official actions taken by the President. The plaintiffs have filed voluminous appendices in this proceeding.

- 3 -

States, Pub. L. No. 97-54, 95 Stat. 971 (1981) ("Joint Resolution").²

Granted full diplomatic status by Sweden, and funded by the United States, Wallenberg arrived in Budapest, Hungary, in July 1944. While stationed there, he served as Secretary of the Swedish Legation and was entitled to full diplomatic immunity. In the next six months, until his arrest by Soviet officials, Wallenberg saved the lives of nearly one hundred thousand Jewish persons providing them with funds and other means of support provided by the United States. While in Budapest he became the counterforce to the notorious German Nazi --Adolf Eichmann. His efforts to save Hungary's Jews from extermination were described in a Senate Report:

He printed and issued thousands of Swedish protective passports of his own design. He purchased and rented scores of houses in Budapest, declared them to be Swedish Embassy property and equipped them with Swedish flags, and protected and cared for the refugees he gathered within these safe houses. Risking his own life time and time again, Wallenberg followed the "Death Marches" and went daily to the deportation trains where he literally pulled people out of the clutches of the Nazis. And, when the Nazis decided to blow up the ghetto in Budapest and all its inhabitants with it, Wallenberg confronted the Nazi leaders (Adolf Eichmann), threatened to see to it

2

Mr. Wallenberg became the second person to be voted by Congress an honorary citizen. Winston Churchill was the first. Representative Thomas Lantos of California, a Hungarian Jewish refugee is credited with taking the initiative in making Wallenberg an honorary American citizen. New York Times, April 13, 1985, p. 9.

personally that they were hanged as war criminals if they proceeded with their plan, and thus prevented its execution.

S. Rep. No. 97-169, 97th Cong., 1st Sess. at 2 (1981) ("Wallenberg Senate Report").

Hungary was later overrun by the Soviets and in early 1945, Wallenberg was arrested by their occupation forces in Budapest. From that time forward, his precise whereabouts and his status within the Soviet Union have not been ascertained. In a note dated August 18, 1947 and delivered to the Swedish Embassy in Moscow by Soviet Foreign Minister, Andrei Ya Vyshinsky it was asserted that "[a]s a result of a thorough investigation it has been established that Wallenberg is not in the Soviet Union and he is not known to us." Affidavit in Support of Plaintiffs' Motion for Default Judgment -- Guy Miller Struve, co-counsel for plaintiffs (June 17, 1984) Ex. D ("Struve Affidavit").

Ten years later, however, in response to renewed diplomatic inquiries based on the testimony of persons released from Soviet prisons that Wallenberg was still alive, Deputy Foreign Minister Andrei A. Gromyko admitted that Wallenberg had been a prisoner in the USSR. He further stated that while imprisoned, Wallenberg had died of natural causes on July 17, 1947. In a note dated February 6, 1957, delivered to the Swedish Embassy in Moscow, Gromyko described the detention of Wallenberg, and the misinformation which made the detention possible, as

"criminal activity," and attempted to fasten the blame for it upon Viktor S. Abakumov, a former Minister of State Security who died in 1953.

Raoul Wallenberg was apparently among other persons detained in the area of the military operations of the Soviet forces. At the same time it may be considered indubitable that the subsequent detention of Wallenberg, and also the incorrect information about him which was given by certain former leaders of organs of state security to the Ministry of Foreign Affairs of the USSR over the course of a number of years, were the result of criminal activity of Abakumov. As is known, in connection with the grave crimes committed by him, Abakumov, acting in violation of the laws of the USSR and striving in every possible way to inflict harm on the Soviet Union, was condemned and shot by order of the Supreme Court of the USSR.

The Soviet Government sincerely regrets what has occurred and expresses its deep condolences to the Government of Sweden and also to the relatives of Raoul Wallenberg.

Struve Affidavit, supra, Ex. F, pp. 2-3.

However, between 1954 and 1981, a steady flow of reports from former Soviet prisoners indicate that Wallenberg did not die as claimed in the Gromyko note. To the contrary, the reports suggest that Wallenberg remained alive and in the defendant's custody after 1947. Joint Resolution, supra.

There is insufficient evidence before the Court to support a definitive finding as to whether at this time, Wallenberg is dead or alive. While the USSR has continuously represented that Wallenberg died in 1947, those representations are inconsistent with and at odds with credible and uncontroverted evidence presented by the plaintiffs in this

proceeding and they are rejected. On basis of the record here presented, the Court finds that the Soviet Union has always had knowledge and information about Wallenberg; that it has failed to disclose and has concealed that information; and that otherwise, defendant's representations are suspect and should be given little, if any, credit. If alive, Wallenberg would be 72 years of age and he would have been held in custody for nearly 40 years.

The complaint in this proceeding was filed with this Court in February 1984. A request for documents relevant to the issue of jurisdiction was filed along with the complaint. The summons, complaint and discovery request, together with a notice of suit and Russian translations of the documents, were regularly processed through the United States Department of State. The packet of documents was then delivered to and served upon the Soviet Ministry of Foreign Affairs in Moscow in accordance with the Foreign Sovereign Immunities Act ("FSIA" or "Act"), 28 U.S.C. § 1608(a)(4). On May 1, 1984, a certified copy of the diplomatic note evidencing service of the documents was filed by the Department of State with the Clerk of this Court.

The defendant's time to answer or otherwise respond to the complaint expired on June 1, 1984. The Soviet Union did not respond to either the complaint or the document request. On April 19, 1984, the Soviet Ministry of Foreign Affairs returned all of the documents to the United States Embassy in

Moscow, together with a note asserting absolute sovereign immunity from suit in non-Soviet courts. Struve Affidavit, supra, ¶¶4-6 and Ex. B.

Under the circumstances, it is appropriate to consider the plaintiff's application for a default judgment. In the discussion which follows, the Court will address first, the questions of jurisdiction, venue, and statute of limitations. It will then address the merits of the litigations and an analysis of the issues arising under the substantive law. This Court's factual findings are supported by a satisfactory, substantial, and well document record.

JURISDICTION AND VENUE

Several sections of Title 28 United States Code allow this Court to exercise jurisdiction over this action. Under Section 1330(b) of the Foreign Sovereign Immunities Act, personal jurisdiction is present when the defendant may be found in the United States, through its agents and instrumentalities, and because defendant has been duly served with process pursuant to 28 U.S.C. § 1608(a)(4) (Struve Aff., supra, ¶ 3 and Ex. A). Because this is a civil action arising under the "laws, or treaties of the United States," subject matter jurisdiction under FSIA is appropriate pursuant to Sections 1330(a) and 1331. Letelier v. Republic of Chile, 502 F. Supp. 259, 266 (D.D.C. 1980). Additional reasons to support this conclusion are discussed ante at p. 11. Finally, this Court may exercise subject matter jurisdiction over this proceeding under the Alien Tort Claims Act, 28 U.S.C. § 1350

because it is a "civil action by an alien for a tort only, committed in violation of the law of nations or a treaty of the United States." Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 726 F.2d 774, 813-14 (D.C. Cir. 1984), cert. denied, 105 S. Ct. 1354 (1985), opinion Bork, J.; Letelier, 502 F. Supp. at 266.

Venue is appropriate in the United States District Court for the District of Columbia because the defendant is a foreign state, 28 U.S.C. § 1391(f)(4).

The Foreign Sovereign Immunities Act, 28 U.S.C. § 1602

This Court has subject matter and personal jurisdiction under the Foreign Sovereign Immunities Act. Under the Act, a foreign state is generally immune from the jurisdiction of federal courts, 28 U.S.C. § 1604, subject to a number of exceptions and limitations set forth at §§ 1604 and 1605. Section 1604 provides that the immunity afforded by the Act is "[s]ubject to existing international agreements to which the United States is a party at the time of enactment of [the] Act." Section 1605(a) sets forth several categorical exceptions to immunity, including situations in which the sovereign defendant has waived immunity, § 1605(a)(1), situations involving certain commercial activity or property in the United States, § 1605(a)(2)-(4), and certain non-commercial torts committed by the foreign state or its agent, § 1605(a)(5).

The Act provides the district courts with subject matter jurisdiction over civil cases against foreign governments where immunity is not appropriate under its terms. 28 U.S.C. § 1330(a). Moreover, where the requirements of subject matter

jurisdiction have been met and proper service has been made, the Act operates to create personal jurisdiction over the foreign government defendant. 28 U.S.C. § 1330(b).³ The absence of immunity thus establishes both subject matter and personal jurisdiction over a case against a foreign government. See, e.g., Yessenin-Volpin v. Novosti Press Agency, 443 F. Supp. 849, 851 (S.D.N.Y. 1978).⁴

In 1976, Congress had a twofold purpose for enacting the Foreign Sovereign Immunities Act: (1) to liberalize the law of immunity by adopting and codifying the doctrine of "restrictive" immunity, and (2) to assure consistent application of the law of sovereign immunity by eliminating the participation of the executive branch of the government so as to "assur[e] litigants that...decisions are made on purely legal grounds and under procedures that insure due process." H.R. Rep. No. 94-1487, 94th Cong., 2d Sess. 7 (1976), reprinted in

3

A court's assertion of jurisdiction over a defendant pursuant to § 1330(b) must also comport with minimum jurisdictional contacts and due process as required by International Shoe Co. v. Washington, 326 U.S. 310 (1945). See World-Wide Volkswagen Corp. v. Woodson, 444 U.S. 286, 292-93 (1980); Kulko v. California Superior Court, 436 U.S. 84, 92 (1978); Hanson v. Denckla, 357 U.S. 235, 253 (1958). See also Gilson v. Republic of Ireland, 682 F.2d 1022, 1028 (D.C. Cir. 1982). These minimum requirements are clearly satisfied because the defendant maintains a substantial presence in this District.

4

As a threshold matter, it is noted that the Supreme Court has upheld the constitutionality of the FSIA's authorization of suits by foreign plaintiffs against foreign states. Verlinden B.V. v. Central Bank of Nigeria, 461 U.S. 480, 490 (1983).

1976 U.S. Code Cong. & Ad. News 6604, 6606 ("House Report"). To accomplish these objectives, the Act established a set of legal standards governing claims of immunity in civil actions against foreign states. These standards were explicitly intended to incorporate established principles of international law regarding the immunity of sovereigns. House Report, at 14, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6613.

According to the drafters of the FSIA, "sovereign immunity is an affirmative defense which must be specially pleaded, [and] the burden will remain on the foreign state to produce evidence in support of its claim of immunity." House Report, supra, at 17, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6616. Thus, the burden of demonstrating that immunity exists rests upon the foreign state. See, e.g., Arango v. Guzman Travel Advisors Corp., 621 F.2d 1371, 1378 (5th Cir. 1980). In the absence of an appearance by the defendant, however, the Court must make an independent determination that it has subject matter jurisdiction. See, e.g., Letelier v. Republic of Chile, 488 F. Supp. 665, 667 (D.D.C. 1980).

The plaintiff cites five independent reasons why the USSR should not enjoy immunity in this case. The Court has taken note of all these arguments but finds the first four far more compelling than the last. The reasons are as follows: First, by virtue of its decision to default, the USSR failed to raise the defense of sovereign immunity. Second, the FSIA incorporates preexisting standards of international law, under which a government is not immune for certain acts in clear violation

of the universally accepted law of nations. Third, the FSIA is limited by treaties to which the United States is a party; the USSR cannot claim immunity under the FSIA for acts which constitute violations of certain of those treaties, to which the USSR is also a party. Fourth, the USSR waived immunity in this action, and is therefore not entitled to raise it as a defense, pursuant to 28 U.S.C. § 1605(a)(1). And, fifth, the actions of the USSR constitute non-commercial torts within the meaning of 28 U.S.C. § 1605(a)(5); immunity for commission of such is therefore inappropriate under the Act. A fuller discussion of the first four is set out below.

A.

Under the FSIA, sovereign immunity is an affirmative defense that must be pleaded and proved by the sovereign defendant. These obligations were made clear in the documents which were served upon the Soviet Union. Included among them was an explanatory notice of suit and the full text of the FSIA, both with Russian translation. The transmittal note from the United States Embassy accompanying the papers underscored the procedures:

Please note that under United States law and procedure, neither the Embassy nor the Department of State is in the position to comment on the present suit. Under the laws of the United States, any jurisdictional or other defense including claims of sovereign immunity must be addressed to the court before which the matter is pending, for which reason it is advisable to consult an attorney in the United States. (Struve Aff., Ex. A.)

Moreover, because of prior involvement in FSIA litigation, the procedure is one with which the Soviet Union is fully familiar. Indeed in several reported cases in which the USSR has been a defendant since the passage of the Act, it has appeared through counsel for the purpose of contesting jurisdiction.⁵ See Bland v. Union of Soviet Socialist Republics, 17 Av. Cas. (CCH) 17,530 (E.D. N.Y. 1982); Harris v. VAO Intourist, Moscow, 481 F. Supp. 1056 (E.D. N.Y. 1979); United Euram v. Union of Soviet Socialist Republics, 461 F. Supp. 609 (S.D. N.Y. 1978); cf. In re Estate of Petro Seminiw, 78 Ill. App. 3d 570, 397 N.E.2d 64 (1st Dist. 1979); In re Estate of Bari Nabif, 69 A.D.2d 904, 415 N.Y.S.2d 901 (2d Dept. 1979).⁶ However, in this proceeding, the USSR has chosen to default and to raise the issue of immunity not by a motion filed with the Court, but merely by a communication addressed to the United States Embassy in Moscow.

In Letelier, supra, 488 F. Supp. 665, 669 n.4, this Court raised the question of whether such a diplomatic assertion of immunity, in lieu of "a formal appearance or the filing of a

5

The Soviet Union defaulted without comment in Frolova v. Union of Soviet Socialist Republics, 558 F. Supp. 358 (N.D. Ill. 1983), aff'd, 761 F.2d 370 (7th Cir. 1985).

6

The instrumentalities of the Soviet Union have also appeared when sued under the Act. See Houston v. Murmansk Shipping Co., 667 F.2d 1151 (4th Cir. 1982); Yessenin-Volpin v. Novosti Press Agency, 443 F. Supp. 849 (S.D. N.Y. 1978).

pleading," could suffice to raise the defense of sovereign immunity. In that case, the foreign state defendant sent a diplomatic note to the Department of State challenging the jurisdiction of the Court. The Court declined to rule on the sufficiency of this method of raising the affirmative defense of immunity, because the Court found that it had subject matter jurisdiction "even assuming it has been pleaded properly." Id. at 670 n.4.

The degree to which a foreign state is entitled to immunity under the Act is necessarily determined by the procedures set forth by Congress. Congress explicitly intended that sovereign immunity remain an "affirmative defense which must be specially pleaded, the burden [remaining] on the foreign state to produce evidence in support of its claim of immunity." House Report, supra, at 17, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6616. This allocation of the burden of proof was, in fact, one of the bases for Congress' decision to structure the Act as a presumption of immunity subject to a group of exceptions. Id.

In the present case, defendant has not only failed to plead immunity as an affirmative defense, but has chosen to raise immunity in a manner explicitly precluded by the Act. Prior to passage of the FSIA, the defense of immunity could be raised by diplomatic approaches to the Department of State. See, e.g., House Report, supra, at 17, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6605-06; Ex Parte Muir, 254 U.S. 522, 532-33 (1921). It was the express purpose of the FSIA to remove the

executive branch from the determination of such issues. By raising the issue of sovereign immunity in a diplomatic note, the USSR has knowingly chosen a procedure that is no longer available under United States law. As such, it cannot be recognized as an adequate pleading of the defense of immunity. Ex Parte Muir, supra, at 533.

Having failed to raise immunity as an affirmative defense, or to provide even a bare allegation that its acts do not fall into one of the exceptions to the FSIA, defendant has deliberately chosen to forego whatever entitlement it might have had to immunity under the terms of the Act.⁷

B.

The Foreign Sovereign Immunities Act, like every federal statute, should be interpreted in such a way as to be consistent with the law of nations. See, e.g., MacLeod v. United States, 229 U.S. 416, 434 (1913). Congress explicitly anticipated such an interpretation, stating its intent that the Act "[incorporated] standards recognized under international law." House Report, supra, at 14, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6613.

Historically, when a nation has committed a clear and egregious violation of a well-established and universally recognized standard of international law, courts have recog-

7

This Court notes plaintiff's further argument that this Court should find subject matter jurisdiction as a sanction for failure to comply with its discovery order but does not find it as persuasive as the others they have offered for consideration.

nized the need for an appropriate exercise of jurisdiction. In Bernstein v. N. V. Nederlandsche-Amerikaansche Stoomvaart-Maatschappij, 210 F.2d 375 (2d Cir. 1954), the court deferred to a press release issued by the Department of State in which the Department took the position that in cases seeking reparations for confiscations of property by Nazi officials, American courts should not be restrained by doctrines of international law that, under more routine circumstances, would require a court not to exercise jurisdiction or reach the merits of a claim. 210 F.2d at 375-76. Moreover, the doctrine of sovereign immunity has historically been based on principles of "grace and comity." Verlinden B.V. v. Central Bank of Nigeria, 461 U.S. 480, 486 (1983). As such, the doctrine is inherently limited and appropriately disallowed where the foreign state defendant has acted in clear violation of international law.

In Banco Nacional de Cuba v. Sabbatino, 376 U.S. 398, (1964), the Supreme Court held that the act of state doctrine barred consideration of the validity of a Cuban confiscation of property located in Cuba, basing its decision largely on the fact that there is some division in the international community regarding state expropriation of the property of aliens. ("There are few if any issues in international law today on which opinion seems to be so divided..." 376 U.S. at 428). In dissenting, Justice White urged that the act of state doctrine should not shield acts which are clearly violations of international law, even where (unlike the

present case) such acts would otherwise be subject to the act of state doctrine:

The reasons for nonreview, based as they are on traditional concepts of territorial sovereignty, lose much of their force when the foreign act of state is shown to be a violation of international law. All legitimate exercises of sovereign power, whether territorial or otherwise, should be exercised consistently with rules of international law, including those rules which mark the bounds of lawful state action against aliens or their property located within the territorial confines of the foreign state.

376 U.S. at 457.

The concept of extraordinary judicial jurisdiction over acts in violation of significant international standards has also been embodied in the principle of "universal" violations of international law. See, e.g., Restatement of Foreign Relations Law of the United States (Revised) § 404 (Tent. Draft No. 2, 1981) ("A state may exercise jurisdiction to define and punish certain offenses recognized by the community of nations as of universal concern"). The concept of universal violations is not limited to criminal jurisdiction, but extends to the enforcement of civil law as well. Id. at Comment b.

Congress was fully aware of these doctrines of international law in 1976 when it adopted the FSIA, and meant to incorporate them into the statute.⁸ The statute should be read, then, not to extend immunity to clear violations of universally recognized principles of international law.

The violation of the diplomatic immunity of Raoul Wallenberg is such a violation. The ancient and universal consensus on diplomatic immunity places it squarely within even the most restrictive interpretation of the coverage of the Alien Tort Claims Act, 28 U.S.C. § 1350. See discussion at pp. 27-28, infra. As such, the Congress in 1789 opened the district courts of the United States to suits by aliens claiming tortious violations of diplomatic immunity. Congress has also enacted statutes designed to protect internationally protected persons, including diplomats, 28 U.S.C. §§ 1116 and 1201, as to which a private remedy has been implied. See discussion at pp. 36-38, infra. If the FSIA was interpreted to bar suits against foreign governments under § 1350, or to preempt the private rights created by §§ 1116 and 1201, it

8

The fact that the legislative history of the FSIA does not contain a specific reference to these doctrines is not surprising. Congress' primary concern was to codify jurisdictional standards relating to the burgeoning area of commercial litigation against foreign governments. House Report, supra, at 6, reprinted in 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6605. The codification was necessary in order to ensure that these more routine cases did not take on undue political significance through the sometimes inconsistent development of the common law, as influenced by the Executive. See discussion at pp. 10-11, supra.

would act pro tanto to repeal these statutes.⁹ Statutory interpretation that would effect such a repeal is not favored, e.g., United States v. United Continental Tuna Corp., 425 U.S. 164, 168-69, 181 (1976), and is therefore rejected by this Court.

C.

Section 1604 of the FSIA provides that immunity is "subject to" international agreements to which the United States was a party at the time of its enactment. Thus, where the substantive provisions of the Act would operate in a specific case to interfere with any such international agreement, such provisions must be preempted to the extent necessary to permit the full operation of such agreement.¹⁰

9

In a footnote appended to the end of the majority opinion in Persinger v. Islamic Republic of Iran, 729 F.2d 835 (D.C. Cir. 1984), cert. denied, 105 S. Ct. 247 (1984), Judge Bork (with Judge Edwards dissenting) rejected plaintiffs' argument that United States courts had jurisdiction over claims for damages arising out of the seizure of the American Embassy in Iran, although this seizure constituted an international crime. 729 F.2d at 843 n.12 (D.C. Cir. 1984). So far as the opinion reveals, Judge Bork did not consider the intent of Congress in enacting the FSIA to preserve existing remedies for violations of international law, as described above, or the effect of 18 U.S.C. §§ 1116 and 1201 or 28 U.S.C. § 1350.

10

The House Report would limit the immunity of a foreign state under the Act to cases of an express or manifest conflict between the provisions of the Act and those of an international agreement or treaty. House Report, supra, at 17, reprinted in U.S. Code Cong. & Ad. News at 6616. See, e.g., Mashayekhi v. Iran, 515 F. Supp. 41, 42 (D.D.C. 1981). Given the clear and unambiguous language of the statute, however, resort to the legislative history is in this instance unnecessary for interpretative purposes. See, e.g., Greyhound Corp. v. Mt.

In this proceeding, both the United States and the Soviet Union are parties to two international agreements, the operation of which would be frustrated by any decision granting immunity to the Soviet Union: the Vienna Convention on Diplomatic Relations, April 18, 1961, and the 1973 Convention on Internationally Protected Persons.

The Vienna Convention and the 1973 Convention are both designed to protect diplomats from offenses against them. In order for the conventions to operate effectively, the perpetrators of such offenses must be subject to liability for their acts. To the extent that the FSIA would shield the Soviet Union from such liability, it is in conflict with the terms of the conventions and thwarts their effective operation. Under § 1604, the immunity granted by the FSIA must be limited so as to avoid such a result; in the present case, the Soviet Union must be denied immunity.

This result is particularly just since the Soviet Union is a party to both conventions. Under the Vienna Convention the USSR is pledged to protect the very rights it is violating. Under the 1973 Convention it is pledged to punish the very crimes it is committing. Moreover, the Soviet Union's unlawful treatment of Wallenberg was ongoing even as the

Hood Stages, Inc., 437 U.S. 322, 330 (1978); National Insulation Transportation Committee v. ICC, 683 F.2d 533, 537 (D.C. Cir. 1982). This reading of the clear language of § 1604 is given further support by the language of 28 U.S.C. § 1330, which gives the federal courts jurisdiction over actions against foreign states with respect to which the foreign state is "not entitled to immunity" under the FSIA "or any applicable international agreement."

Conventions were drafted and signed. Thus, it knowingly accepted the validity of legal standards that it knew at the time were being violated. Against such a backdrop, the denial of immunity against claims seeking relief for such violations does not seem unjust.

D.

Under § 1605(a)(1) of the FSIA, foreign states may waive immunity "either explicitly or by implication." According to the House Report, an example of an explicit waiver under the FSIA might be found in the form of a treaty obligation under treaties of friendship, commerce, and navigation. Neither the statute nor the legislative history, however, makes clear how immunity can be implicitly waived.¹¹

The United States courts have not yet fully explored the proposition that by ratifying an international agreement a foreign state implicitly waives a defense of sovereign immunity against claims seeking compensation for acts which constitute violations of such agreements. In Frolova v. Union of Soviet Socialist Republics, 558 F. Supp. 358, 363 n.3 (N.D. Ill. 1983), aff'd, 761 F.2d 370 (7th Cir. 1985), the court in dictum rejected plaintiff's argument that because the Soviet Union's refusal to permit plaintiff's husband to emigrate

11

The House Report provides two illustrative examples of implied waivers -- an appearance in court by the sovereign defendant, or an agreement by the sovereign defendant to arbitrate claims in another country. House Report, supra, at 18, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6617. These examples, however, are not exclusive.

violated international and Soviet law, it had impliedly waived immunity. In Siderman v. Republic of Argentina, No. Civ. 82-1772-RMT (C.D. Cal. March 12, 1984), however, the court found jurisdiction over the Republic of Argentina for claims related to the torture of one of the plaintiffs "by applying the 'Law of Nations' concept." A number of legal scholars have examined this principle in the context of human rights violations,¹² and have concluded that a sovereign may implicitly waive its immunity for such violations when it ratifies human rights agreements. R. Lillich and F. Newman, International Human Rights: Problems of Law and Policy (1979); Comment, The Foreign Sovereign Immunities Act and International Human Rights Agreements: How They Co-Exist, 17 U.S.F. L. Rev. 71 (1982).

These conclusions are directly relevant to the present case, which involves violations not only of international human rights agreements but also of treaties codifying the fundamental principle of diplomatic immunity, which has been universally recognized as binding since before the times of Blackstone and de Vattel.¹³ By explicitly agreeing to be

12

The importance of looking to the writing of legal scholars in this area of the law was explained by the Supreme Court in The Paquete Habana, 175 U.S. 677, 700 (1900). See also, e.g., Filartiga v. Pena-Irala, 630 F.2d 876, 879 n.4 (2d Cir. 1980).

13

Frolova v. Union of Soviet Socialist Republics, 558 F. Supp. 358 (N.D. Ill. 1983), aff'd, 761 F.2d 370 (7th Cir. 1985), on the other hand, on one interpretation dealt with a legal right -- the right to emigrate -- on which there is not yet such universal agreement among nations.

bound by the terms of those agreements, the USSR has implicitly waived its immunity in this action alleging their breach. As Lillich and Newman have noted with respect to the United Nations Charter,

it would be most difficult to conclude that the Charter provisions on human rights cannot legitimately be given effect by the courts in appropriate cases. Indeed, it would be contrary to the letter and the spirit of the supremacy clause of the Constitution if the courts did not attempt to carry out a treaty provision to the fullest extent possible.

R. Lillich and F. Newman, International Human Rights, supra, at 76. Any other result would rob each of those agreements of substantive effect, and would render meaningless the act of the Soviet Union in signing them.

The Alien Tort Claims Act, 28 U.S.C. § 1350

The Alien Tort Claims Act, 28 U.S.C. § 1350, was enacted in 1789 by the First Congress of the United States. The section provides that the "district courts shall have original jurisdiction of any civil action by an alien for a tort only, committed in violation of the law of nations or a treaty of the United States." The statute vests this Court with subject matter jurisdiction over this proceeding and the right to determine liability for injuries resulting from violations of the diplomatic immunity of Raoul Wallenberg.

Cf. Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 726 F.2d 774, 813 (D.C. Cir. 1984) (Bork, J. concurring).

The Court of Appeals for this Circuit recently considered the application of § 1350 in Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 726 F.2d 774 (D.C. Cir. 1984). That case involved a terrorist attack on an Israeli bus by members of the Palestine Liberation Organization. Plaintiffs, survivors of the attack and representatives of some of those killed, asserted jurisdiction under 28 U.S.C. §§ 1331 and 1350.¹⁴ The District Court dismissed the case for lack of jurisdiction, and plaintiffs appealed. The Court of Appeals issued three opinions which affirmed the decision of the District Court, but each opinion stated separate grounds for reaching that result.

Judge Harry Edwards adopted the interpretation of § 1350 previously adopted by the Second Circuit in Filartiga v. Pena-Irala, 630 F.2d 876 (2d Cir. 1980), whereby proof of a tort in violation of international law as that law is currently understood establishes both a cause of action and jurisdiction in the District Court. Judge Robert Bork proposed a more narrow reading of the statute, arguing that the doctrine of separation of powers should be seen to limit the effect of the statute to those violations of international law that were recognized as actionable in 1789 or to those which, though more recently established, explicitly entail a

14

The District Court held, and plaintiffs conceded, that with regard "to the role of the law of nations," the jurisdictional prerequisites of § 1331 were equivalent to those of § 1350. Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 517 F. Supp. 542, 549 (D.D.C. 1981), aff'd, 726 F.2d 774, 800 (D.C. Cir. 1983).

private right of action. Judge Roger Robb concurred on the ground that the political question doctrine precluded judicial consideration of the claims raised by the plaintiffs because the legal issues surrounding terrorism are complex and imprecise. It is clear that even under the narrowest of these standards proposed in Tel-Oren, or adopted in other forums -- § 1350 provides this Court with subject matter jurisdiction to determine the liability for the injury that has resulted from the violation of Raoul Wallenberg's diplomatic immunity.

A.

In Filartiga v. Pena-Irala, 630 F.2d 876 (2d Cir. 1980), a former Paraguayan police official was sued by the father and sister of a young man whose death by torture he was alleged to have caused. The District Court dismissed the case, saying that although official torture violated emerging standards of international law, it was obliged by dicta in prior Second Circuit opinions to rule that § 1350 does not reach a state's behavior towards its own citizens.

On appeal, the Second Circuit reversed. Judge Kaufman wrote that the "law of nations," as used in the statute, is a developing body of principles which must be interpreted "not as it was in 1789, but as it has evolved and exists among the nations of the world today." 630 F.2d at 881.¹⁵ Looking to the sources of international law enumerated by the Supreme

15

This position was endorsed by the United States Government in an amicus brief submitted by the Departments of State and Justice (Amicus Br. at 4-5).

Court in The Paquete Habana, 175 U.S. 677, 700 (1900) -- "executive or legislative act or judicial decision" and the works of expert "jurists and commentators," 630 F.2d at 880 -- the court found that "the limitations on a state's power to torture persons held in its custody" constitute a principle on which the opinion of civilized nations is so united as to raise it to a norm of international law. 630 F.2d at 881. See also 630 F.2d at 887-89. The court concluded that the cause of action "is properly brought in federal court." 630 F.2d at 887.

In Tel-Oren, Judge Edwards adopted the approach of the Second Circuit. He stated that § 1350 provides jurisdiction in federal district court where a plaintiff alleges a tortious violation of a principle of international law on which the community of nations has reached a consensus. This is true even where no other basis of jurisdiction is present, and regardless of whether or not a "right to sue" on that violation is independently granted by international law. 726 F.2d at 772-82. Applying these standards to the facts in Tel-Oren, Judge Edwards found that, however reprehensible the actions of the defendants may have been, no consensus existed among nations sufficient to warrant an extension of the Filartiga approach to the law of nations to include disapproval of non-state acts of violence or terrorism. 726 F.2d at 791-96.

The facts presented here easily satisfy the criteria set forth by Judge Edwards. An accredited diplomat has been detained and held incommunicado for more than 35 years; his

whereabouts have been concealed; and the defendant may have caused his death. There can be no clearer violation of the law of nations. Under the analysis of Judge Edwards, this proceeding is appropriately before this Court.

B.

Judge Bork concurred in dismissing Tel-Oren on the ground that plaintiffs had failed to meet a more stringent test than proposed by Judge Edwards and relied upon by the Second Circuit. Under Judge Bork's analysis, plaintiffs would have to show not only a violation of the law of nations, but also a source of a right to sue under federal or international law. 726 F.2d at 801, 808. Judge Bork stated that only by limiting § 1350 to cases in which the law of nations clearly envisions judicial involvement would the doctrine of separation of powers be properly served. In cases such as Tel-Oren, where the rule of decision under international law is insufficiently developed, he creates a presumption against jurisdiction which can only be overcome by showing that plaintiffs have been provided with a cause of action under federal or international law. 726 F.2d at 1808.

The facts and allegations of the present case appear to satisfy the requirements set forth by Judge Bork. First, in discussing the unsettled nature of international legal standards regarding terrorism, Judge Bork acknowledges that related areas have been the subject of international consensus through written conventions. 726 F.2d at 806-07. Among the conventions he lists is the 1973 Convention on the Prevention

and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons, Including Diplomatic Agents. Diplomatic immunity is an area in which international legal standards have long been clearly stated, and the Convention complements preexisting international accords on the treatment of diplomats.

In the course of his analysis, Judge Bork notes that he is "guided" by the language of the Supreme Court in Banco Nacional de Cuba supra, p. 16, in which the Court established a sort of sliding scale with respect to judicial application of international law:

[T]he greater the degree of codification or consensus concerning a particular area of international law, the more appropriate it is for the judiciary to render decisions regarding it, since the courts can then focus on the application of an agreed principle to circumstances of fact rather than on the sensitive task of establishing a principle not inconsistent with the national interest or with international justice.

726 F.2d at 804. The rules of diplomatic immunity are so well established that judicial determination of a violation of diplomatic immunity poses little or no threat to the doctrine of separation of powers. It is, therefore, fully consistent with the rationale underlying Judge Bork's opinion to permit the federal courts to apply the law of diplomatic immunity.

However, even if his opinion is read to require an explicit showing of a cause of action granted under international law in any case that may touch on foreign relations, plaintiffs' allegations fall within one of the areas that the opinion specifically places within the reach of § 1350.

He stated that the statute is given its more appropriately limited meaning by looking to the "law of nations" as understood in 1789. At that time, the "law of nations" was limited to three primary offenses: "'1. Violation of safe-conducts; 2. Infringement of the rights of ambassadors; and 3. Piracy,'" 726 F.2d at 813, quoting 4 W. Blackstone, Commentaries, 68, 72, and Judge Bork concluded that "[o]ne might suppose that these were the kinds of offenses for which Congress wished to provide tort jurisdiction for suits by aliens in order to avoid conflicts with other nations." 726 F.2d 813-14. The American colonies, having adopted the common law of England, adopted a "private cause of action for which section 1350 gave the necessary jurisdiction to federal courts" in these three types of cases. 726 F.2d at 1814 n.22. See also Respublica v. De Longchamps, 1 U.S. (1 Dall.) 111, 116 (Pa. Ct. Oyer & Term. 1784). Thus, the doctrine of diplomatic immunity is so firmly established as to fall within even the very limited interpretation of § 1350 favored by Judge Bork.

C.

Judge Robb invoked the political question doctrine to dismiss Tel-Oren, based on arguments similar to those used by Judge Bork in defense of the separation of powers. The opinion cautions against judicial interference in a politically sensitive area where the rule of decision is not adequately defined. 726 F.2d at 827 and passim. However, international legal standards with regard to the treatment of

diplomats have long been clearly established, and their application should therefore pose little risk of embarrassing the political branches. As Justice White wrote in his dissent in Banco Nacional de Cuba, while

political matters in the realm of foreign affairs are within the exclusive domain of the Executive Branch...this is far from saying that the constitution vests in the executive exclusive absolute control of foreign affairs or that the validity of a foreign act of state is necessarily a political question. International law, as well as a treaty or executive agreement, see United States v. Pink, 315 U.S. 203s, provides an ascertainable standard for adjudicating the validity of some foreign acts, and courts are competent to apply this body of law, notwithstanding that there may be some cases where comity dictates giving effect to the foreign act because it is not clearly condemned under generally accepted principles of international law.

376 U.S. 461-62. The political question doctrine should therefore not defeat jurisdiction in this case.

D.

Under any one of the three Tel-Oren opinions, § 1350 provides this Court with subject matter jurisdiction to consider this case. Plaintiffs are aliens; the causes of action they bring are in tort. There has, without question, been a violation of the law of nations, as defined by legal scholars, confirmed in international conventions to which the United States is a party, and codified in United States law. The requisites of the Edwards/Filartiga approach are thus satisfied.

The violations alleged involve an area of international law in which standards and norms have long been well-defined. The underlying rationale of the opinions of Judges Bork and Robb -- a reluctance, where legal standards are uncertain, to permit the courts to enter politically sensitive areas -- is therefore met.

Finally, this case satisfies the most stringent of the requirements set forth by Judge Bork. Well before 1789, the protection and well-being of diplomats were understood to be a part of the law of nations, and English (and then American) common law recognized a private cause of action where the law was violated. This right to sue has recently been reaffirmed by the Congress and this Court with respect to acts of violence against internationally protected persons.

STATUTE OF LIMITATIONS

Plaintiffs' claims against the USSR are not barred by any applicable statute of limitations.¹⁶ Plaintiffs contend that

16.

The appropriate District of Columbia statutes are applicable to all of plaintiffs' claims, including not only those arising under federal law but also those arising under other sources of law. With respect to plaintiffs' federal law claims, where, as in the present case, Congress has not enacted a statute of limitations governing a particular claim, the courts will look to the statute of limitations of the forum where the district court sits. E.g., *Johnson v. Railway Express Agency, Inc.*, 421 U.S. 454, 462 (1975); *Forrestal Village, Inc. v. Graham*, 551 F.2d 411, 413 (D.C. Cir. 1977). The forum statute of limitations to be applied is that which is applicable to the most closely analogous claim under the forum law, and that which best effectuates the federal policy involved. E.g., *McClam v. Barry*, 697 F.2d 366, 373-75 (D.C. Cir. 1983); *Forrestal Village, Inc. v. Graham*, at 413.

With respect to plaintiffs' claims not arising under

Raoul Wallenberg is still alive, and that his unlawful detention is therefore a continuing violation of the laws of the United States, the laws and treaties of the USSR, and the law of nations. In such circumstances, the statute of limitations has not yet begun to run. The tortious conduct by the defendant is an ongoing violation which precludes the running of a limitations period.

In cases involving an ongoing tort, as here, the cause of action does not accrue for purposes of the running of the statute until the last act constituting the tort is complete. See Page v. United States, 729 F.2d 818, 821 (D.C. Cir. 1984) (citing, inter alia, Gross v. United States, 676 F.2d 295, 300 (8th Cir. 1982); Leonhard v. United States, 633 F.2d 599, 613 (2d Cir. 1980), cert. denied, 451 U.S. 908 (1981)).

Moreover, even if Raoul Wallenberg is no longer alive, defendant's concealment of the facts and circumstances surrounding Wallenberg's detention and possible death, since the 1957 Gromyko note, provides two further reasons for this Court to refrain from barring plaintiffs' claims. First,

federal law, the statutes of limitations of the District of Columbia apply as the law of the forum. E.g., Gilson v. Republic of Ireland, 682 F.2d 1022, 1024-25 & n.7 (D.C. Cir. 1982); Steorts v. American Airlines, Inc., 647 F.2d 194, 197 (D.C. Cir. 1981).

The District of Columbia has several provisions which could arguably apply to one or more of plaintiffs' claims. The statute of limitations for "false arrest and false imprisonment," D.C. Code Ann. § 12-301(4) (1981), and for wrongful death, § 16-2702, are both one year. The D. C. Code also provides a three-year statute of limitations for claims which do not have "specially prescribed" limitations. § 12-301(8) (1981).

under the "discovery rule" of the District of Columbia, plaintiffs' claims have not yet accrued for statute of limitations purposes. Under this rule, a plaintiff's cause of action does not accrue until the plaintiff learns, or with reasonable diligence could have learned, that he has been injured, see, e.g., Wilson v. Johns-Manville Sales Corp., 684 F.2d 111, 116-18 (D.C. Cir. 1982); Grigsby v. Sterling Drug, Inc., 428 F. Supp. 242, 243 (D.D.C. 1975), aff'd without opinion, 543 F.2d 417 (D.C. Cir. 1976), cert. denied, 431 U.S. 967 (1977), and that his injury is due to wrongdoing on the part of the defendant, see, e.g., Dawson v. Eli Lilly and Co., 543 F. Supp. 1330, 1333-34 (D.D.C. 1982).¹⁷

In this proceeding, the plaintiffs have no way of knowing whether Wallenberg is dead, or, if he is dead, the circumstances of his death and the identity of those responsible. The Gromyko note, in light of the weight of contradictory evidence, cannot provide a reasonable basis for holding that plaintiffs have learned that Wallenberg is no longer alive.

17

Application of the discovery rule in the District of Columbia is not limited to any specific type of tortious injury. Rather, the rule is applicable to any "tort clai[m] in which the fact of injury may not be readily discernible." Wilson v. Johns-Manville Sales Corp., 684 F.2d at 116. See Burns v. Bell, 409 A.2d 614, 615 (D.C. App. 1979). The Fifth Circuit in Dubose v. Kansas City Southern Ry., 729 F.2d 1026 (5th Cir. 1984), cert. denied, 105 S. Ct. 179 (1984), recently held that the discovery rule applies to all federal causes of action "whenever a plaintiff is not aware of and had no reasonable opportunity to discover the critical facts of his injury and its cause." 729 F.2d at 1030.

Such information remains solely within the control of the USSR.

Second, when a defendant has fraudulently concealed facts giving rise to a cause of action, the statute of limitations is tolled until plaintiffs, employing due diligence, discover or should have discovered the facts giving rise to the claim -- in this case, evidence that Wallenberg is indeed no longer alive and that defendant was involved in his death. Richards v. Mileski, 662 F.2d 65, 68-69 (D.C. Cir. 1981). See also, e.g., Hobson v. Wilson, 737 F.2d 1 (D.C. Cir. 1984), cert. denied sub nom Brennan v. Hobson, 105 S. Ct. 1843 (1985). With respect to the matter of burden of proof and due diligence, our Circuit Court stated in Richards:

When tolling is proper because the defendants have concealed the very cause of action, or their involvement in a cause of action about which the plaintiff might otherwise be aware, they have the burden of coming forward with any facts showing that the plaintiff could have discovered their involvement or the cause of action if he had exercised due diligence.

662 F.2d at 71. See also Smith v. Nixon, 606 F.2d 1183, 1191 (D.C. Cir. 1979), cert. denied, 453 U.S. 912, 928 (1981). The defendant cannot meet this burden. Since 1945, it has concealed the truth concerning the condition and whereabouts of Raoul Wallenberg.

THE MERITS

A.

There are few principles of international law, if any, that are as universally recognized as the principle of

diplomatic immunity. The seizure and detention of Raoul Wallenberg presents a clear violation of the law of nations as well as a clear violation of the laws and treaties of the United States and the Soviet Union. Moreover, the record in this action is clear, in that it does not show that the Soviet Union has sought, in any manner, to justify its conduct toward Wallenberg. Indeed, the 1957 Gromyko Note, supra pp. 5-6, characterizes his detention and the concealment of his whereabouts as criminal activity.

The history of the diplomatic immunity doctrine is traced from many recognized sources. See D. Michaels, International Privileges and Immunities, 7, 1971; 1 L. Oppenheim, International Law § 386 (1905); Restatement of Foreign Relations Law of the United States (Revised) § 461 (Tent. Draft No. 4, 1983). The concept was a part of the ancient civilizations of China, India and Egypt, United States v. Enger, 472 F. Supp. 490, 504 (D. N.J. 1978).

The present day consensus of the international community on the protection afforded diplomats has been codified in a number of international agreements, primarily the Vienna Convention on Diplomatic Relations, April 18, 1961, 23 U.S.T. 3227, T.I.A.S. No. 7502. Article 29 of the Convention states that

[t]he person of a diplomatic agent shall be inviolable. He shall not be liable to any form of arrest or detention. The receiving State shall treat him with due respect and shall take all appropriate steps to prevent any attack on his person, freedom or dignity.

23 U.S.T. at 3240, T.I.A.S. No. 7502 at 14. Corresponding obligations are imposed upon states other than the receiving state under Article 40 of the Convention. 23 U.S.T. at 3246, T.I.A.S.s No. 7502 at 20-21.

In the 1970s, the community of nations reaffirmed its commitment to the safety of diplomats by entering into the Convention on the Prevention and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons, Including Diplomatic Agents, December 14, 1973, 28 U.S.T. 1975, T.I.A.S. No. 8532. The Convention requires signatory nations to take steps to punish the "murder, kidnapping or other attack upon the person or liberty of an internationally protected person," 28 U.S.T. at 1978, T.I.A.S. No. 8532 at 4, as well as other crimes or threats against them. The Soviet Union is a party to both the Vienna Convention and the 1973 Convention.

Wallenberg's treatment at the hands of the Soviet Union also violates a number of international treaties and conventions relating to human rights, all of which have been signed by the Soviet Union. Under Articles 55 and 56 of the United Nations Charter, each member state pledges to take action to promote "universal respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms." 59 Stat. 1033, 1045-46 (1945). These obligations are given further substance in subsequent documents. Article 3 of the Universal Declaration of Human Rights, G.A. Res. 217A (III), U.N. Doc. A/1810 (1948), mandates the protection of "life, liberty and security of person." Article 9 protects the right not to "be subjected

to arbitrary arrest, detention or exile." Article 10 protects each person's right to a fair and public hearing of criminal charges against him. Article 12 protects the right not to "be subjected to arbitrary interference with...privacy, family, home or correspondence." The international community -- including the Soviet Union -- reaffirmed its commitment to these rights in the International Covenant on Civil and Political Rights, G.A. Res. 2200 (XXI), 21 U.N. GAOR Supp. (No. 16) at 52, U.N. Doc. A/6316 (1967),¹⁸ and again in the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe (Helsinki 1975), Department of State Bulletin Reprint, Sept. 1, 1975.

B.

United States law has long accepted international standards of diplomatic immunity as part of its common law and has recognized a private civil cause of action for a violation of diplomatic immunity. See Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 726 F.2d 774, 814 n.22 (D.C. Cir. 1984). In Respublica v. De Longchamps, 1 U.S. (1 Dall.) 111 (Pa. Ct. Oyer & Term. 1784), the Supreme Court held that the De Longchamps committed "an atrocious violation of the law of nations," when, having first insulted the Consul General of France to the United States, he struck the cane of the diplomat. The Court described De

18

The United States has signed but not yet ratified this Convention.

Longchamps' actions as gross insults, and diplomats as "the peculiar objects" of the law of nations. 1 U.S. (1 Dall.) at 111, 117.

In 1976, the United States Congress enacted the Act for the Prevention and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons, 18 U.S.C. §§ 1116, 1201, 112, 970, 878 and 11). That criminal statute proscribes the murder or attempted murder of an internationally protected person, and permits the exercise by the United States of jurisdiction over such an offense "if the alleged offender is present within the United States, irrespective of the place where the offense was committed or the nationality of the victim or the alleged offender." 18 U.S.C. § 1116(c). An "internationally protected person" is defined as including, inter alia,

any...representative, officer, employee, or agent of the United States Government, a foreign government, or international organization who at the time and place concerned is entitled pursuant to international law to special protection against attack upon his person, freedom, or dignity.

18 U.S.C. § 1116((b)(4)(B). Similar prohibitory and jurisdictional language governs the kidnapping of such a person under 18 U.S.C. § 1201(a)(4) and (e).

At the time of his kidnapping, Raoul Wallenberg was an accredited Swedish diplomat. He was thus an "internationally protected person" within the meaning of §§ 1116 and 1201(a)(4) and (e). His kidnapping was therefore a violation of § 1201(a)(4); if he is no longer alive, § 1116 has also been violated. In enacting these statutes, Congress expressly

declared its intent to prohibit such acts wherever and by whomever committed, and whatever the nationality of the victim.

Moreover, this Court has recognized a civil cause of action under federal law on behalf of private plaintiffs pursuant to 18 U.S.C. § 1116. In Letelier, 502 F. Supp. at 266, jurisdiction was upheld in a suit brought by the surviving spouses of an exiled Chilean diplomat and his co-worker against those responsible for their murder. The same rationale should apply to § 1201(a)(4) and (e). Under both, plaintiffs are entitled to immediate declaratory relief.

C.

The Soviet Union's treatment of Raoul Wallenberg is unlawful even under its own statutes.¹⁹ The Statute on Diplomatic and Consular Representations of Foreign States on the Territory of the USSR, confirmed by edict of the Presidium of the USSR Supreme Soviet on May 23, 1966, set forth in Collected Legislation of the Union of Soviet Socialist Republics and the Constituent Union Republics (Butler ed. 1983), affirms the privileges and immunities due to diplomats, Article 1, as well as the primacy of "international treaty rules" on the subject, Article 3. By its terms, the statute applies to diplomatic or consular representations "on the

19

In addition to the laws cited in this section, the Soviet Union is party to treaties the terms of which have been violated by the acts against Wallenberg. See discussion at pp. 36-38, supra.

territory of the USSR." Article 1. The "inviolability" while travelling in the "territory of the USSR" of diplomats representing a "foreign state in a third country" is specifically assured in Article 18. The detention of Wallenberg plainly violates the diplomatic immunity guaranteed by the statute.

Wallenberg's detention is also violative of the Criminal Code of the Russian Soviet Federated Socialist Republic, and corresponding provisions of the Criminal Codes of other Republics of the USSR. Article 126 of the Federated Socialist Republic Criminal Code outlaws any deprivation of freedom that was illegal as of the time committed. Article 178 proscribes an arrest or detention which is known to be illegal and which is illegal in fact. Wallenberg's arrest and detention were and continue to be illegal under principles of international law and international agreements which were in force in 1945 and to which the USSR was a party. Moreover, the 1957 Gromyko Note acknowledged the illegality of Wallenberg's detention and of the misinformation that made it possible.

The Soviet Union's treatment of Raoul Wallenberg is unlawful under any standard of applicable law. It has never argued otherwise; it has denied and disclaimed its actions, but it has never defended them.

CONCLUSION

In many ways, this action is without precedent in the history of actions against foreign sovereigns. It involves

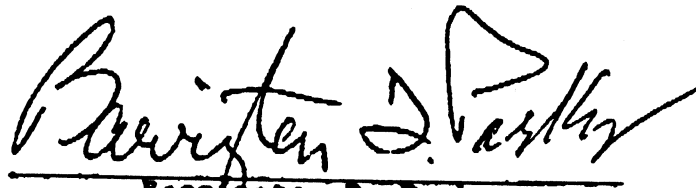
actions which the Soviet Union has already admitted were unlawful. It involves a gross violation of the personal immunity of a diplomat, one of the oldest and most universally recognized principles of international law. Furthermore, this action involves a deliberate default by a defendant which has repeatedly demonstrated its familiarity with the proper means for raising a defense of sovereign immunity under the Foreign Sovereign Immunities Act.

There can be little, if any, doubt that both subject matter and personal jurisdiction are conferred through that Act. Whatever sovereign immunity the defendant might have had, is, by the terms of the Act, subject to international agreements to which the United States was a party when the FSIA was enacted in 1976 which prohibit defendant's actions regarding Mr. Wallenberg.

Additionally, this Court determines that no applicable statute of limitations has begun to run against plaintiff's claims. Because Mr. Wallenberg is still being unlawfully held by the defendants, or alternatively, he is dead, the statute is tolled by the "discovery rule" and/or the law on tolling applicable when one party has fraudulently concealed facts.

For all of these reasons, default judgment is hereby entered against the defendant.

Entered: October 11, 1985

Barrington D. Parker
United States District Judge

1985-10-18

P L G

expellat

[Föredragning
hos utrikesministern
1985-11-06 kl 10.45

[Besvaras 1985-11-12

Om Raoul Wallenbergs öde
Interpellation av Per Stenmarck (m)

Överlämnas till politiska avdelningen för utarbetande av svar. Tidpunkten för interpellationens besvarande samt för genomgång hos utrikesministern meddelas senare.

Ex till:

utr min

biståndsmin
utr handelsmin
kab sekr
ss u-avd
ss Åberg
polch
expch
rättsch
pressch

ch Pol I
kanslirådet Julin, Pol - handläggare

inf sekr Näslund
deps Petersson
deps Bohn

depr Dahlgren, SB
deps Noreén, SB

EXI:
85-10-18
-PCH

SS1217
SJ: Heli
SS1217

Kanslirådet Julin

Utrikesdepartementet

288/001

1985-10-21		
AVS.	P	2 EU

HEMLIG

SkrL 2:1

POL

Wallenberg-vittnet Konikov

(1 bil.)

Broder,

./.

I anslutning till vårt miso den 15 oktober får jag över-
sända en uppteckning från mitt samtal (på ryska) samma
dag med Hanan Konikov. Som framgår av promemorian tror
jag icke på hans berättelse. Icke desto mindre bör man
kontrollera de konkreta uppgifter han lämnat.

[Handwritten signature]

Sven Hirdman

HEMLIG
SkrL 2:1

Förhör med Wallenberg-vittnet Konikov

Herr Hanan Konikov uppsökte mig idag på ambassaden. Han hade varit en första gång på ambassaden den 13 augusti 1985 och lämnat vissa uppgifter med anknytning till Raoul Wallenberg. Efter min återkomst från semester skrev jag till Konikov den 24 september - han har ingen telefon - och bad honom kontakta mig.

Konikov är i 70-årsåldern och rysk jude. Han har varit byggnadsarbetare och färgmakare i Moskva. I oktober 1973 kom han till Israel. Han har två vuxna döttrar och andra släktingar kvar i Moskva. Hans adress i Israel är: Hanan Konikov, Sderot Jerushalaym 68/28, Kiryat Yam, Haifa.

Konikov gav intrycket att vara en stor fabulerare, som upplevt lite av varje i för- och efterkrigstidens Moskva. Han tycker uppenbarligen om vodka. Han har råkat ut för skador i krig och/eller slagsmål och var nästan tandlös. Han sade sig lida av dåligt hjärta.

Konikov berättade följande:

Han var född i enkla förhållanden i Moskva. Modern hade haft en affär och av NKVD sänts till Sibirien. Fadern var byggnadsarbetare och färgmakare. Konikov hade från 10-årsåldern fått hjälpa sin far på olika byggen. Han hade en yngre bror som han var mycket fäst vid.

Brodern, som var möbelsnickare, hade före kriget bott inackorderad i Moskva hos en viss Makasjin, vilken hade en hög ställning inom säkerhetstjänsten. De hade blivit goda vänner. Under kriget hade brodern, som är synskadad, evakuerats till Molotov (Perm) i Uralbergen. Förhållandena hade varit usla där och vid något tillfälle hade brodern skrivit till stadens tidning och klagat. Som följd hade han gripits av NKVD och frantagits sitt hemlandspass. Med hjälp av bekanta hade han flytt tillbaka till Moskva och vänt sig till Makasjin. Detta var vid krigsslutet.

Makasjin, som nu blivit kommendant för det kända rättsmedicinska Sjtjerbskij-institutet i Moskva, hade hjälpt brodern att få uppehållstillstånd i Moskva. I samband därmed hade Konikov någon gång 1945-46-47 träffat Makasjin tillsammans med brodern. Brodern hade arbetat som informatör åt NKVD/KGB.

Vid samtalet med Makasjin och efter en del vodka hade denne berättat att det fanns en svensk diplomat på Sjtjerbskij-institutet. Institutet är ett känt forskningsinstitut, som dels tar hand om vissa KGB-fall, dels står till högsta ledningens förfogande med vetenskaplig expertis. Makasjin hade berättat, att den kvinna som skötte svensken väntade barn med honom. Enligt Konikov var det fråga om Raoul Wallenberg. Så småningom hade det blivit tre barn. De senaste uppgifter som Konikov hade från Makasjin om Wallenberg var att denne i början av 1950-talet skulle ha sänts till ett läger vid Petjorafloden i norra Sibirien med uppgift att lära KGB-soldater svenska. Enligt Konikov hade Wallenberg haft ett eget hus där och levt ett sunt liv med jakt och fiske. Det var omöjligt att rymma från det ödsliga området. Konikov tvivlade på att Wallenberg fortfarande var i livet. Brodern hade dött 1970. Makasjin var troligen död även han.

Detta var vad Konikov ville berätta för mig om Wallenberg. Han

sade sig göra det i största förtroende, eftersom han fruktade konsekvenserna för sina två döttrar i Moskva. Även brorsbarnen var kvar i Sovjetunionen. Konikov antydde samtidigt att han satt inne med fler uppgifter om Wallenberg. Dessa ville han inte ge mig utan endast direkt till svenska SÄPO, enär de var mycket hemliga. Dessa uppgifter skulle avse varför Wallenberg tagits till fånga i Budapest och vari anklagelserna mot honom skulle ha bestått. Det var oklart huruvida uppgifterna härstammade från Makasjin eller andra kontakter i Moskva.

För att framhäva sin betydelse berättade Konikov även följande:

Någon gång 1947 hade han tagits av NKVD för att han berättat en olämplig anekdot. Han hade förts till Butyrka-fängelset, där han förhörts av en major. Denne hade efter en stunds samtal släppt honom med orden att han var den förste som fått lämna Butyrka. Konikov och majoren hade blivit goda vänner och ägnat sig åt en hel del drickande tillsammans.

Under 1950-talet hade Konikov arbetat som byggnadsarbetare och förman i Moskva. Han hade haft många intressanta uppdrag både i försvarsministeriet och i generalstaben. Bl.a. hade han i högsta försvarshögkvarteret, STAVKA'n på Kirovgatan, fått i uppdrag att bygga en konferenssal. Uppdraget hade givits Konikov av chefen för de strategiska rakettrupperna, marskalk Batitskij, personligen. Det skulle ha skett omkring år 1960. Marskalken, som själv var byggnadsingenjör, och Konikov hade blivit goda vänner. Batitskij hade uppskattat Konikov som en enkel och klok man av folket i motsats till de andra marskalkskollegerna. Konikov var oklar beträffande tidpunkten, eftersom han talade om att marskalk Batitskij stod i telefonkontakt med Stalin. Stalin dog som bekant 1953. Det bör gå att utröna om det på 1950/60-talen fanns någon marskalk Batitskij, som var chef för de strategiska rakettrupperna.

En annan marskalk som Konikov skulle ha kommit i personlig kontakt med i samband med något byggnadsföretag var flygövermarskalken Novikov. Denne skulle ha suttit i fängelse under Stalin-tiden. Detta bör också kunna kollas.

- - - - -

Jag tror Konikov fabulerar. Han kan mycket väl ha varit byggnadsarbetare i Moskva, även om han säkerligen överdriver sitt mästerskap. Han föreföll mig vara eller ha varit alkoholiserad. Att han skulle ha varit nära bekant med kommendanten för Sjtjersbskij-institutet och diverse marskalkar förefaller icke sannolikt. Uppgifterna att Wallenberg skulle ha fått barn med en sköterska och sedan satts som svensklärare i Sibirien med jakt och fiske som hobby synes vara en ren legend. Varför skulle KGB-officerare ha sänts att lära sig svenska av Wallenberg i norra Sibirien?

Typiskt är också att Konikov t.v. ville hålla inne med de allra "hemligaste" uppgifterna om Wallenbergs tillfångatagande för att på så sätt väcka intresse för sin person. Det låg i luften att han ville ha någon ersättning av svenska SÄPO. Han antydde även att han besatt vissa atomhemligheter, som han fått av marskalkarna.

Vad gällde tillvaron i Israel sade Konikov att han förgäves försökt intressera israelisk industri för de specialkunskaper han hade om vissa färg- och andra kemiska blandningar. Han ville ge intryck av att vara ett underskattat geni.

Sven Hirdman

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Handl depr P Osvald/ml

295/0146
PROMEMORIA

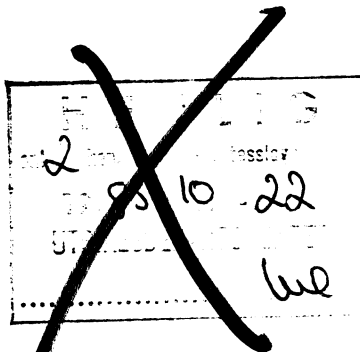
1985-10-22

295/0146
1985-10-22

Ex f kdm till:

Kabs
Expchef
Polchef
Amb Nyström
Ch Dok enh
Ch PA:I
Ch Pol I
S Julin, Pol
S Carlsson, Pol I

exp. 1985-10-23/ml

HEMLIG

Inriktning och omfattning av utredning om Wallenberg-
ärendets aktuella läge
(1 bil.)

Ambassadör Rune Nyström inträder i tjänst på departe-
mentet den 18 november. Underhand har ställts i ut-
sikt att ambassadör Nyström skulle kunna genomföra
den planerade utredningen om Wallenbergärendets
aktuella läge. Utredningens inriktning och omfatt-
ning anges i bifogade promemoria. Enligt min bedöm-
ning bör utredningen kunna slutföras under en sex-
månadersperiod, d v s föreligga klar omkring den
31 maj 1986.

85.10.16

Peter Osvald

ml

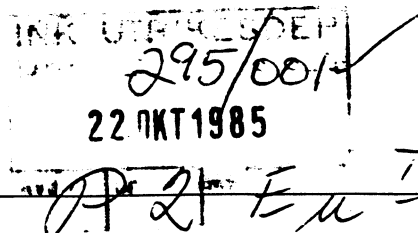
1985-10-22

1985/86:106

1985/86:106

Till Utrikesminister Sten Andersson

~~Statsminister Olof Palme~~

Ärendemening (ifylls av kammarkansliet)

Om Raoul Wallenbergs öde

Fråga

regeringen genom

Har statsminister Palme för avsikt att vid förestående samtal med den sovjetiske ledaren ta upp frågan om frigivning av Raoul Wallenberg och/eller att be Förenta staternas president att han vid mötet i Geneve tar upp denna fråga?

Namn

Parti

Bänknr

Hadar Cars

fp

26

Hadar Cars

Överlämnas

1985-10-22

Enligt uppdrag

RIKSDAGEN
Kammarkansliet

OMKULLBTR
FÖR

Fråga

Nr

1511X 841
1(2)

Datum

1985-10-22

1985/86:106

KABS

SWEDELEG NEW YORK

1985/86:106

1985/86:106

Till Utrikesminister Sten Andersson

~~Statsminister Olof Palme~~

295/001
22 OKT 1985

Ärendemening (ifylls av kammarkansliet)

Om Raoul Wallenbergs öde

Fråga

regeringen genom

Har statsminister Palme för avsikt att vid förestående
samtal med den sovjetiske ledaren ta upp frågan om fri-
givning av Raoul Wallenberg och/eller att be Förenta
staternas president att han vid mötet i Geneve tar upp
denna fråga?

Namn

Parti

Bänknr

Hadar Cars

fp

26

Hadar Cars

Överlämnas den

1985-10-22

Enligt uppdrag

van Pol I

Lundberg

571023 Kl 1640

int

Om Raoul Wallenbergs öde
Fråga av Hadar Cars (fp)

Överlämnas till politiska avdelningen för utarbetande av svar. Frågan skall besvaras vid riksdagens frågestund torsdagen den 24 oktober 1985 kl 15.00. Föredragning av frågan sker hos utrikesministern onsdagen den 23 oktober 1985 kl 09.30.

Ex till:
utr min

biståndsmin
utr handelsmin
kab sekr
ss u-avd
ss Åberg
polch
expch
rättsch
pressch

ch pol I
kr S Julin
depsekr Carlsson, pol I - handläggare

inf.sekr Näslund
deps Petersson
deps Bohn

depr Dahlgren, SB
deps Noreén, SB

1985-10-22

P 2 *Carl I*

Om Raoul Wallenbergs öde
Fråga av Hadar Cars (fp)

Överlämnas till politiska avdelningen för utarbetande av svar. Frågan skall besvaras vid riksdagens frågestund torsdagen den 24 oktober 1985 kl 15.00. Föredragning av frågan sker hos utrikesministern onsdagen den 23 oktober 1985 kl 09.30.

Ex till:
utr min

biståndsmin
utr handelsmin
kab sekr
ss u-avd
ss Åberg
polch
expch
rättsch
pressch

ch pol I
kr S Julin
depsekr Carlsson, pol I - handläggare

inf.sekr Näslund
deps Petersson
deps Bohn

depr Dahlgren, SB
deps Noreén, SB

EAP. 8570 22/LR

Svaret lämnas torsdagen
den 24 oktober

Svar på fråga av Hadar Cars om Raoul Wallenbergs öde
Herr/Fru talman!

Hadar Cars har frågat om regeringen genom statsministern avser att vid samtal med företrädare för Sovjetunionen ta upp frågan om frigivning av Raoul Wallenberg, och om den avser att be Förenta staternas president ta upp frågan vid det förestående toppmötet.

Olika svenska regeringar har genom åren gjort enträgna men resultatlösa försök att få klarhet i vad som hände med Raoul Wallenberg. På 40-årsdagen av hans försvinnande framhöll statsministern, att regeringen, så länge ovissheten består, kommer att gripa varje lägligt tillfälle att få visshet om hans öde. Det beskedet kan jag upprepa idag.

Raoul Wallenberg är amerikansk hedersmedborgare. Det kan väl därför inte uteslutas att hans fall kommer upp också i framtida sovjetisk-amerikanska kontakter. Det är enbart Förenta staternas regering, som avgör, om den vill ta upp frågan om vad som hände Raoul Wallenberg med Sovjetunionen.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Handl: Deps S Carlsson/ee

REPLIKPAPPER

1985-10-23

Ex till:

Polch.✓

Ch. Pol IV✓

Julin✓

~~S Carlsson, Pol IV~~

exp. at 85-10-23/ee

Replikpapper Raoul Wallenberg

Fråga: Anser utrikesministern det är sannolikt att Raoul Wallenberg lever?

Svar: Det kan inte anses klarlagt att han skulle ha avlidit. Därför kommer våra ansträngningar att fortsätta. De upphör inte förrän vi har fått full klarhet i vad som hänt.

Fråga: Anser utrikesministern att de sovjetiska myndigheterna far med lögn?

Svar: De sovjetiska myndigheterna är knapphändiga i sina uppgifter. Deras uttalanden har inte skapat klarhet om vad som hänt.

Fråga: Har personförändringarna i den sovjetiska ledningen skapat bättre förutsättningar att driva Wallenbergfrågan?

Svar: Jag vill inte spekulera om det. Vi fullföljer våra ansträngningar oavsett alla personförändringar.

Fråga: När tog regeringen senast upp frågan?

Svar: Det skedde bl.a. vid besök i Stockholm av det sovjetiska utrikesministeriets Skandinavienchef i februari i år och vid kabinettssekreterarens samtal med förste vice utrikesminister Maltsev i augusti.

Fråga: Vilket blev svaret?

Svar: Vi fick den sedvanliga hänvisningen till tidigare lämnade uppgifter om att Wallenberg skulle ha avlidit 1947.

Fråga: Varför gör regeringen inte mer i Wallenberg-ärendet?

Svar: Raoul Wallenbergdokumenten på svenska utrikesdepartementet vittnar om regeringens enträgna ansträngningar för honom. De består av 90 dossiéer på c:a 20.000 sidor, av vilka, som ovan nämnts, c:a en tredjedel har tillkommit sedan 1979. Kortregistret innehåller namnen på cirka 3.000 personer eller platser som har framkommit under efterforskningarna och, när det gäller flertalet personer, blivit intervjuade. Varje ledtråd följs grundligt upp var än i världen det må härröra ifrån, och varje vittnesmål undersöks med största noggrannhet för att fastställa dess trovärdighet.

Fråga: Kan inte KGB-avhoppare (Gordievskij, Jurtjenko) ge oss värdefulla upplysningar?

Svar: Ingen sten lämnas ovänd. Alla spår provas.

Fråga: Varför kan vi inte be Förenta staternas regering om hjälp?

Svar: Det skulle inte gagna Raoul Wallenbergs sak. Det är som jag underströk enbart Förenta staternas regering, som avgör, om den vill ta upp fallet Wallenberg med Sovjetunionen.

Fråga: Bör inte regeringen kräva Raoul Wallenbergs frigivning?

Svar: Det kan inte anses klarlagt om Raoul Wallenberg avlidit eller om han lever. Regeringen kommer inför förestående samtal att noggrant överväga formerna för den svenska framställningen.

SVERIGES AMBASSAD

BONN

1985-10-16

Sven
Vilken utbygdne k
den har översättningen
och jag bekräftar ja /h

Departementssekreterare
 Staffan Carlsson
 Pol 1

Utrikesdepartementet

289/001
 1985-10-24
 AVD: P 2 EU

Bakgrundsmaterial om Raoul Wallenberg
 (1 bil)

POL

Broder,

./.

Som utlovat vid vårt samtal igår översänder jag närslutet en tysk översättning av den utmärkta sammanfattningen om Raoul Wallenberg. Den kommer mycket väl till pass vid besvarandet av de frågor ambassaden med jämna mellanrum får om Wallenbergs öde.

Hjärtligt hälsningar

TS — TS —

Bruno S Beijer

88129
 Pol I/KS. juli 8
 Har det
 Sten 123 t. Ben
 " 268 t. Wein
 2485129

CHM

Raoul Wallenberg

Raoul Wallenberg wurde am 4. August 1912 geboren. Er entstammt einer der bekanntesten Familien Schwedens, die sowohl Diplomaten und Bankiers als auch Künstler und Wissenschaftler hervorgebracht hat.

Nach dem Abitur in Schweden schrieb er sich an der Universität von Michigan in Ann Arbor ein, wo er ein Studium der Architektur absolvierte. Nach Schweden zurückgekehrt, begann er ein Studium der Bank- und Wirtschaftslehre. Er arbeitete an verschiedenen Banken im Ausland und wurde 1939 Juniorpartner einer Gesellschaft, die mit Nahrungsmitteln handelte. Sein Seniorpartner war ein jüdischer Flüchtling aus Ungarn. Raoul Wallenberg fuhr oft nach Ungarn und lernte das Leben dort früh kennen. Das Schicksal der Juden in Europa erfüllte ihn mit tiefer Betroffenheit.

Schweden unterhielt zu der Zeit als neutrale, nicht am Krieg beteiligte Nation eine Delegation in Budapest und war dadurch in der Lage, direkt mit der ungarischen Regierung und der deutschen Besatzungsmacht zu verhandeln. Unter dem Druck einer wachsenden, weltweiten Beunruhigung über das Schicksal der ungarischen Juden, die durch die Berichte entkommener Gefangener über die Geschehnisse in Auschwitz verstärkt wurde, begann die Schwedische Delegation in Budapest Mitte 1944 damit, Schritte zum Schutze der jüdischen Bevölkerung zu unternehmen. Anfangs waren diese jedoch, wegen persönlicher

Zwänge und besonderer Umstände, nur von geringem Ausmass. Um ein Hilfsprogramm in grösserem Umfang zu ermöglichen, beschloss das schwedische Aussenministerium, Raoul Wallenberg zu der Delegation in Budapest zu delegieren.

Er traf im Juli 1944 in Budapest ein und begann sogleich, seine Rettungsaktion zu organisieren. Die Abteilung Wallenbergs wurde bald die grösste der Delegation; es wurden tausende von "Schutzpässen" ausgestellt und sogenannte "Schwedische Häuser" gegründet, um weiteren zehntausenden von Juden in Not Zuflucht zu gewähren. Diese Aktionen waren mit einem grossen persönlichen Risiko für Raoul Wallenberg verbunden, da sie der Nazibesatzung und Adolf Eichmann selbst sehr unwillkommen waren.

Die genaue Zahl der Juden, die durch Raoul Wallenberg vom Holocaust gerettet wurden, lässt sich heute nicht mehr feststellen; die Zeiten waren zu turbulent, um eine Zählung zu erlauben. Es ist jedoch festgestellt worden, dass zwischen 20.000 und 25.000 Menschen, die in den "Schwedischen Häusern" lebten und Schutzpässe besaßen, den Krieg überlebt haben. Weiterhin glaubt man, dass seine Aktionen zugunsten der Bewohner des Budapester Ghettos dazu beigetragen haben, weitere 70.000 Menschenleben zu retten.

Als die Rote Armee in Budapest einmarschiert war, begab sich Raoul Wallenberg im Januar 1945 zum Sowjetischen Hauptquartier um dort weitere Hilfsmassnahmen zu besprechen. Er wurde verhaftet und nach Moskau verbracht. Die sowjetischen Machthaber behaupteten zunächst, Raoul Wallenberg sei von der Roten Armee in Gewahrsam genommen worden und befinde sich unter deren Schutz. Später, im Jahre 1947, erklärte der Stellvertretende Aussenminister Andrei Wyschinski jedoch in Beantwortung wieder-

holter schwedischer Vorstellungen, Wallenberg sei in der Sowjetunion unbekannt.

Das schwedische Aussenministerium setzte seine Nachforschungen fort. Man wollte so eindeutige und stichhaltige Beweise dafür haben, dass er sich in der Sowjetunion in Haft befand, dass man - ungeachtet der negativen Haltung der Sowjets - seine Rückführung verlangen konnte. Solche eindeutige Beweise hat man nur in den 50er Jahren erhalten können.

In den Jahren 1952-54 haben ehemalige Kriegsgefangene - vor allem Deutsche - unwidersprochene Aussagen darüber gemacht, dass Raoul Wallenberg verhaftet worden und in Moskau inhaftiert worden sei - erst in der Lubyanka und dann im Leftortoskaya-Gefängnis. Diese Entwicklung veranlasste die schwedische Regierung dazu, ihre diplomatischen Vorstösse in der Sache Wallenberg zu intensivieren. Zwischen 1952 und 1957 wurden 15 schriftliche und 34 mündliche Noten durch das Aussenministerium übergereicht. Die sowjetische Regierung verwies beharrlich auf ihre Verlautbarung von 1947.

Während eines Besuchs in Moskau im Jahre 1956 brachte Ministerpräsident Tage Erlander die Sache Wallenberg vor dem Hintergrund der unbestreitbaren Tatsache, dass dieser in der Sowjetunion in Haft gehalten werde, gegenüber der sowjetischen Führung zur Sprache. Die sowjetische Reaktion erfolgte 1957 in Form einer Note, die der Stellvertretende Aussenminister Andrej Gromyko dem schwedischen Botschafter in Moskau überreichte. In dieser Erklärung, auf die sich die Sowjetunion im Laufe der Jahre bei Beantwortung schwedischer Vorstellungen immer wieder stereotyp bezogen hat, wurde festgestellt, bei einer gründlichen Nachforschung durch sowjetische Behörden, habe sich herausgestellt, dass Raoul Wallenberg 1947 im Lubyanka-Gefängnis infolge eines Herzanfalls verstorben sei. Es wurde behauptet, dass alle schrift-

lichen Unterlagen in seiner Sache verschwunden seien und, dass es über seinen Tod lediglich einen handschriftlichen Bericht des Leiters des Gefängniskrankenhauses, A.L. Smoltsov, gebe, der ebenfalls später verschieden sei. Er habe den Minister für Staatssicherheit, Abakumow, informiert, der in Zusammenhang mit den Säuberungen im KGB nach dem Tode Stalins hingerichtet worden sei. Abakumov wurde beschuldigt, den sowjetischen Aussenminister irregeführt zu haben.

Die schwedische Regierung hat die Behauptung, dass Raoul Wallenberg 1947 gestorben sei, nicht akzeptiert, da es offensichtlich war, dass er noch nach diesem Zeitpunkt am Leben gewesen ist. Sie erklärte, dass die Nachforschungen weitergehen würden, bis vollkommene Klarheit über sein Schicksal bestünde.

In den folgenden Jahren erhielt das schwedische Aussenministerium Kenntnis von weiteren Zeugenaussagen, die darauf hindeuteten, dass Raoul Wallenberg am Leben war und im Vladimir-Gefängnis, einige hundert Meilen östlich von Moskau, gefangen gehalten wurde, wo ihn auch noch weitere Zeugen bis zur Mitte der 50er Jahre gesehen haben wollen. Diese Informationen, die ebenso sorgfältig überprüft wurden wie die Aussagen der heimgekehrten Kriegsgefangenen, führten prompt zu erneuten schwedischen Vorstößen bei der sowjetischen Regierung. Wie auch immer - die einzige Antwort, die man erhielt, war ein erneuter Verweis auf Wallenbergs angeblichen Tod im Jahre 1947.

Besonders wichtig war die Aussage der schwedischen Ärztin, Dr. Nanna Svartz, die 1961 von einem sowjetischen Kollegen erfuhr, dass Raoul Wallenberg am Leben und Patient eines psychiatrischen Krankenhauses in Moskau sei. Dies veranlasste Ministerpräsident Erlander, die Sache sofort bei Herrn Chrustschow zur Sprache zu bringen. 1965 wurde eine Konfrontation zwischen Frau

Dr. Svartz und ihrem sowjetischen Kollegen arrangiert. Bei dieser Begegnung stritt dieser alles ab, was er ihr seinerzeit über Wallenberg gesagt hatte. Er starb 1966.

Wenngleich die Nachforschungen nie ganz aufhörten, zeichnete sich die Zeit von 1965-1978 doch durch das Fehlen neuer Informationen im Fall Wallenberg aus. Über die dann folgende Zeit lässt sich das allerdings nicht sagen. Mehr als ein Drittel der Hinweise auf Raoul Wallenberg in den Archiven des schwedischen Aussenministeriums sind in der Zeit seit 1979 eingegangen. Ganz neu waren die Angaben, die sich aus der sogenannten "Kalinski-Spur" ergaben. Avraham Kalinski ist ein polnischer Jude, der 1978 glaubhaft bezeugt hat, dass Raoul Wallenberg in den späten 50er Jahren im Vladimir-Gefängnis gesessen hat. Seine Angaben stimmten mit Berichten überein, die indirekt von Zeugen aus der Sowjetunion kamen und die darauf hindeuteten, dass Raoul Wallenberg noch 1975 gelebt haben muss. Das Ergebnis war, dass das schwedische Aussenministerium im Januar 1979 einen neuen Vorstoss in der Sache unternahm. Dem folgte im August desselben Jahres ein persönlicher Brief von Ministerpräsident Ola Ullsten an Ministerpräsident Kosygin. Diese Vorstösse waren mit einem kurzen Hinweis auf die wichtigsten Angaben über den angeblichen Tod Raoul Wallenbergs verbunden.

Es ist nichts erfolgt, was die Glaubwürdigkeit der schwedischen Annahme, dass Raoul Wallenberg nach wie vor am leben ist, geschmälert hätte. Seine Sache wurde daher jedesmal wieder mit der sowjetischen Regierung aufgenommen, wenn sich eine geeignete Gelegenheit ergab. Dies war z.B. im Februar dieses Jahres der Fall.

Das Raoul-Wallenberg-Archiv des schwedischen Aussenministeriums gibt ein beredtes Zeugnis für die unzähligen Vorstösse ab, die die schwedische Regierung in seiner Sache unternommen hat. Es besteht aus 90 Akten

mit 20.000 Seiten, von denen etwa ein Drittel, wie schon erwähnt, seit 1978 hinzugekommen ist. Die Kartei enthält die Namen von etwa 3.000 Personen oder Orten, die im Laufe der Nachforschungen genannt worden sind und eine grosse Zahl von Personen, die in diesem Zusammenhang befragt worden sind. Jede Spur - gleichgültig aus welchem Teil der Welt sie gekommen sein mochte - ist sorgfältig verfolgt und jede Aussage gründlich auf ihren Wahrheitsgehalt geprüft worden.

Der schwedische Ministerpräsident Olof Palme gab am 17. Januar 1985 folgende Erklärung ab:

Es sind heute vierzig Jahre her, seitdem Raoul Wallenberg verschwunden ist. Wir werden uns immer an seine Person und seine Taten erinnern. Es hat am Ende des Zweiten Weltkriegs durch seine heldenhaften Einsätze zehntausende von Menschen vor dem Tode gerettet und erscheint uns heute als ein Symbol der Humanität und des Geistes der Opferbereitschaft.

Wir haben immer noch keine klare Vorstellung davon, was mit Raoul Wallenberg geschehen ist. So lange diese Ungewissheit andauert, wird die schwedische Regierung nicht aufhören, jede Spur zu verfolgen, die Licht in sein Schicksal bringen kann.

Lennart Westberg
Norrlidsgatan 15
852 50 SUNDSVALL

Sundsvall 1985-10-17

Utrikesdepartementet
Box 161 21
102 21 STOCKHOLM

INNE
290/0254
24 OKT 1985

0121 Eu I

Ang vittnesmål om Raoul Wallenberg

I samband med vissa arkivforskningar och intervjuer för div artiklar om svenska krigsfrivilliga i tyska Waffen-SS 1940-1945, korresponderade jag i början av 1980-talet bl a med en pensionerad överste i tyska Wehrmacht, Theodor von Dufving, bosatt i Nümbrecht i Västtyskland. D var 1945 stabschef för de tyska styrkor som försvarade Berlin, tillfångatogs av ryssarna och satt i sovjetisk krigsfångenskap till 1956.

820603

Under vår korrespondens nämnde D bl a att han 1947 träffade en svensk, som förmodligen var identisk med Raoul Wallenberg. Jag meddelade detta till svenska ambassaden i Bonn, som sände ut en medarbetare för ett utförligare samtal med D. Jag förmodar att det skrevs ut ett protokoll över samtalet med D.

Bl a av historiskt intresse undrar jag nu om det vore möjligt att ev erhålla en fotokopia av samtalsuppteckningen med överste von Dufving. Jag har dock full förståelse för att sekretess ev lägger hinder i vägen. Kopian skulle jag givetvis endast nyttja för privat bruk p g a min kontakt med D. Samtalet med D bör ha ägt rum 1980-1981.

Jag träffas även på tfn 060-18 00 00 (polisen i Sundsvall) eller 060-12 35 29 (bostaden).

66c - 17 65 22

Med vänliga hälsningar

L. Westberg
Lennart Westberg
Polisman

13/11 Talat med
Westberg i telefon. Han
förtär vår restriktion
mellanlägg CR

(PR)

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851024-756

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-10-25-09.46

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
MOSKVA	DISTRIBUTED	1985-10-24-19.08	0572 ✓
WASHINGTON	DISTRIBUTED	1985-10-25-09.46	0794 ✓

FROM: UDTEx 12

POSTED TIME: 1985-10-24-19.03

MSG NO: 851024-756

MOSKVA
WASHINGTON+

UD STOCKHOLM 1985 10 24

AMBASSADEN MOSKVA
AMBASSADEN WASHINGTON

FRAAN PRESSBYRAAN RE RIKSDAGSFRAAGA RAOUL WALLENBERGS
OEDE

PRESSBYRAAN GER I DAG UT FOELJANDE PRESSMEDDELANDE:

SVAR AV UTRIKESMINISTER STEN ANDERSSON PAA FRAAGA AV
HADAR CARS OM RAOUL WALLENBERGS OEDE

HADAR CARS HAR FRAAGAT OM REGERINGEN GENOM STATSMINISTERN
AVSER ATT VID SANTAL MED FOERETRAEDARE FOER SOVJETUNIONEN
TA UPP FRAAGAN OM FRIGIVNING AV RAOUL WALLENBERG, OCH OM
DEN AVSER ATT BE FOERENTA STATERNAS PRESIDENT TA UPP
FRAAGAN VID DET FOERESTAAENDE TOPPMOETET.

OLIKA SVENSKA REGERINGAR HAR GENOM AAREN GJORT ENTRAEGNA
MEN RESULTATLOESA FOERSOEK ATT FAA KLARHET I VAD SOM
HAENDE MED RAOUL WALLENBERG. PAA 40-AARSDAGEN AV HANS
FOERSVINNANDE FRAMHOELL STATSMINISTERN, ATT REGERINGEN,
SAA LAENGE OVISSHETEN BESTAAR, KOMMER ATT GRIPA VARJE
LAEGLIGT TILLFAELLE ATT FAA VISSHET OM HANS OEDE. DET
BESKEDET KAN JAG UPPREPA I DAG.

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

--	--	--

RAOUL WALLENBERG AER AMERIKANSK HEDERSMEDBORGARE. DET
KAN VÆL DÆRFOER INTE UTESLUTAS ATT HANS FALL KOMMER
UPP OCKSÅ I FRAMTIDA SOVJETISK-AMERIKANSKA KONTAKTER.
DET AER ENBART FOERENTA STATERNAS REGERING, SOM AVGOER,
OM DEN VILL TA UPP FRAAGAN OM VAD SOM HÆNDE RAOUL WALLEN-
BERG MED SOVJETUNIONEN.

--

PRESSMEDDELANDET KOMMER I ENGELSK OEVERSÆTTNING.

CABINET

UD STOCKHOLM

PRESSBYRÅN
HJELT/AAB

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)
Handl: Deps S Carlsson/ee

REPLIKPAPPER

1985-10-24

1260 I

Ex till:
✓ Utrikesmin.
✓ Näslund
✓ Kab.sek.
✓ Polch.
✓ ch. Pol I
✓ Julin
S Carlsson,
Pol I

exp. at 85-10-24/ee

Replikpapper Raoul Wallenberg

Fråga: Kommer statsministern att ta upp Wallenberg-fallet vid sitt förestående besök i Moskva?

Svar: Något besök av statsministern har inte fastlagts, och jag kan därför för närvarande inte gå in på den saken. Ifall ett besök av statsministern blir av, kommer vi noggrant att pröva frågan.

Fråga: Varför kan vi inte be Förenta staternas regering om hjälp?

Svar: En sådan åtgärd från vår sida skulle inte gagna Wallenbergs sak. Det är som jag underströk enbart Förenta staternas regering, som avgör, om den vill ta upp fallet Wallenberg med Sovjetunionen.

Fråga: Anser utrikesministern det är sannolikt att Raoul Wallenberg lever?

Svar: Det kan inte anses klarlagt att han skulle ha avlidit. Därför kommer våra ansträngningar att fortsätta. De upphör inte förrän vi har fått full klarhet i vad som hänt.

Fråga: Anser utrikesministern att de sovjetiska myndigheterna far med lögn?

Svar: De sovjetiska myndigheterna är knapphändiga i sina uppgifter. Deras uttalanden har inte skapat klarhet om vad som hänt.

Fråga: Har personförändringarna i den sovjetiska ledningen skapat bättre förutsättningar att driva Wallenbergfrågan?

Svar: Jag vill inte spekulera om det. Vi fullföljer våra ansträngningar oavsett alla personförändringar.

Fråga: När tog regeringen senast upp frågan?

Svar: Det skedde bl.a. av polchefen vid besök i Stockholm av det sovjetiska utrikesministeriets Skandinavienchef i februari i år och vid kabinettsssekreterarens samtal med förste vice utrikesminister Maltsev i augusti.

Fråga: Vilket blev svaret?

Svar: Vi fick den sedvanliga hänvisningen till tidigare lämnade uppgifter om att Wallenberg skulle ha avlidit 1947.

Fråga: Varför gör regeringen inte mer i Wallenberg-ärendet?

Svar: Raoul Wallenbergdokumenten på svenska utrikesdepartementet vittnar om regeringens enträgna ansträngningar för honom. De består av 90 dossiéer på c:a 20.000 sidor, av vilka, som ovan nämnts, c:a en tredjedel har tillkommit sedan 1979. Kortregistret innehåller namnen på cirka 3.000 personer eller platser som har framkommit under efterforskningarna och, när det gäller flertalet personer, blivit intervjuade. Varje ledtråd följs grundligt upp var än i världen det må härröra ifrån, och varje vittnesmål undersöks med största noggrannhet för att fastställa dess trovärdighet.

Fråga: Kan inte KGB-avhoppare (Gordievskij, Jurtjenko) ge oss värdefulla upplysningar?

Svar: Ingen sten lämnas ovänd. Alla spår provas.

Fråga: Bör inte regeringen kräva Raoul Wallenbergs frigivning?

Svar: Det kan inte anses klarlagt om Raoul Wallenberg avlidit eller om han lever. Regeringen kommer, när den inför eventuella besök överväger Wallenbergfrågan, också att noggrant pröva formerna för en eventuell framställning.

Pressbyrån/Hjelt/AB
1985 10 24

Dev	Avd	Grupp	Mål
/			P 2 Eu

Svar av utrikesminister Sten Andersson på fråga
av Hadar Cars om Raoul Wallenbergs öde

exp 851024/AB

Bifogade pressmeddelande har expedierats till:

Storstadspress
Landsortspress
Övriga tidningar och tidskrifter
Sveriges Radio och Television
Svenska Nyhetsbyråer
Svenska Bildbyråer
Utländska korrespondenter i Norden
Utländska nyhetsbyråer i Sverige
Utländska beskickningar i Sverige
Pressattachéer vid utländska ambassader i Stockholm
Svenska beskickningar utomlands
Svenska pressattachéer utomlands
Svenska journalister utomlands
Riksdag, regering, departement och myndigheter
Organisationer och institutioner
Politiska organisationer
Fackliga organisationer
Övriga (privatpersoner, forskare, freelancers)
Utländska beskickningar utomlands
Utländska journalister utomlands
Svenska kulturattachéer utomlands

Internt UD (350 ex)
UD/H (125 ex)

Ifylles av postexp

Avsänd med				Avsändningsdatum		Sign
☐ sv brev	☐ utt brev	☐ luftpost	☐ vanlig post			

1985-10-24

FRÅGA

Nr 1985/86:106

Svaret lämnas torsdagen
den 24 oktober kl 15.00

Svar av utrikesminister Sten Andersson på fråga av Hadar Cars om
Raoul Wallenbergs öde

Herr/Fru talman!

Hadar Cars har frågat om regeringen genom statsministern avser att vid samtal med företrädare för Sovjetunionen ta upp frågan om frigivning av Raoul Wallenberg, och om den avser att be Förenta staternas president ta upp frågan vid det förestående toppmötet.

Olika svenska regeringar har genom åren gjort enträgna men resultatlösa försök att få klarhet i vad som hände med Raoul Wallenberg. På 40-årsdagen av hans försvinnande framhöll statsministern, att regeringen, så länge ovissheten består, kommer att gripa varje lägligt tillfälle att få visshet om hans öde. Det beskedet kan jag upprepa idag.

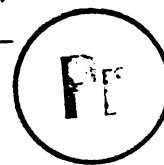
Raoul Wallenberg är amerikansk hedersmedborgare. Det kan väl därför inte uteslutas att hans fall kommer upp också i framtida sovjetisk-amerikanska kontakter. Det är enbart Förenta staternas regering, som avgör, om den vill ta upp frågan om vad som hände Raoul Wallenberg med Sovjetunionen.

Pressbyrån/Hjelt/AB
1985 10 24

Dnr	Avd	Grupp	Mål
			P 2 EU

Svar av utrikesminister Sten Andersson på fråga av
Hadar Cars om Raoul Wallenbergs öde (eng övers)

exp 851025/AB

Bifogade pressmeddelande har expedierats till:

Storstadspress
Landsortspress
Övriga tidningar och tidskrifter
Sveriges Radio och Television
Svenska Nyhetsbyråer
Svenska Bildbyråer
Utländska korrespondenter i Norden
Utländska nyhetsbyråer i Sverige
Utländska beskickningar i Sverige
Pressattachéer vid utländska ambassader i Stockholm
Svenska beskickningar utomlands
Svenska pressattachéer utomlands
Svenska journalister utomlands
Riksdag, regering, departement och myndigheter
Organisationer och institutioner
Politiska organisationer
Fackliga organisationer
Övriga (privatpersoner, forskare, freelancers)
Utländska beskickningar utomlands
Utländska journalister utomlands
Svenska kulturattachéer utomlands

Internt UD (350 ex)
UD/H (125 ex)

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ av kurir

☐ till kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändt datum

Sign

24 October 1985

QUESTION

No. 1985/86:106

Reply given Thursday
24 October, at 3 p.m.

Reply by the Minister for Foreign Affairs, Mr Sten Andersson, to a question from Hadar Cars on the fate of Raoul Wallenberg

Mr/Madam Speaker,

Hadar Cars has asked if the Government through the Prime Minister intends to take up the issue of the release of Raoul Wallenberg in talks with representatives of the Soviet Union, and if it intends to ask the President of the United States to take up the issue at the coming Summit meeting.

Over the years different Swedish governments have made relentless though futile attempts to clarify what happened to Raoul Wallenberg. On the 40th anniversary of his disappearance, the Prime Minister stressed that as long as the uncertainty lasts the Government will take every appropriate opportunity to find out about his fate. I repeat his statement today.

Raoul Wallenberg is an honorary citizen of the United States. It is therefore possible that his case may be brought up in future Soviet-American contacts. It is the Government of the United States alone which will decide whether or not it wishes to take up the issue of what happened to Raoul Wallenberg with the Soviet Union.

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1985-10-21

Ext:

Rune Nyström
Sven Julin

Kanslirådet Sven Julin

UTRIKESDEPARTEMENTET

294/003

1985-10-21		
AVD.	P	2 EU

POL

Raoul Wallenberg
(1 bil)

Broder,

Härmed översändes den "memorandum opinion" som den federale domaren Barrington D. Parker (Washington, D.C.) utfärdat med anledning av de "skadeståndskrav" som Raoul Wallenbergs halvbror Guy von Dardel rest mot Sovjetunionen vid den domstol där Barrington D. Parker tjänstgör.

En talesman för härvarande sovjetiska ambassad har förklarat att man överhuvud inte vill kommentera Parkers "ruling". Talesmannen har dock för Washington Post i detta sammanhang förklarat "I think that the case of Raoul Wallenberg was closed in 1957 when it was stated that Mr. Wallenberg died of a heartattack", samt enligt tidningen vidare beträffande uppgifter om att Wallenberg är i livet ha tillagt "there is no evidence except of rumors".

Di hie ju
Ulf Hjert

Ulf Hjertson

Bil.....t hbr.....
JULIN 1985-10-21
HJERTONSSON -

UNITED STATES DISTRICT COURT
FOR THE DISTRICT OF COLUMBIA

P 2 E

GUY VON DARDEL, on his own behalf
and on behalf of his half
brother, RAOUL WALLENBERG,

and

SVEN HAGSTROMER, Legal Guardian of
RAOUL WALLENBERG, on behalf of
RAOUL WALLENBERG

Plaintiffs,

v.

UNION OF SOVIET SOCIALIST REPUBLICS,

Defendant.

Civil Action No. 84-0353

FILED

OCT 15 1985

JAMES E. DAVEY, CLERK

MEMORANDUM OPINION

Barrington D. Parker, District Judge:

In this proceeding declaratory and injunctive relief and damages are sought against the Union of Soviet Socialist Republics ("Soviet Union" or "USSR") for the unlawful seizure, imprisonment and possibly death of Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat. The complaint is brought on behalf of Wallenberg by Guy Von Dardel, his half brother, and Sven Hagstromer his legal guardian. Guy Von Dardel and Sven Hagstromer are Swedish citizens. Hagstromer was appointed guardian of Wallenberg's legal interests by the District Court in Stockholm, Sweden.

The plaintiffs allege that in 1945, Raoul Wallenberg was arrested in Budapest, Hungary by representatives of the Soviet Union and that since then he has suffered imprisonment and possibly death. At the time of his arrest he was acting at the initiation of the United States government in an attempt to save the Jewish population in the Budapest ghetto from deportation to Nazi extermination camps. If these allegations are true, they violated Wallenberg's diplomatic immunity, the laws and treaties of the Soviet Union and the United States, and the law of nations.

BACKGROUND¹

During the course of World War II, the United States Government, in an effort to save from extermination by the German Nazis the thousands of Jews then domiciled in Hungary, sought the assistance of Sweden, a neutral nation. This was an effort that the United States could not undertake alone. Because the United States was at war with Hungary, its diplomatic presence was withdrawn. Raoul Wallenberg agreed to join the Swedish Legation in Budapest, and to otherwise cooperate with the efforts of Sweden and "to act at the behest of the United States." Joint Resolution of Congress declaring Raoul Wallenberg to be an honorary citizen of the United

1

The facts in this proceeding are based on statements of USSR officials, official actions taken by the United States Congress, reports and resolutions of House and Senate Committees and official actions taken by the President. The plaintiffs have filed voluminous appendices in this proceeding.

States, Pub. L. No. 97-54, 95 Stat. 971 (1981) ("Joint Resolution").²

Granted full diplomatic status by Sweden, and funded by the United States, Wallenberg arrived in Budapest, Hungary, in July 1944. While stationed there, he served as Secretary of the Swedish Legation and was entitled to full diplomatic immunity. In the next six months, until his arrest by Soviet officials, Wallenberg saved the lives of nearly one hundred thousand Jewish persons providing them with funds and other means of support provided by the United States. While in Budapest he became the counterforce to the notorious German Nazi --Adolf Eichmann. His efforts to save Hungary's Jews from extermination were described in a Senate Report:

He printed and issued thousands of Swedish protective passports of his own design. He purchased and rented scores of houses in Budapest, declared them to be Swedish Embassy property and equipped them with Swedish flags, and protected and cared for the refugees he gathered within these safe houses. Risking his own life time and time again, Wallenberg followed the "Death Marches" and went daily to the deportation trains where he literally pulled people out of the clutches of the Nazis. And, when the Nazis decided to blow up the ghetto in Budapest and all its inhabitants with it, Wallenberg confronted the Nazi leaders (Adolf Eichmann), threatened to see to it

2

Mr. Wallenberg became the second person to be voted by Congress an honorary citizen. Winston Churchill was the first. Representative Thomas Lantos of California, a Hungarian Jewish refugee is credited with taking the initiative in making Wallenberg an honorary American citizen. New York Times, April 13, 1985, p. 9.

personally that they were hanged as war criminals if they proceeded with their plan, and thus prevented its execution.

S. Rep. No. 97-169, 97th Cong., 1st Sess. at 2 (1981) ("Wallenberg Senate Report").

Hungary was later overrun by the Soviets and in early 1945, Wallenberg was arrested by their occupation forces in Budapest. From that time forward, his precise whereabouts and his status within the Soviet Union have not been ascertained. In a note dated August 18, 1947 and delivered to the Swedish Embassy in Moscow by Soviet Foreign Minister, Andrei Ya Vyshinsky it was asserted that "[a]s a result of a thorough investigation it has been established that Wallenberg is not in the Soviet Union and he is not known to us." Affidavit in Support of Plaintiffs' Motion for Default Judgment -- Guy Miller Struve, co-counsel for plaintiffs (June 17, 1984) Ex. D ("Struve Affidavit").

Ten years later, however, in response to renewed diplomatic inquiries based on the testimony of persons released from Soviet prisons that Wallenberg was still alive, Deputy Foreign Minister Andrei A. Gromyko admitted that Wallenberg had been a prisoner in the USSR. He further stated that while imprisoned, Wallenberg had died of natural causes on July 17, 1947. In a note dated February 6, 1957, delivered to the Swedish Embassy in Moscow, Gromyko described the detention of Wallenberg, and the misinformation which made the detention possible, as

"criminal activity," and attempted to fasten the blame for it upon Viktor S. Abakumov, a former Minister of State Security who died in 1953.

Raoul Wallenberg was apparently among other persons detained in the area of the military operations of the Soviet forces. At the same time it may be considered indubitable that the subsequent detention of Wallenberg, and also the incorrect information about him which was given by certain former leaders of organs of state security to the Ministry of Foreign Affairs of the USSR over the course of a number of years, were the result of criminal activity of Abakumov. As is known, in connection with the grave crimes committed by him, Abakumov, acting in violation of the laws of the USSR and striving in every possible way to inflict harm on the Soviet Union, was condemned and shot by order of the Supreme Court of the USSR.

The Soviet Government sincerely regrets what has occurred and expresses its deep condolences to the Government of Sweden and also to the relatives of Raoul Wallenberg.

Struve Affidavit, supra, Ex. F, pp. 2-3.

However, between 1954 and 1981, a steady flow of reports from former Soviet prisoners indicate that Wallenberg did not die as claimed in the Gromyko note. To the contrary, the reports suggest that Wallenberg remained alive and in the defendant's custody after 1947. Joint Resolution, supra.

There is insufficient evidence before the Court to support a definitive finding as to whether at this time, Wallenberg is dead or alive. While the USSR has continuously represented that Wallenberg died in 1947, those representations are inconsistent with and at odds with credible and uncontroverted evidence presented by the plaintiffs in this

ARENDE:

UTRIKESDEPARTEMENTET
AB

KOPIA TILL:

UTRMIN

KABS

POLCH

POL 1

POL 2

ATGÅRD:

INK UTRIKE		
Dnr.		
1985-10-2423		
And	Or	NAL
P	2	EU

FN-DELEGATIONEN NEW YORK 1985-10-23

UD STOCKHOLM

DNR

ERT FAX 84

O M E D E L B A R T TORS DAG MORGON

FOER UTRIKESMINISTERN
POLCHEFEN OCH POL I
FRAAN KABINETTSSEKRETERAREN

RE RIKSDAGSFRAAGA OM WALLEMBERG

HELA DEN SISTA MENINGEN I ANDRA STYCKET ("FRAAGAN OMAV
REGERINGEN") BOER STRYKAS OCH STYCKET ALLTSAA AVSLUTAS EFTER
"DET BESKEDET KAN JAG UPPREPA IDAG".

I REPLIK BOER KONSTATERAS, ATT NAAGOT BESOEK FOER STATSMINISTERN
INTE HAR FASTSTAELLTS OCH ATT MERA DAERFOER INTE KAN SAEGAS F N.
VIDARE KAN SAEGAS ATT REGERINGEN I FALL AV BESOEK NOGGRANT KOMMER
ATT PROEVA FRAAGAN.

AERENDET HAR FOEREDRAGITS FOER STATSMINISTERN.

FERM

FN-DELEGATIONEN NEW YORK
++++++/EE

POL

SDP

in press
New York

on
the
up from the
a

naet
/B
OK

Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

Dnr	Avd	Grupp	Mål
296/002		P	Q E
1985-10-23			

U. n.

Ex till:

Polchef
Ch. Pol I
S. Julin
M. Odevall, Info
S Carlsson, Pol I

exp at 85-10-24/2

Pol

Ministern Nilsson
MOSKVA

U. n.

Informationsskrift om Raoul Wallenberg
(1 bil.)

Broder,

Efterfrågan på information om Raoul Wallenberg kommer, såsom vi bedömer det, att öka. Ett skäl är exempelvis att svensk television nu visat NBC:s film. Vi tror därför att det är nödvändigt med en av UD utgiven informationsskrift om fallet Wallenberg.

Vi vill be dig hjälpa oss med att författa en sådan skrift.

Tanken är att skriften skulle omfatta ungefär 25 sidor och ha en likartad uppläggning som skrifterna i serien UD informerar. Den skulle alltså rikta sig till en svensk publik, företrädesvis folkrörelser och andra ideella organisationer, men skulle även kunna användas av massmedia som bakgrundsmaterial. Syftet är att kortfattat beskriva Wallenbergs gärning och orientera om vad som hänt i frågan sedan januari 1945.

Jag är medveten om att detta kanske inte låter sig göras i Moskva utan tillgång till arkivet. Så som jag ser det behövs det emellertid inte mycket mer än att bygga ut

Ifylles av postexp

☒ Avsändt med

☒ sv kurtir

☐ utl kurtir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

24/10-85 CAC

May 1985

Raoul Wallenberg

Raoul Wallenberg was born on August 4th, 1912. His parents came from one of Sweden's most well-known families whose members included diplomats and bankers as well as artists and professors.

After high school in Sweden he attended the University of Michigan in Ann Arbor, where he completed the programme at the School of Architecture. Back in Sweden again he began studying banking and commerce. He worked for several banks abroad and became in 1939 junior partner of a company which dealt with foodstuffs. His senior partner was a Jewish refugee from Hungary. Raoul Wallenberg often travelled to Hungary and soon began to know the Hungarian Jewish community. He became increasingly concerned with the fate of Europe's Jewish communities.

As a neutral, non-belligerent nation Sweden maintained a Legation in Budapest and was thus in a position to deal directly with the Hungarian Government and the Nazi occupation authorities. Under the pressure of growing world concern about the fate of the Hungarian Jews, sparked off by

revelations from escaping prisoners about what was happening at Auschwitz, the Swedish Legation in Budapest began taking steps towards protecting the Jewish population in mid-1944. At the outset, these were of limited scope due to personnel constraints and similar factors. To enable it to cope with a major relief scheme, the Swedish Ministry for Foreign Affairs decided to assign Raoul Wallenberg to the Legation.

He arrived in Budapest in July 1944 and swiftly set about organizing his rescue mission. Raoul Wallenberg's section soon became the largest one at the Legation; thousands of "protective passports" were issued and "Swedish Houses" were established to shelter further tens of thousands of Jews in distress. These operations were carried out at great personal risk to Raoul Wallenberg, unwelcome as they were to the Nazi occupation forces and to Adolf Eichman personally.

The exact number of Jews saved by Raoul Wallenberg from the Holocaust are unknown; the times were too turbulent to permit reckoning. But it has been established that around 20,000 to 25,000 persons living in the "Swedish Houses" equipped with protective passports survived the war. Further, it is believed that his actions on behalf of the inhabitants of Budapest's sealed ghetto contributed to saving still another 70,000 lives.

When the Red Army arrived in Budapest, Raoul Wallenberg approached the Soviet command in January 1945 with a view to discussing the relief operations. He was arrested and taken to Moscow. The Soviet authorities

first maintained that Raoul Wallenberg had been taken into custody by the Red Army and that he was under their protection. Subsequently, however, in 1947, Deputy Foreign Minister Andrei Vyshinsky, in answer to repeated Swedish representations, communicated that he was unknown in the Soviet Union.

The Swedish Ministry for Foreign Affairs pursued its inquiries. The aim was to obtain such complete and incontrovertible evidence to the effect that he was held in Soviet captivity as to enable demand for his release despite the negative Soviet attitude. Such definite evidence was acquired only in the 1950's.

Prisoners-of-war - chiefly Germans - who began returning home in 1952/54 bore unequivocal witness to the fact that Raoul Wallenberg had been captured and imprisoned in Moscow, first in the Lubyanka prison and then in the Lefortovskaya prison. These developments caused the Swedish Government to intensify its diplomatic measures on behalf of Raoul Wallenberg. Between 1952 and 1957, 15 written and 34 verbal representations were made by the Ministry for Foreign Affairs. The Soviet Government persistently referred to its communication of 1947.

During a visit to Moscow in 1956, Prime Minister Tage Erlander brought up Raoul Wallenberg's case with the Soviet leadership with the support of evidence of an irrefutable nature that he had been imprisoned in the Soviet union. The Soviet reaction was received in 1957 through a note handed by the then Deputy Foreign Minister Andrei Gromyko to the Swedish Ambassador in Moscow. In this communication,

to which the Soviet Union has unfailingly referred over the years in answer to renewed Swedish representations, it was stated that, as a result of a thorough investigation by the Soviet authorities, it had been determined that Raoul Wallenberg died from a heart attack in 1947 in the Lubyanka prison. It was claimed that all the documents pertaining to his case had disappeared and that there was only a handwritten report about his death made by the head of the prison hospital service, A.L. Smoltsov, also later deceased. He had informed the Minister for State Security, Abakumov, who had been executed in conjunction with the purges in the Security Police following Stalin's death. Abakumov was blamed for having misled the Soviet Foreign Ministry.

The Swedish Government did not accept the contention that Raoul Wallenberg had died in 1947 since there was evidence that he had been alive after that date. It announced that inquiries would continue until full light had been shed on his fate.

In the ensuing years, further testimonies came to the attention of the Swedish Foreign Ministry indicating that Raoul Wallenberg was alive and detained in the Vladimir prison, some 100 miles east of Moscow, where former fellow inmates claimed to have seen him as recently as the mid-1950's. This information, which was vetted with the same rigour as earlier evidence from returned prisoners, prompted renewed Swedish representations to the Soviet Government. However, the only reply received referred to Raoul Wallenberg's alleged death in 1947.

Of particular significance was the information provided by the Swedish physician Dr. Nanna Svartz, who was told by a Soviet colleague in 1961 that Raoul Wallenberg was alive and that he was a patient at a mental hospital in Moscow. It caused Prime Minister Erlander promptly to raise the matter with Mr. Khrushchev and set in motion a series of Swedish appeals. A confrontation was arranged in Moscow in 1965 between Dr. Svartz and her colleague. At this meeting, he denied everything he had said to Dr. Svartz. He died in 1966.

Even though the inquiries were not halted, a certain lack of new material characterized the period of inquiry between 1965 and 1978. This cannot be said, however, about recent times. More than one-third of the files on Raoul Wallenberg in the archives of Sweden's Ministry for Foreign Affairs have come into existence since 1979. A fresh series of inquiries was triggered by what has been termed the "Kalinski trail". Avraham Kalinski is a Polish Jew who in 1978 furnished convincing testimony that Raoul Wallenberg was in the Vladimir prison in the late 1950's. His information coincided with reports which came indirectly from people in the Soviet union and which indicated that Raoul Wallenberg may have been alive as late as in 1975. As a result, a renewed representation was made by the Ministry for Foreign Affairs in January 1979. It was followed up in August that year by a personal letter from Prime Minister Ola Ullsten to Prime Minister Kosygin. These representations were also rejected with a brief reference to the previous notification of Raoul Wallenberg's alleged death.

Nothing has emerged to reduce the credibility of the Swedish working hypothesis that Raoul Wallenberg is still alive. His case is therefore brought up with the Soviet Government whenever an appropriate opportunity presents itself. This occurred for instance in February this year.

The Raoul Wallenberg records at the Swedish Ministry for Foreign Affairs testify to the unrelenting efforts of the Government on his behalf. They consist of 90 files with an estimated 20,000 pages, about one-third of which have, as mentioned, been added since 1978. The card index contains the names of about 3,000 persons or places which have appeared in the course of the inquiries and, in the case of a great number of the persons, been interviewed. Each clue is thoroughly followed up wherever in the world it may originate, and each testimony is scrupulously scrutinized for veracity.

The Swedish Prime Minister, Olof Palme made following statement on 17 January 1985

It is today 40 years since Raoul Wallenberg disappeared. We shall always remember his person and his achievement. Through heroic efforts he saved tens of thousands of lives towards the end of the Second World War and appears today as a symbol for humanitarianism and the spirit of self-sacrifice.

We still have no clear picture of what happened to Raoul Wallenberg. As long as this uncertainty remains, the Swedish Government will continue to avail itself of every suitable opportunity to discover his fate.

September 1985

Raoul Wallenberg föddes den 4 juli, 1912. Hans föräldrar tillhörde en av Sveriges mest välkända familjer vars medlemmar inkluderade såväl diplomater och bankmän såsom konstnärer och professorer.

Efter läroverk i Sverige gick han på University of Michigan i Ann Arbor i USA, där han fullföljde sina studier vid arkitekturhögskolan. Åter i Sverige började han studera bankväsen och handel. Han arbetade för ett flertal banker utomlands och blev 1939 yngre kompanjon i ett företag som handlade med livsmedel. Hans äldre kompanjon var en judisk flykting från Ungern och han lärde snart känna den ungerska judiska kolonin. Han blev alltmer engagerad i de europeiska judarnas öde.

- - - - -

I egenskap av en neutral, icke-krigförande nation upprätthöll Sverige en legation i Budapest och kunde sålunda förhandla med den ungerska regeringen och de nazistiska ockupationsmyndigheterna. Under trycket av växande oro över de ungerska judarnas öde, utlöst av avslöjanden av flyende fångar om vad som försiggick i Auschwitz, började den svenska legationen i Budapest att vid mitten av

1944 vita åtgärder för att skydda den judiska befolkningen. I början var dessa av begränsad omfattning beroende på personalknapphet och liknande anledningar. För att möjliggöra en större undersättningsaktion beslöt det svenska utrikesdepartementet att knyta Raoul Wallenberg till legationen.

Han anlände till Budapest i juli 1944 och tog snabbt itu med att organisera sitt uppdrag. Raoul Wallenbergs sektion blev snart den största på legationen; tusentals "skyddspass" utfärdades och "svenskhush" upprättades för att skydda ytterligare tiotusentals utsatta judar. Dessa insatser utfördes med stor personlig risk för Raoul Wallenberg, ovälkomna som de var för nazistiska ockupationsstyrkorna och för Adolf Eichmanⁿ personligen.

Det exakta antalet judar som räddades av Raoul Wallenberg från Förintelsen är inte känt; förhållandena var för stormiga för att medge räkenskaper. Men det har fastslagits att omkring 20.000 till 25.000 personer som bodde i svenskhuset och som var försedda med skyddspass överlevde kriget. Vidare torde hans insatser till förmån för invånarna i Budapests förseglade getto ha bidragit till att rädda ytterligare 70.000 liv.

När Röda Armén anlände till Budapest, tog Raoul Wallenberg kontakt med det sovjetiska kommandot i januari 1945 i syfte att diskutera hjälpoperationerna. Han arresterades och fördes till Moskva. De sovjetiska myndigheterna hävdade först att han hade tagits i beskydd av Röda Armén. Till följd av upprepade svenska framställningar uppgav emellertid vice utrikesminister Andrej Vysjinkij år 1947 att Raoul Wallenberg var okänd i Sovjetunionen.

Svenska utrikesdepartementet fortsatte efterforskningarna i syfte att erhålla så obestridliga bevis på att han hölls i sovjetisk fångenskap; detta för att möjliggöra en begäran om hans frigivning trots den negativa sovjetiska attityden. Sådana bevis erhöles först på 1950-talet.

Krigsfångar - huvudsakligen tyskar - som började återvända hem 1952-54 lämnade otvetydigt vittnesbörd om att Raoul Wallenberg hade tillfångatagits och satts i fängelse i Moskva, först i Lubyanka-fängelset och sedan i Lefortovskafängelset. Detta föranledde den svenska regeringen att intensifiera de diplomatiska ansträngningarna för honom. Mellan 1952 och 1957 gjordes 15 skriftliga och 34 muntliga démarsch av utrikesdepartementet. Den sovjetiska regeringen hänvisade enständigt till sitt meddelande av 1947.

Under ett besök i Moskva 1956 tog statsminister Tage Erlander upp frågan om Raoul Wallenberg med de sovjetiska ledarna, stödd av obestridliga bevis på att han hade satts i sovjetiskt fängelse. Den sovjetiska reaktionen erhöles 1957 genom en note överlämnad av den då vice utrikesministern Andrej Gromyko till den svenske ambassadören i Moskva. I detta meddelande - till vilket Sovjetunionen ständigt har hänvisat genom åren till svar på förnyade svenska framställningar - konstaterades att, som ett resultat av en grundlig undersökning gjord av de sovjetiska myndigheterna, det hade fastställts att Raoul Wallenberg dog av en hjärtattack 1947 i Lubyanka-fängelset. Det hävdades att alla dokument i ärendet hade försvunnit utom en handskriven rapport om hans

död som gjorts av fängelseläkaren A.L. Smoltsov, också senare avliden. Denne hade informerat ministern för statssäkerhet, Abakumov, som sedermera hade avrättats i samband med utrensningsaktionerna inom säkerhetspolisen efter Stalins död. Abakumov beskylldes för att ha misslett det sovjetiska utrikesministeriet.

Den svenska regeringen godtog inte påståendet att Raoul Wallenberg skulle avlidit 1947 eftersom det fanns bevis på att han varit vid liv efter denna tidpunkt. Den tillkännagav att man skulle fortsätta efterforskningar tills dess klarhet om hans öde hade ernåtts.

Under de påföljande åren kom till svenska utrikesdepartementets kännedom ytterligare vittnesmål som indikerade att Raoul Wallenberg var vid liv och hölls i häkte i Vladimirfängelset c:a 160 km öster om Moskva. F.d. medfångar hävdade att de hade sett honom där så sent som vid mitten av 1950-talet. Dessa upplysningar, som granskades med samma noggrannhet som tidigare vittnesmål från återvändande fångar, föranledde förnyade svenska framställningar till den sovjetiska regeringen. De enda svar som erhöillshänvisade emellertid till Raoul Wallenbergs påstådda död 1947.

Av särskild betydelse var de upplysningar som lämnades av den svenska läkaren Dr. Nanna Svartz, som genom en sovjetisk kollega 1961 erfor att Raoul Wallenberg var vid liv och att han var patient på ett mentalsjukhus i Moskva. Det fick statsminister Erlander att omgående ta upp saken med Chrusjtjov och

föranledde en rad av svenska uppvaktningar. En konfrontation arrangerades i Moskva 1965 mellan Dr. Svartz och hennes kollega. Vid detta möte förnekade han allting han hade sagt till Dr. Svartz. Han dog 1966.

Även om efterforskningarna inte upphörde kännetecknades perioden 1965-1978 av brist på nytt material. Detta kan emellertid inte sägas om den senare tiden. Mer än en tredjedel av dossiéerna om Raoul Wallenberg i utrikesdepartementets arkiv har tillkommit sedan 1979. En ny omgång efterforskningar föranleddes av det s k "Kalinskispåret".

Avraham Kalinski är polsk jude som 1978 framlade övertygande bevis om att Raoul Wallenberg befann sig i Vladimirfängelset i slutet av 1950-talet. Hans information överensstämde med indirekta rapporter från människor i Sovjetunionen och som indikerade att Raoul Wallenberg kan ha varit vid liv så sent som 1975. Till följd härav gjordes en förnyad framställning av utrikesdepartementet i januari 1979. Det följdes upp i augusti samma år med ett personligt brev från statsminister Ullsten till statsminister Kosygin. Också dessa framställningar tillbakavisades med en kort hänvisning till meddelandet om Raoul Wallenbergs föregivna död.

Ingenting har framkommit som har minskat trovärdigheten av den svenska arbetshypotesen att Raoul Wallenberg fortfarande är vid liv. Hans ärende tas därför upp med den sovjetiska regeringen vid varje lämpligt tillfälle. Detta gjordes exempelvis i augusti i år.

Raoul Wallenbergdokumenten på svenska utrikesdepartementet vittnar om regeringens enträgna ansträngningar för honom. De består av 90 dossiéer på c:a 20.000 sidor, av vilka, som ovan nämnts, c:a en tredjedel har tillkommit sedan 1979. Kortregistret innehåller namnen på cirka 3.000 personer eller platser som har framkommit under efterforskningarna och, när det gällde flertalet personer, blivit intervjuade. Varje ledtråd följs grundligt upp var än i världen det må härröra ifrån, och varje vittnesmål undersöks med största noggrannhet för att fastställa dess trovärdighet.

Uttalande av statsminister Olof Palme på 40-årsdagen av Raoul Wallenbergs försvinnande den 17 januari 1985

Det är idag 40 år sedan Raoul Wallenberg försvann. Hans person och hans gärning kommer vi alltid att minnas. Genom heroiska insatser räddade han i andra världskrigets slutskede tiotusentals människoliv, och han framstår idag som en symbol för humanism och offervilja.

Vi har ännu inte fått klarhet i vad som hände Raoul Wallenberg. Så länge denna ovisshet består kommer regeringen att även i fortsättningen gripa varje lägligt tillfälle att få visshet om hans öde.

proceeding and they are rejected. On basis of the record here presented, the Court finds that the Soviet Union has always had knowledge and information about Wallenberg; that it has failed to disclose and has concealed that information; and that otherwise, defendant's representations are suspect and should be given little, if any, credit. If alive, Wallenberg would be 72 years of age and he would have been held in custody for nearly 40 years.

The complaint in this proceeding was filed with this Court in February 1984. A request for documents relevant to the issue of jurisdiction was filed along with the complaint. The summons, complaint and discovery request, together with a notice of suit and Russian translations of the documents, were regularly processed through the United States Department of State. The packet of documents was then delivered to and served upon the Soviet Ministry of Foreign Affairs in Moscow in accordance with the Foreign Sovereign Immunities Act ("FSIA" or "Act"), 28 U.S.C. § 1608(a)(4). On May 1, 1984, a certified copy of the diplomatic note evidencing service of the documents was filed by the Department of State with the Clerk of this Court.

The defendant's time to answer or otherwise respond to the complaint expired on June 1, 1984. The Soviet Union did not respond to either the complaint or the document request. On April 19, 1984, the Soviet Ministry of Foreign Affairs returned all of the documents to the United States Embassy in

Moscow, together with a note asserting absolute sovereign immunity from suit in non-Soviet courts. Struve Affidavit, supra, ¶¶4-6 and Ex. B.

Under the circumstances, it is appropriate to consider the plaintiff's application for a default judgment. In the discussion which follows, the Court will address first, the questions of jurisdiction, venue, and statute of limitations. It will then address the merits of the litigations and an analysis of the issues arising under the substantive law. This Court's factual findings are supported by a satisfactory, substantial, and well document record.

JURISDICTION AND VENUE

Several sections of Title 28 United States Code allow this Court to exercise jurisdiction over this action. Under Section 1330(b) of the Foreign Sovereign Immunities Act, personal jurisdiction is present when the defendant may be found in the United States, through its agents and instrumentalities, and because defendant has been duly served with process pursuant to 28 U.S.C. § 1608(a)(4) (Struve Aff., supra, ¶ 3 and Ex. A). Because this is a civil action arising under the "laws, or treaties of the United States," subject matter jurisdiction under FSIA is appropriate pursuant to Sections 1330(a) and 1331. Letelier v. Republic of Chile, 502 F. Supp. 259, 266 (D.D.C. 1980). Additional reasons to support this conclusion are discussed ante at p. 11. Finally, this Court may exercise subject matter jurisdiction over this proceeding under the Alien Tort Claims Act, 28 U.S.C. § 1350

because it is a "civil action by an alien for a tort only, committed in violation of the law of nations or a treaty of the United States." Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 726 F.2d 774, 813-14 (D.C. Cir. 1984), cert. denied, 105 S. Ct. 1354 (1985), opinion Bork, J.; Letelier, 502 F. Supp. at 266.

Venue is appropriate in the United States District Court for the District of Columbia because the defendant is a foreign state, 28 U.S.C. § 1391(f)(4).

The Foreign Sovereign Immunities Act, 28 U.S.C. § 1602

This Court has subject matter and personal jurisdiction under the Foreign Sovereign Immunities Act. Under the Act, a foreignstate is generally immune from the jurisdiction of federal courts, 28 U.S.C. § 1604, subject to a number of exceptions and limitations set forth at §§ 1604 and 1605. Section 1604 provides that the immunity afforded by the Act is "[s]ubject to existing international agreements to which the United States is a party at the time of enactment of [the] Act." Section 1605(a) sets forth several categorical exceptions to immunity, including situations in which the sovereign defendant has waived immunity, § 1605(a)(1), situations involving certain commercial activity or property in the United States, § 1605(a)(2)-(4), and certain non-commercial torts committed by the foreign state or its agent, § 1605(a)(5).

The Act provides the district courts with subject matter jurisdiction over civil cases against foreign governments where immunity is not appropriate under its terms. 28 U.S.C. § 1330(a). Moreover, where the requirements of subject matter

jurisdiction have been met and proper service has been made, the Act operates to create personal jurisdiction over the foreign government defendant. 28 U.S.C. § 1330(b).³ The absence of immunity thus establishes both subject matter and personal jurisdiction over a case against a foreign government. See, e.g., Yessenin-Volpin v. Novosti Press Agency, 443 F. Supp. 849, 851 (S.D.N.Y. 1978).⁴

In 1976, Congress had a twofold purpose for enacting the Foreign Sovereign Immunities Act: (1) to liberalize the law of immunity by adopting and codifying the doctrine of "restrictive" immunity, and (2) to assure consistent application of the law of sovereign immunity by eliminating the participation of the executive branch of the government so as to "assur[e] litigants that...decisions are made on purely legal grounds and under procedures that insure due process." H.R. Rep. No. 94-1487, 94th Cong., 2d Sess. 7 (1976), reprinted in

3

A court's assertion of jurisdiction over a defendant pursuant to § 1330(b) must also comport with minimum jurisdictional contacts and due process as required by International Shoe Co. v. Washington, 326 U.S. 310 (1945). See World-Wide Volkswagen Corp. v. Woodson, 444 U.S. 286, 292-93 (1980); Kulko v. California Superior Court, 436 U.S. 84, 92 (1978); Hanson v. Denckla, 357 U.S. 235, 253 (1958). See also Gilson v. Republic of Ireland, 682 F.2d 1022, 1028 (D.C. Cir. 1982). These minimum requirements are clearly satisfied because the defendant maintains a substantial presence in this District.

4

As a threshold matter, it is noted that the Supreme Court has upheld the constitutionality of the FSIA's authorization of suits by foreign plaintiffs against foreign states. Verlinden B.V. v. Central Bank of Nigeria, 461 U.S. 480, 490 (1983).

1976 U.S. Code Cong. & Ad. News 6604, 6606 ("House Report"). To accomplish these objectives, the Act established a set of legal standards governing claims of immunity in civil actions against foreign states. These standards were explicitly intended to incorporate established principles of international law regarding the immunity of sovereigns. House Report, at 14, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6613.

According to the drafters of the FSIA, "sovereign immunity is an affirmative defense which must be specially pleaded, [and] the burden will remain on the foreign state to produce evidence in support of its claim of immunity." House Report, supra, at 17, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6616. Thus, the burden of demonstrating that immunity exists rests upon the foreign state. See, e.g., Arango v. Guzman Travel Advisors Corp., 621 F.2d 1371, 1378 (5th Cir. 1980). In the absence of an appearance by the defendant, however, the Court must make an independent determination that it has subject matter jurisdiction. See, e.g., Letelier v. Republic of Chile, 488 F. Supp. 665, 667 (D.D.C. 1980).

The plaintiff cites five independent reasons why the USSR should not enjoy immunity in this case. The Court has taken note of all these arguments but finds the first four far more compelling than the last. The reasons are as follows: First, by virtue of its decision to default, the USSR failed to raise the defense of sovereign immunity. Second, the FSIA incorporates preexisting standards of international law, under which a government is not immune for certain acts in clear violation

of the universally accepted law of nations. Third, the FSIA is limited by treaties to which the United States is a party; the USSR cannot claim immunity under the FSIA for acts which constitute violations of certain of those treaties, to which the USSR is also a party. Fourth, the USSR waived immunity in this action, and is therefore not entitled to raise it as a defense, pursuant to 28 U.S.C. § 1605(a)(1). And, fifth, the actions of the USSR constitute non-commercial torts within the meaning of 28 U.S.C. § 1605(a)(5); immunity for commission of such is therefore inappropriate under the Act. A fuller discussion of the first four is set out below.

A.

Under the FSIA, sovereign immunity is an affirmative defense that must be pleaded and proved by the sovereign defendant. These obligations were made clear in the documents which were served upon the Soviet Union. Included among them was an explanatory notice of suit and the full text of the FSIA, both with Russian translation. The transmittal note from the United States Embassy accompanying the papers underscored the procedures:

Please note that under United States law and procedure, neither the Embassy nor the Department of State is in the position to comment on the present suit. Under the laws of the United States, any jurisdictional or other defense including claims of sovereign immunity must be addressed to the court before which the matter is pending, for which reason it is advisable to consult an attorney in the United States. (Struve Aff., Ex. A.)

Moreover, because of prior involvement in FSIA litigation, the procedure is one with which the Soviet Union is fully familiar. Indeed in several reported cases in which the USSR has been a defendant since the passage of the Act, it has appeared through counsel for the purpose of contesting jurisdiction.⁵ See Bland v. Union of Soviet Socialist Republics, 17 Av. Cas. (CCH) 17,530 (E.D. N.Y. 1982); Harris v. VAO Intourist, Moscow, 481 F. Supp. 1056 (E.D. N.Y. 1979); United Euram v. Union of Soviet Socialist Republics, 461 F. Supp. 609 (S.D. N.Y. 1978); cf. In re Estate of Petro Seminiw, 78 Ill. App. 3d 570, 397 N.E.2d 64 (1st Dist. 1979); In re Estate of Bari Nabif, 69 A.D.2d 904, 415 N.Y.S.2d 901 (2d Dept. 1979).⁶ However, in this proceeding, the USSR has chosen to default and to raise the issue of immunity not by a motion filed with the Court, but merely by a communication addressed to the United States Embassy in Moscow.

In Letelier, supra, 488 F. Supp. 665, 669 n.4, this Court raised the question of whether such a diplomatic assertion of immunity, in lieu of "a formal appearance or the filing of a

5

The Soviet Union defaulted without comment in Frolova v. Union of Soviet Socialist Republics, 558 F. Supp. 358 (N.D. Ill. 1983), aff'd, 761 F.2d 370 (7th Cir. 1985).

6

The instrumentalities of the Soviet Union have also appeared when sued under the Act. See Houston v. Murmansk Shipping Co., 667 F.2d 1151 (4th Cir. 1982); Yessenin-Volpin v. Novosti Press Agency, 443 F. Supp. 849 (S.D. N.Y. 1978).

pleading," could suffice to raise the defense of sovereign immunity. In that case, the foreign state defendant sent a diplomatic note to the Department of State challenging the jurisdiction of the Court. The Court declined to rule on the sufficiency of this method of raising the affirmative defense of immunity, because the Court found that it had subject matter jurisdiction "even assuming it has been pleaded properly." Id. at 670 n.4.

The degree to which a foreign state is entitled to immunity under the Act is necessarily determined by the procedures set forth by Congress. Congress explicitly intended that sovereign immunity remain an "affirmative defense which must be specially pleaded, the burden [remaining] on the foreign state to produce evidence in support of its claim of immunity." House Report, supra, at 17, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6616. This allocation of the burden of proof was, in fact, one of the bases for Congress' decision to structure the Act as a presumption of immunity subject to a group of exceptions. Id.

In the present case, defendant has not only failed to plead immunity as an affirmative defense, but has chosen to raise immunity in a manner explicitly precluded by the Act. Prior to passage of the FSIA, the defense of immunity could be raised by diplomatic approaches to the Department of State. See, e.g., House Report, supra, at 17, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6605-06; Ex Parte Muir, 254 U.S. 522, 532-33 (1921). It was the express purpose of the FSIA to remove the

executive branch from the determination of such issues. By raising the issue of sovereign immunity in a diplomatic note, the USSR has knowingly chosen a procedure that is no longer available under United States law. As such, it cannot be recognized as an adequate pleading of the defense of immunity. Ex Parte Muir, supra, at 533.

Having failed to raise immunity as an affirmative defense, or to provide even a bare allegation that its acts do not fall into one of the exceptions to the FSIA, defendant has deliberately chosen to forego whatever entitlement it might have had to immunity under the terms of the Act.⁷

B.

The Foreign Sovereign Immunities Act, like every federal statute, should be interpreted in such a way as to be consistent with the law of nations. See, e.g., MacLeod v. United States, 229 U.S. 416, 434 (1913). Congress explicitly anticipated such an interpretation, stating its intent that the Act "[incorporated] standards recognized under international law." House Report, supra, at 14, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6613.

Historically, when a nation has committed a clear and egregious violation of a well-established and universally recognized standard of international law, courts have recog-

7

This Court notes plaintiff's further argument that this Court should find subject matter jurisdiction as a sanction for failure to comply with its discovery order but does not find it as persuasive as the others they have offered for consideration.

nized the need for an appropriate exercise of jurisdiction. In Bernstein v. N. V. Nederlandsche-Amerikaansche Stoomvaart-Maatschappij, 210 F.2d 375 (2d Cir. 1954), the court deferred to a press release issued by the Department of State in which the Department took the position that in cases seeking reparations for confiscations of property by Nazi officials, American courts should not be restrained by doctrines of international law that, under more routine circumstances, would require a court not to exercise jurisdiction or reach the merits of a claim. 210 F.2d at 375-76. Moreover, the doctrine of sovereign immunity has historically been based on principles of "grace and comity." Verlinden B.V. v. Central Bank of Nigeria, 461 U.S. 480, 486 (1983). As such, the doctrine is inherently limited and appropriately disallowed where the foreign state defendant has acted in clear violation of international law.

In Banco Nacional de Cuba v. Sabbatino, 376 U.S. 398, (1964), the Supreme Court held that the act of state doctrine barred consideration of the validity of a Cuban confiscation of property located in Cuba, basing its decision largely on the fact that there is some division in the international community regarding state expropriation of the property of aliens. ("There are few if any issues in international law today on which opinion seems to be so divided..." 376 U.S. at 428). In dissenting, Justice White urged that the act of state doctrine should not shield acts which are clearly violations of international law, even where (unlike the

present case) such acts would otherwise be subject to the act of state doctrine:

The reasons for nonreview, based as they are on traditional concepts of territorial sovereignty, lose much of their force when the foreign act of state is shown to be a violation of international law. All legitimate exercises of sovereign power, whether territorial or otherwise, should be exercised consistently with rules of international law, including those rules which mark the bounds of lawful state action against aliens or their property located within the territorial confines of the foreign state.

376 U.S. at 457.

The concept of extraordinary judicial jurisdiction over acts in violation of significant international standards has also been embodied in the principle of "universal" violations of international law. See, e.g., Restatement of Foreign Relations Law of the United States (Revised) § 404 (Tent. Draft No. 2, 1981) ("A state may exercise jurisdiction to define and punish certain offenses recognized by the community of nations as of universal concern"). The concept of universal violations is not limited to criminal jurisdiction, but extends to the enforcement of civil law as well. Id. at Comment b.

Congress was fully aware of these doctrines of international law in 1976 when it adopted the FSIA, and meant to incorporate them into the statute.⁸ The statute should be read, then, not to extend immunity to clear violations of universally recognized principles of international law.

The violation of the diplomatic immunity of Raoul Wallenberg is such a violation. The ancient and universal consensus on diplomatic immunity places it squarely within even the most restrictive interpretation of the coverage of the Alien Tort Claims Act, 28 U.S.C. § 1350. See discussion at pp. 27-28, infra. As such, the Congress in 1789 opened the district courts of the United States to suits by aliens claiming tortious violations of diplomatic immunity. Congress has also enacted statutes designed to protect internationally protected persons, including diplomats, 28 U.S.C. §§ 1116 and 1201, as to which a private remedy has been implied. See discussion at pp. 36-38, infra. If the FSIA was interpreted to bar suits against foreign governments under § 1350, or to preempt the private rights created by §§ 1116 and 1201, it

8

The fact that the legislative history of the FSIA does not contain a specific reference to these doctrines is not surprising. Congress' primary concern was to codify jurisdictional standards relating to the burgeoning area of commercial litigation against foreign governments. House Report, supra, at 6, reprinted in 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6605. The codification was necessary in order to ensure that these more routine cases did not take on undue political significance through the sometimes inconsistent development of the common law, as influenced by the Executive. See discussion at pp. 10-11, supra.

would act pro tanto to repeal these statutes.⁹ Statutory interpretation that would effect such a repeal is not favored, e.g., United States v. United Continental Tuna Corp., 425 U.S. 164, 168-69, 181 (1976), and is therefore rejected by this Court.

C.

Section 1604 of the FSIA provides that immunity is "subject to" international agreements to which the United States was a party at the time of its enactment. Thus, where the substantive provisions of the Act would operate in a specific case to interfere with any such international agreement, such provisions must be preempted to the extent necessary to permit the full operation of such agreement.¹⁰

9

In a footnote appended to the end of the majority opinion in Persinger v. Islamic Republic of Iran, 729 F.2d 835 (D.C. Cir. 1984), cert. denied, 105 S. Ct. 247 (1984), Judge Bork (with Judge Edwards dissenting) rejected plaintiffs' argument that United States courts had jurisdiction over claims for damages arising out of the seizure of the American Embassy in Iran, although this seizure constituted an international crime. 729 F.2d at 843 n.12 (D.C. Cir. 1984). So far as the opinion reveals, Judge Bork did not consider the intent of Congress in enacting the FSIA to preserve existing remedies for violations of international law, as described above, or the effect of 18 U.S.C. §§ 1116 and 1201 or 28 U.S.C. § 1350.

10

The House Report would limit the immunity of a foreign state under the Act to cases of an express or manifest conflict between the provisions of the Act and those of an international agreement or treaty. House Report, supra, at 17, reprinted in U.S. Code Cong. & Ad. News at 6616. See, e.g., Mashayekhi v. Iran, 515 F. Supp. 41, 42 (D.D.C. 1981). Given the clear and unambiguous language of the statute, however, resort to the legislative history is in this instance unnecessary for interpretative purposes. See, e.g., Greyhound Corp. v. Mt.

In this proceeding, both the United States and the Soviet Union are parties to two international agreements, the operation of which would be frustrated by any decision granting immunity to the Soviet Union: the Vienna Convention on Diplomatic Relations, April 18, 1961, and the 1973 Convention on Internationally Protected Persons.

The Vienna Convention and the 1973 Convention are both designed to protect diplomats from offenses against them. In order for the conventions to operate effectively, the perpetrators of such offenses must be subject to liability for their acts. To the extent that the FSIA would shield the Soviet Union from such liability, it is in conflict with the terms of the conventions and thwarts their effective operation. Under § 1604, the immunity granted by the FSIA must be limited so as to avoid such a result; in the present case, the Soviet Union must be denied immunity.

This result is particularly just since the Soviet Union is a party to both conventions. Under the Vienna Convention the USSR is pledged to protect the very rights it is violating. Under the 1973 Convention it is pledged to punish the very crimes it is committing. Moreover, the Soviet Union's unlawful treatment of Wallenberg was ongoing even as the

Hood Stages, Inc., 437 U.S. 322, 330 (1978); National Insulation Transportation Committee v. ICC, 683 F.2d 533, 537 (D.C. Cir. 1982). This reading of the clear language of § 1604 is given further support by the language of 28 U.S.C. § 1330, which gives the federal courts jurisdiction over actions against foreign states with respect to which the foreign state is "not entitled to immunity" under the FSIA "or any applicable international agreement."

Conventions were drafted and signed. Thus, it knowingly accepted the validity of legal standards that it knew at the time were being violated. Against such a backdrop, the denial of immunity against claims seeking relief for such violations does not seem unjust.

D.

Under § 1605(a)(1) of the FSIA, foreign states may waive immunity "either explicitly or by implication." According to the House Report, an example of an explicit waiver under the FSIA might be found in the form of a treaty obligation under treaties of friendship, commerce, and navigation. Neither the statute nor the legislative history, however, makes clear how immunity can be implicitly waived.¹¹

The United States courts have not yet fully explored the proposition that by ratifying an international agreement a foreign state implicitly waives a defense of sovereign immunity against claims seeking compensation for acts which constitute violations of such agreements. In Frolova v. Union of Soviet Socialist Republics, 558 F. Supp. 358, 363 n.3 (N.D. Ill. 1983), aff'd, 761 F.2d 370 (7th Cir. 1985), the court in dictum rejected plaintiff's argument that because the Soviet Union's refusal to permit plaintiff's husband to emigrate

11

The House Report provides two illustrative examples of implied waivers -- an appearance in court by the sovereign defendant, or an agreement by the sovereign defendant to arbitrate claims in another country. House Report, supra, at 18, 1976 U.S. Code Cong. & Ad. News at 6617. These examples, however, are not exclusive.

violated international and Soviet law, it had impliedly waived immunity. In Siderman v. Republic of Argentina, No. Civ. 82-1772-RMT (C.D. Cal. March 12, 1984), however, the court found jurisdiction over the Republic of Argentina for claims related to the torture of one of the plaintiffs "by applying the 'Law of Nations' concept." A number of legal scholars have examined this principle in the context of human rights violations,¹² and have concluded that a sovereign may implicitly waive its immunity for such violations when it ratifies human rights agreements. R. Lillich and F. Newman, International Human Rights: Problems of Law and Policy (1979); Comment, The Foreign Sovereign Immunities Act and International Human Rights Agreements: How They Co-Exist, 17 U.S.F. L. Rev. 71 (1982).

These conclusions are directly relevant to the present case, which involves violations not only of international human rights agreements but also of treaties codifying the fundamental principle of diplomatic immunity, which has been universally recognized as binding since before the times of Blackstone and de Vattel.¹³ By explicitly agreeing to be

12

The importance of looking to the writing of legal scholars in this area of the law was explained by the Supreme Court in The Paquete Habana, 175 U.S. 677, 700 (1900). See also, e.g., Filartiga v. Pena-Irala, 630 F.2d 876, 879 n.4 (2d Cir. 1980).

13

Frolova v. Union of Soviet Socialist Republics, 558 F. Supp. 358 (N.D. Ill. 1983), aff'd, 761 F.2d 370 (7th Cir. 1985), on the other hand, on one interpretation dealt with a legal right -- the right to emigrate -- on which there is not yet such universal agreement among nations.

bound by the terms of those agreements, the USSR has implicitly waived its immunity in this action alleging their breach. As Lillich and Newman have noted with respect to the United Nations Charter,

it would be most difficult to conclude that the Charter provisions on human rights cannot legitimately be given effect by the courts in appropriate cases. Indeed, it would be contrary to the letter and the spirit of the supremacy clause of the Constitution if the courts did not attempt to carry out a treaty provision to the fullest extent possible.

R. Lillich and F. Newman, International Human Rights, supra, at 76. Any other result would rob each of those agreements of substantive effect, and would render meaningless the act of the Soviet Union in signing them.

The Alien Tort Claims Act, 28 U.S.C. § 1350

The Alien Tort Claims Act, 28 U.S.C. § 1350, was enacted in 1789 by the First Congress of the United States. The section provides that the "district courts shall have original jurisdiction of any civil action by an alien for a tort only, committed in violation of the law of nations or a treaty of the United States." The statute vests this Court with subject matter jurisdiction over this proceeding and the right to determine liability for injuries resulting from violations of the diplomatic immunity of Raoul Wallenberg.

Cf. Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 726 F.2d 774, 813 (D.C. Cir. 1984) (Bork, J. concurring).

The Court of Appeals for this Circuit recently considered the application of § 1350 in Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 726 F.2d 774 (D.C. Cir. 1984). That case involved a terrorist attack on an Israeli bus by members of the Palestine Liberation Organization. Plaintiffs, survivors of the attack and representatives of some of those killed, asserted jurisdiction under 28 U.S.C. §§ 1331 and 1350.¹⁴ The District Court dismissed the case for lack of jurisdiction, and plaintiffs appealed. The Court of Appeals issued three opinions which affirmed the decision of the District Court, but each opinion stated separate grounds for reaching that result.

Judge Harry Edwards adopted the interpretation of § 1350 previously adopted by the Second Circuit in Filartiga v. Pena-Irala, 630 F.2d 876 (2d Cir. 1980), whereby proof of a tort in violation of international law as that law is currently understood establishes both a cause of action and jurisdiction in the District Court. Judge Robert Bork proposed a more narrow reading of the statute, arguing that the doctrine of separation of powers should be seen to limit the effect of the statute to those violations of international law that were recognized as actionable in 1789 or to those which, though more recently established, explicitly entail a

14

The District Court held, and plaintiffs conceded, that with regard "to the role of the law of nations," the jurisdictional prerequisites of § 1331 were equivalent to those of § 1350. Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 517 F. Supp. 542, 549 (D.D.C. 1981), aff'd, 726 F.2d 774, 800 (D.C. Cir. 1983).

private right of action. Judge Roger Robb concurred on the ground that the political question doctrine precluded judicial consideration of the claims raised by the plaintiffs because the legal issues surrounding terrorism are complex and imprecise. It is clear that even under the narrowest of these standards proposed in Tel-Oren, or adopted in other forums -- § 1350 provides this Court with subject matter jurisdiction to determine the liability for the injury that has resulted from the violation of Raoul Wallenberg's diplomatic immunity.

A.

In Filartiga v. Pena-Irala, 630 F.2d 876 (2d Cir. 1980), a former Paraguayan police official was sued by the father and sister of a young man whose death by torture he was alleged to have caused. The District Court dismissed the case, saying that although official torture violated emerging standards of international law, it was obliged by dicta in prior Second Circuit opinions to rule that § 1350 does not reach a state's behavior towards its own citizens.

On appeal, the Second Circuit reversed. Judge Kaufman wrote that the "law of nations," as used in the statute, is a developing body of principles which must be interpreted "not as it was in 1789, but as it has evolved and exists among the nations of the world today." 630 F.2d at 881.¹⁵ Looking to the sources of international law enumerated by the Supreme

15

This position was endorsed by the United States Government in an amicus brief submitted by the Departments of State and Justice (Amicus Br. at 4-5).

Court in The Paquete Habana, 175 U.S. 677, 700 (1900) -- "executive or legislative act or judicial decision" and the works of expert "jurists and commentators," 630 F.2d at 880 -- the court found that "the limitations on a state's power to torture persons held in its custody" constitute a principle on which the opinion of civilized nations is so united as to raise it to a norm of international law. 630 F.2d at 881. See also 630 F.2d at 887-89. The court concluded that the cause of action "is properly brought in federal court." 630 F.2d at 887.

In Tel-Oren, Judge Edwards adopted the approach of the Second Circuit. He stated that § 1350 provides jurisdiction in federal district court where a plaintiff alleges a tortious violation of a principle of international law on which the community of nations has reached a consensus. This is true even where no other basis of jurisdiction is present, and regardless of whether or not a "right to sue" on that violation is independently granted by international law. 726 F.2d at 772-82. Applying these standards to the facts in Tel-Oren, Judge Edwards found that, however reprehensible the actions of the defendants may have been, no consensus existed among nations sufficient to warrant an extension of the Filartiga approach to the law of nations to include disapproval of non-state acts of violence or terrorism. 726 F.2d at 791-96.

The facts presented here easily satisfy the criteria set forth by Judge Edwards. An accredited diplomat has been detained and held incommunicado for more than 35 years; his

whereabouts have been concealed; and the defendant may have caused his death. There can be no clearer violation of the law of nations. Under the analysis of Judge Edwards, this proceeding is appropriately before this Court.

B.

Judge Bork concurred in dismissing Tel-Oren on the ground that plaintiffs had failed to meet a more stringent test than proposed by Judge Edwards and relied upon by the Second Circuit. Under Judge Bork's analysis, plaintiffs would have to show not only a violation of the law of nations, but also a source of a right to sue under federal or international law. 726 F.2d at 801, 808. Judge Bork stated that only by limiting § 1350 to cases in which the law of nations clearly envisions judicial involvement would the doctrine of separation of powers be properly served. In cases such as Tel-Oren, where the rule of decision under international law is insufficiently developed, he creates a presumption against jurisdiction which can only be overcome by showing that plaintiffs have been provided with a cause of action under federal or international law. 726 F.2d at 1808.

The facts and allegations of the present case appear to satisfy the requirements set forth by Judge Bork. First, in discussing the unsettled nature of international legal standards regarding terrorism, Judge Bork acknowledges that related areas have been the subject of international consensus through written conventions. 726 F.2d at 806-07. Among the conventions he lists is the 1973 Convention on the Prevention

and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons, Including Diplomatic Agents. Diplomatic immunity is an area in which international legal standards have long been clearly stated, and the Convention complements preexisting international accords on the treatment of diplomats.

In the course of his analysis, Judge Bork notes that he is "guided" by the language of the Supreme Court in Banco Nacional de Cuba supra, p. 16, in which the Court established a sort of sliding scale with respect to judicial application of international law:

[T]he greater the degree of codification or consensus concerning a particular area of international law, the more appropriate it is for the judiciary to render decisions regarding it, since the courts can then focus on the application of an agreed principle to circumstances of fact rather than on the sensitive task of establishing a principle not inconsistent with the national interest or with international justice.

726 F.2d at 804. The rules of diplomatic immunity are so well established that judicial determination of a violation of diplomatic immunity poses little or no threat to the doctrine of separation of powers. It is, therefore, fully consistent with the rationale underlying Judge Bork's opinion to permit the federal courts to apply the law of diplomatic immunity.

However, even if his opinion is read to require an explicit showing of a cause of action granted under international law in any case that may touch on foreign relations, plaintiffs' allegations fall within one of the areas that the opinion specifically places within the reach of § 1350.

He stated that the statute is given its more appropriately limited meaning by looking to the "law of nations" as understood in 1789. At that time, the "law of nations" was limited to three primary offenses: "'1. Violation of safe-conducts; 2. Infringement of the rights of ambassadors; and 3. Piracy,'" 726 F.2d at 813, quoting 4 W. Blackstone, Commentaries, 68, 72, and Judge Bork concluded that "[o]ne might suppose that these were the kinds of offenses for which Congress wished to provide tort jurisdiction for suits by aliens in order to avoid conflicts with other nations." 726 F.2d 813-14. The American colonies, having adopted the common law of England, adopted a "private cause of action for which section 1350 gave the necessary jurisdiction to federal courts" in these three types of cases. 726 F.2d at 1814 n.22. See also Respublica v. De Longchamps, 1 U.S. (1 Dall.) 111, 116 (Pa. Ct. Oyer & Term. 1784). Thus, the doctrine of diplomatic immunity is so firmly established as to fall within even the very limited interpretation of § 1350 favored by Judge Bork.

C.

Judge Robb invoked the political question doctrine to dismiss Tel-Oren, based on arguments similar to those used by Judge Bork in defense of the separation of powers. The opinion cautions against judicial interference in a politically sensitive area where the rule of decision is not adequately defined. 726 F.2d at 827 and passim. However, international legal standards with regard to the treatment of

diplomats have long been clearly established, and their application should therefore pose little risk of embarrassing the political branches. As Justice White wrote in his dissent in Banco Nacional de Cuba, while

political matters in the realm of foreign affairs are within the exclusive domain of the Executive Branch...this is far from saying that the constitution vests in the executive exclusive absolute control of foreign affairs or that the validity of a foreign act of state is necessarily a political question. International law, as well as a treaty or executive agreement, see United States v. Pink, 315 U.S. 203s, provides an ascertainable standard for adjudicating the validity of some foreign acts, and courts are competent to apply this body of law, notwithstanding that there may be some cases where comity dictates giving effect to the foreign act because it is not clearly condemned under generally accepted principles of international law.

376 U.S. 461-62. The political question doctrine should therefore not defeat jurisdiction in this case.

D.

Under any one of the three Tel-Oren opinions, § 1350 provides this Court with subject matter jurisdiction to consider this case. Plaintiffs are aliens; the causes of action they bring are in tort. There has, without question, been a violation of the law of nations, as defined by legal scholars, confirmed in international conventions to which the United States is a party, and codified in United States law. The requisites of the Edwards/Filartiga approach are thus satisfied.

The violations alleged involve an area of international law in which standards and norms have long been well-defined. The underlying rationale of the opinions of Judges Bork and Robb -- a reluctance, where legal standards are uncertain, to permit the courts to enter politically sensitive areas -- is therefore met.

Finally, this case satisfies the most stringent of the requirements set forth by Judge Bork. Well before 1789, the protection and well-being of diplomats were understood to be a part of the law of nations, and English (and then American) common law recognized a private cause of action where the law was violated. This right to sue has recently been reaffirmed by the Congress and this Court with respect to acts of violence against internationally protected persons.

STATUTE OF LIMITATIONS

Plaintiffs' claims against the USSR are not barred by any applicable statute of limitations.¹⁶ Plaintiffs contend that

16

The appropriate District of Columbia statutes are applicable to all of plaintiffs' claims, including not only those arising under federal law but also those arising under other sources of law. With respect to plaintiffs' federal law claims, where, as in the present case, Congress has not enacted a statute of limitations governing a particular claim, the courts will look to the statute of limitations of the forum where the district court sits. E.g., *Johnson v. Railway Express Agency, Inc.*, 421 U.S. 454, 462 (1975); *Forrestal Village, Inc. v. Graham*, 551 F.2d 411, 413 (D.C. Cir. 1977). The forum statute of limitations to be applied is that which is applicable to the most closely analogous claim under the forum law, and that which best effectuates the federal policy involved. E.g., *McClam v. Barry*, 697 F.2d 366, 373-75 (D.C. Cir. 1983); *Forrestal Village, Inc. v. Graham*, at 413.

With respect to plaintiffs' claims not arising under

Raoul Wallenberg is still alive, and that his unlawful detention is therefore a continuing violation of the laws of the United States, the laws and treaties of the USSR, and the law of nations. In such circumstances, the statute of limitations has not yet begun to run. The tortious conduct by the defendant is an ongoing violation which precludes the running of a limitations period.

In cases involving an ongoing tort, as here, the cause of action does not accrue for purposes of the running of the statute until the last act constituting the tort is complete. See Page v. United States, 729 F.2d 818, 821 (D.C. Cir. 1984) (citing, inter alia, Gross v. United States, 676 F.2d 295, 300 (8th Cir. 1982); Leonhard v. United States, 633 F.2d 599, 613 (2d Cir. 1980), cert. denied, 451 U.S. 908 (1981)).

Moreover, even if Raoul Wallenberg is no longer alive, defendant's concealment of the facts and circumstances surrounding Wallenberg's detention and possible death, since the 1957 Gromyko note, provides two further reasons for this Court to refrain from barring plaintiffs' claims. First,

federal law, the statutes of limitations of the District of Columbia apply as the law of the forum. E.g., Gilson v. Republic of Ireland, 682 F.2d 1022, 1024-25 & n.7 (D.C. Cir. 1982); Steorts v. American Airlines, Inc., 647 F.2d 194, 197 (D.C. Cir. 1981).

The District of Columbia has several provisions which could arguably apply to one or more of plaintiffs' claims. The statute of limitations for "false arrest and false imprisonment," D.C. Code Ann. § 12-301(4) (1981), and for wrongful death, § 16-2702, are both one year. The D. C. Code also provides a three-year statute of limitations for claims which do not have "specially prescribed" limitations. § 12-301(8) (1981).

under the "discovery rule" of the District of Columbia, plaintiffs' claims have not yet accrued for statute of limitations purposes. Under this rule, a plaintiff's cause of action does not accrue until the plaintiff learns, or with reasonable diligence could have learned, that he has been injured, see, e.g., Wilson v. Johns-Manville Sales Corp., 684 F.2d 111, 116-18 (D.C. Cir. 1982); Grigsby v. Sterling Drug, Inc., 428 F. Supp. 242, 243 (D.D.C. 1975), aff'd without opinion, 543 F.2d 417 (D.C. Cir. 1976), cert. denied, 431 U.S. 967 (1977), and that his injury is due to wrongdoing on the part of the defendant, see, e.g., Dawson v. Eli Lilly and Co., 543 F. Supp. 1330, 1333-34 (D.D.C. 1982).¹⁷

In this proceeding, the plaintiffs have no way of knowing whether Wallenberg is dead, or, if he is dead, the circumstances of his death and the identity of those responsible. The Gromyko note, in light of the weight of contradictory evidence, cannot provide a reasonable basis for holding that plaintiffs have learned that Wallenberg is no longer alive.

17

Application of the discovery rule in the District of Columbia is not limited to any specific type of tortious injury. Rather, the rule is applicable to any "tort clai[m] in which the fact of injury may not be readily discernible." Wilson v. Johns-Manville Sales Corp., 684 F.2d at 116. See Burns v. Bell, 409 A.2d 614, 615 (D.C. App. 1979). The Fifth Circuit in Dubose v. Kansas City Southern Ry., 729 F.2d 1026 (5th Cir. 1984), cert. denied, 105 S. Ct. 179 (1984), recently held that the discovery rule applies to all federal causes of action "whenever a plaintiff is not aware of and had no reasonable opportunity to discover the critical facts of his injury and its cause." 729 F.2d at 1030.

Such information remains solely within the control of the USSR.

Second, when a defendant has fraudulently concealed facts giving rise to a cause of action, the statute of limitations is tolled until plaintiffs, employing due diligence, discover or should have discovered the facts giving rise to the claim -- in this case, evidence that Wallenberg is indeed no longer alive and that defendant was involved in his death. Richards v. Mileski, 662 F.2d 65, 68-69 (D.C. Cir. 1981). See also, e.g., Hobson v. Wilson, 737 F.2d 1 (D.C. Cir. 1984), cert. denied sub nom Brennan v. Hobson, 105 S. Ct. 1843 (1985). With respect to the matter of burden of proof and due diligence, our Circuit Court stated in Richards:

When tolling is proper because the defendants have concealed the very cause of action, or their involvement in a cause of action about which the plaintiff might otherwise be aware, they have the burden of coming forward with any facts showing that the plaintiff could have discovered their involvement or the cause of action if he had exercised due diligence.

662 F.2d at 71. See also Smith v. Nixon, 606 F.2d 1183, 1191 (D.C. Cir. 1979), cert. denied, 453 U.S. 912, 928 (1981). The defendant cannot meet this burden. Since 1945, it has concealed the truth concerning the condition and whereabouts of Raoul Wallenberg.

THE MERITS

A.

There are few principles of international law, if any, that are as universally recognized as the principle of

diplomatic immunity. The seizure and detention of Raoul Wallenberg presents a clear violation of the law of nations as well as a clear violation of the laws and treaties of the United States and the Soviet Union. Moreover, the record in this action is clear, in that it does not show that the Soviet Union has sought, in any manner, to justify its conduct toward Wallenberg. Indeed, the 1957 Gromyko Note, supra pp. 5-6, characterizes his detention and the concealment of his whereabouts as criminal activity.

The history of the diplomatic immunity doctrine is traced from many recognized sources. See D. Michaels, International Privileges and Immunities, 7, 1971; 1 L. Oppenheim, International Law § 386 (1905); Restatement of Foreign Relations Law of the United States (Revised) § 461 (Tent. Draft No. 4, 1983). The concept was a part of the ancient civilizations of China, India and Egypt, United States v. Enger, 472 F. Supp. 490, 504 (D. N.J. 1978).

The present day consensus of the international community on the protection afforded diplomats has been codified in a number of international agreements, primarily the Vienna Convention on Diplomatic Relations, April 18, 1961, 23 U.S.T. 3227, T.I.A.S. No. 7502. Article 29 of the Convention states that

[t]he person of a diplomatic agent shall be inviolable. He shall not be liable to any form of arrest or detention. The receiving State shall treat him with due respect and shall take all appropriate steps to prevent any attack on his person, freedom or dignity.

23 U.S.T. at 3240, T.I.A.S. No. 7502 at 14. Corresponding obligations are imposed upon states other than the receiving state under Article 40 of the Convention. 23 U.S.T. at 3246, T.I.A.S.s No. 7502 at 20-21.

In the 1970s, the community of nations reaffirmed its commitment to the safety of diplomats by entering into the Convention on the Prevention and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons, Including Diplomatic Agents, December 14, 1973, 28 U.S.T. 1975, T.I.A.S. No. 8532. The Convention requires signatory nations to take steps to punish the "murder, kidnapping or other attack upon the person or liberty of an internationally protected person," 28 U.S.T. at 1978, T.I.A.S. No. 8532 at 4, as well as other crimes or threats against them. The Soviet Union is a party to both the Vienna Convention and the 1973 Convention.

Wallenberg's treatment at the hands of the Soviet Union also violates a number of international treaties and conventions relating to human rights, all of which have been signed by the Soviet Union. Under Articles 55 and 56 of the United Nations Charter, each member state pledges to take action to promote "universal respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms." 59 Stat. 1033, 1045-46 (1945). These obligations are given further substance in subsequent documents. Article 3 of the Universal Declaration of Human Rights, G.A. Res. 217A (III), U.N. Doc. A/1810 (1948), mandates the protection of "life, liberty and security of person." Article 9 protects the right not to "be subjected

to arbitrary arrest, detention or exile." Article 10 protects each person's right to a fair and public hearing of criminal charges against him. Article 12 protects the right not to "be subjected to arbitrary interference with...privacy, family, home or correspondence." The international community -- including the Soviet Union -- reaffirmed its commitment to these rights in the International Covenant on Civil and Political Rights, G.A. Res. 2200 (XXI), 21 U.N. GAOR Supp. (No. 16) at 52, U.N. Doc. A/6316 (1967),¹⁸ and again in the Final Act of the Conference on Security and Cooperation in Europe (Helsinki 1975), Department of State Bulletin Reprint, Sept. 1, 1975.

B.

United States law has long accepted international standards of diplomatic immunity as part of its common law and has recognized a private civil cause of action for a violation of diplomatic immunity. See Tel-Oren v. Libyan Arab Republic, 726 F.2d 774, 814 n.22 (D.C. Cir. 1984). In Respublica v. De Longchamps, 1 U.S. (1 Dall.) 111 (Pa. Ct. Oyer & Term. 1784), the Supreme Court held that the De Longchamps committed "an atrocious violation of the law of nations," when, having first insulted the Consul General of France to the United States, he struck the cane of the diplomat. The Court described De

18

The United States has signed but not yet ratified this Convention.

Longchamps' actions as gross insults, and diplomats as "the peculiar objects" of the law of nations. 1 U.S. (1 Dall.) at 111, 117.

In 1976, the United States Congress enacted the Act for the Prevention and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons, 18 U.S.C. §§ 1116, 1201, 112, 970, 878 and 11). That criminal statute proscribes the murder or attempted murder of an internationally protected person, and permits the exercise by the United States of jurisdiction over such an offense "if the alleged offender is present within the United States, irrespective of the place where the offense was committed or the nationality of the victim or the alleged offender." 18 U.S.C. § 1116(c). An "internationally protected person" is defined as including, inter alia,

any...representative, officer, employee, or agent of the United States Government, a foreign government, or international organization who at the time and place concerned is entitled pursuant to international law to special protection against attack upon his person, freedom, or dignity.

18 U.S.C. § 1116((b)(4)(B). Similar prohibitory and jurisdictional language governs the kidnapping of such a person under 18 U.S.C. § 1201(a)(4) and (e).

At the time of his kidnapping, Raoul Wallenberg was an accredited Swedish diplomat. He was thus an "internationally protected person" within the meaning of §§ 1116 and 1201(a)(4) and (e). His kidnapping was therefore a violation of § 1201(a)(4); if he is no longer alive, § 1116 has also been violated. In enacting these statutes, Congress expressly

declared its intent to prohibit such acts wherever and by whomever committed, and whatever the nationality of the victim.

Moreover, this Court has recognized a civil cause of action under federal law on behalf of private plaintiffs pursuant to 18 U.S.C. § 1116. In Letelier, 502 F. Supp. at 266, jurisdiction was upheld in a suit brought by the surviving spouses of an exiled Chilean diplomat and his co-worker against those responsible for their murder. The same rationale should apply to § 1201(a)(4) and (e). Under both, plaintiffs are entitled to immediate declaratory relief.

C.

The Soviet Union's treatment of Raoul Wallenberg is unlawful even under its own statutes.¹⁹ The Statute on Diplomatic and Consular Representations of Foreign States on the Territory of the USSR, confirmed by edict of the Presidium of the USSR Supreme Soviet on May 23, 1966, set forth in Collected Legislation of the Union of Soviet Socialist Republics and the Constituent Union Republics (Butler ed. 1983), affirms the privileges and immunities due to diplomats, Article 1, as well as the primacy of "international treaty rules" on the subject, Article 3. By its terms, the statute applies to diplomatic or consular representations "on the

19

In addition to the laws cited in this section, the Soviet Union is party to treaties the terms of which have been violated by the acts against Wallenberg. See discussion at pp. 36-38, supra.

territory of the USSR." Article 1. The "inviolability" while travelling in the "territory of the USSR" of diplomats representing a "foreign state in a third country" is specifically assured in Article 18. The detention of Wallenberg plainly violates the diplomatic immunity guaranteed by the statute.

Wallenberg's detention is also violative of the Criminal Code of the Russian Soviet Federated Socialist Republic, and corresponding provisions of the Criminal Codes of other Republics of the USSR. Article 126 of the Federated Socialist Republic Criminal Code outlaws any deprivation of freedom that was illegal as of the time committed. Article 178 proscribes an arrest or detention which is known to be illegal and which is illegal in fact. Wallenberg's arrest and detention were and continue to be illegal under principles of international law and international agreements which were in force in 1945 and to which the USSR was a party. Moreover, the 1957 Gromyko Note acknowledged the illegality of Wallenberg's detention and of the misinformation that made it possible.

The Soviet Union's treatment of Raoul Wallenberg is unlawful under any standard of applicable law. It has never argued otherwise; it has denied and disclaimed its actions, but it has never defended them.

CONCLUSION

In many ways, this action is without precedent in the history of actions against foreign sovereigns. It involves

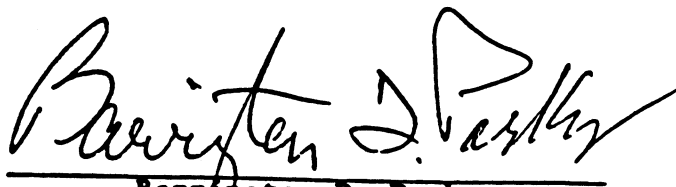
actions which the Soviet Union has already admitted were unlawful. It involves a gross violation of the personal immunity of a diplomat, one of the oldest and most universally recognized principles of international law. Furthermore, this action involves a deliberate default by a defendant which has repeatedly demonstrated its familiarity with the proper means for raising a defense of sovereign immunity under the Foreign Sovereign Immunities Act.

There can be little, if any, doubt that both subject matter and personal jurisdiction are conferred through that Act. Whatever sovereign immunity the defendant might have had, is, by the terms of the Act, subject to international agreements to which the United States was a party when the FSIA was enacted in 1976 which prohibit defendant's actions regarding Mr. Wallenberg.

Additionally, this Court determines that no applicable statute of limitations has begun to run against plaintiff's claims. Because Mr. Wallenberg is still being unlawfully held by the defendants, or alternatively, he is dead, the statute is tolled by the "discovery rule" and/or the law on tolling applicable when one party has fraudulently concealed facts.

For all of these reasons, default judgment is hereby entered against the defendant.

Entered: October 11, 1985

Barrington D. Parker
United States District Judge

(Pol)

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851025-419

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-10-25-12.26

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
MOSKVA	DISTRIBUTED	1985-10-25-12.26	0573 ✓

FROM: UDTEX 21

POSTED TIME: 1985-10-25-12.16

MSG NO: 851025-419

MOSKVA
+

UD STOCKHOLM 1985-10-25

AMBASSADEN MOSKVA

FRAAN POL I RE RIKSDAGSSVAR OM WALLENBERG.

P R I M O

FOELJANDE SVAR LAEMNADES IGAAR I RIKSDAGEN AV UTRIKESMINISTERN
PAA FRAAGA OM RAOUL WALLENBERG:

'' HADAR CARL HAR FRAAGAT OM REGERINGEN GENOM STATSMINISTERN
AVSER ATT VID SAMTAL MED FOERETRAEDARE FOER SOVJETUNIONEN TA
UPP FRAAGAN OM FRIGIVNING AV RAOUL WALLENBERG, OCH OM DEN AVSER
ATT BE FOERENTA STATERNAS PRESIDENT TA UPP FRAAGAN VID DET FOERE-
STAAENDE TOPPMOETET.

OLIKA SVENSKA REGERINGAR HAR GENOM AAREN GJORT ENTRAEGNA MEN RESUL-
TATLOESA FOERGOEK ATT FAA KLARHET I VAD SOM HAENDE MED RAOUL
WALLENBERG. PAA 40-AARSDAGFEN AV HANS FOERSVINNANDE FRAMHOELL
STATSDMINISTERN, ATT REGERINGEN, SAA LAENGE OVISSHETEN BESTAAR,
KOMMER ATT GRIPA VARJE LAEGLIGT TILLFAELLE ATT FAA VISSHET OM HANS
OEDE. DET BESKEDET KAN JAG UPPREPA IDAG.

RAOUL WALLENBERG AER AMERIKANSKE HEDERSMEDBORGARE. DET KAN VAE
DAERFOER INTE UTESLUTAS ATT HANS FALL KOMMER UPP OCKSAA I FRAMTIDA
SOVJETISK-AMERIKANSKA KONTAKTER. DET AER ENBART FOERENTA STATERNA

ORIGINAL TELEGRAM ORIGINAL TELEGRAM ORIGINAL TELEGRAM

--	--	--

REGERING, SOM AVGOER, OM DEN VILL TA UPP FRAAGAN OM VAD SOM HAENDE
RAOUL WALLENBERG MED SOVJETUNIONEN.

S E C U N D O

I EN REPLIK SKOET CARS HELT IN SIG PAA ATT DET VAR ANGELAEGET
ATT FAA FOERENTA STATERNA ATT TA UPP WALLENBERGFRAAGAN VID TOPP-
MOETET. REGERINGEN BORDE PAA DEN PUNKTEN GE UTTRYCK ATT SINA
SYNPUNKTER. HAN HAENVISADE TILL ETT BREV SOM BENGT WESTERBERG
SKRIVIT TILL PRESIDENT REAGAN I SAKEN.

UTRIKESMINISTERN GICK INTE UPP I REPLIK.

T E R T I O

SNABBPROTOKOLL FOELJER.

CABINET

UD STOCKHOLM KL:12.20/ML

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

(Bol)

P	2	Eu ¹
---	---	-----------------

ARCHIVE COPY

MSG NO: 851025-376

DISTRIBUTION STATUS AT: 1985-10-25-12.13

TO:	STATUS:	TIME:	DIARY NO:
NEW YORK/DEL	DISTRIBUTED	1985-10-25-12.12	1186 ✓

FROM: UDTX 21
MSG NO: 851025-376

POSTED TIME: 1985-10-25-11.54
IMPORTANCE: URGENT

=URGENT
NEW YORK/DEL
+

UD STOCKHOLM 1985-10-25

DELEGATIONEN NEW YORK

B R A A D S K A N D E FOER KABINETTSSEKRETERAREN

P R I M O

FOELJANDE SVAR LAEMNADES IGAAR I RIKSDAGEN AV UTRIKESMINISTERN
PAA FRAAGA OM RAUL WALLENBERG:

'' HADAR CARS HAR FRAAGAT OM REGERINGEN GENOM STATSMINISTERN AVSER
ATT VID SAMTAL MED FOERTRAEDARE FOER SOVJETUNIONEN TA UPP FRAAGAN
OM FRIGIVNING AV RAUL WALLENBERG, OCH OM DEN AVSER ATT BE

FOERENTA STATERNAS PRESIDENT TA UPP FRAAGNA VID DET FOERESTAAENDE
TOPPMOETET.

OLIKA SVENSKA REGERINGAR HAR GENOM AAREN GJORT ENTRAEGNA MEN
RESULTATLOESA FOERSOEK ATT FAA KLARHET I VAD SOM HAENDE MED
RAUL WALLENBERG. PAA 40-AARSDAGEN AV HANS FOERSVINNANDE
FRAMHOELL STATSMINISTERN, ATT REGERINGEN. SAA LAENGE OVISS-
HETEN BESTAAR, KOMMER ATT GRIPA VARJE LAEGLIGT TILLFAELLE ATT
FAA VISSHET OM HANS OEDE. DET BESKEDET KAN JAG UPPREPA IDAG.

ORIGINAL TELEGRAM

--	--	--

RAOUL WALLENBERG AER AMERIKANSK HEDERSMEDBORGARE. DET KAN
VAEL DAERFOER INE UTESLUTAS ATT HANS FALL KOMMER UPP OCKSAA
I FRAMTIDA SOVJETISK-AMERIKANSKA KONTAKTER. DET AER ENBART
FOERENTA STATERNAS REGERING. SOM AVGOER. OM DEN VILL TA
UPP FRAAGAN OM VAD SOM HAENDE RAOUL WALLENBERG MED SOVJET-
UNIONEN.

S E C U N D O

I EN REPLIK SKOET CARS HELT IN SIG PAA ATT DET VAR ANGE-
LAEGET ATT FAA FOERENTA SSTATERNA ATT TA UPP WALLENBERG-
FRAAGAN VID TOPPMOETET. REGERINGEN BORDE PAA DEN PUNKTEN
GE UTTRYCK AAT SINA SYNPUNKTER. HAN HAENVISADE TILL ETT
BREV SOM BENGT WESTERBERG SKRIVIT TILL PRESIDENT REAGAN
I SAKEN.

UTRIKESMINISTERN GICK INTE UPP I REPLIK.

CABINET

- End of printout

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

ORIGINAL TELEGRAM

SCHWEDISCHES GENERALKONSULAT

BERLIN

1985-10-23 Nr 59 HP 1

Utrikesdepartementet

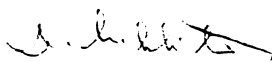
E
SJ

28 OKT 1985

Raoul Wallenberg
(1 bil) 2

./.

Härmed får jag översända kopia av en notis om Raoul Wallenberg ur den västtyska informationstjänsten "Vertrauliche Nachrichten".

D.M. Winter

*Äggen förne i notisen
har nog varit
något i den lediga
tjänsten och har av-
slutats som ofrivillig
med hand fall
a a g*

(P.1)

Wallenberg - wurde ihm sein Auto zum Verhängnis?

Dänischer Journalist: Leonid Breschnew wollte den Wagen haben

Berlin, 4. Oktober 1985 (WONA)

Eingegangen
18 OKT 1985
RAe Jf. W. Stark
Stark K. - H. Kaschke

Der durch seine Rettungsaktion für über 100.000 Juden bekannte schwedische Diplomat Raoul Wallenberg ist 1945 in Budapest möglicherweise direktes Opfer des nachmaligen sowjetischen Staats- und Parteichefs Leonid Breschnew geworden. Wallenberg war dort Legationsrat an der schwedischen Botschaft; Generalmajor Breschnew Politschef der sowjetischen 18. Armee, die an der Eroberung der ungarischen Hauptstadt mitwirkte.

Der dänische Journalist Jens Thomsen, ein Mitarbeiter der angesehenen Kopenhagener Zeitung "Berlingske Tidende" und zuvor Chefredakteur des Blattes des dänischen Verteidigungsministeriums, ist bei seinen Ermittlungen zu dem Ergebnis gekommen, dass Breschnew Wallenbergs Auto haben wollte und den schwedischen Diplomaten deswegen festnehmen und in die Sowjetunion bringen liess.

Thomsen stützt sich dabei auf die Aussagen eines inzwischen in den Westen übergetretenen ehemaligen sowjetischen Offiziers namens Jakow Leontowitsch Lachotski-Menaker. Lachotski-Menaker war Leutnant in der 18. Armee und erklärte der schwedischen Zeitung "Aftonbladet": "Ich bin mit mehreren Offizieren jener politischen Spezialeinheit zusammengetroffen, welche die Festnahme Wallenbergs plante und ausführte. Diese Einheit unterstand direkt Breschnew."

Breschnew, der von Oktober 1964 bis zu seinem Tode im November 1982 an der Spitze der sowjetischen KP stand, war für seine Wertschätzung westlicher Automobile bis ins hohe Alter hinein bekannt. Zu Zeiten der Brandt/Scheel-Regierung in Bonn konnte er seinen privaten Fuhrpark um ein teures Mercedes-Modell vergrössern.

Wallenbergs Schicksal beschäftigt die westliche Welt seit Jahrzehnten, zumal immer wieder Zeugen erklären, sie hätten den 1911 geborenen Schweden in der Sowjetunion gesehen oder sogar noch vor wenigen Jahren mit ihm in einer Zelle gelebt. Die Sowjets leugneten zwölf Jahre lang, dass sich Wallenberg jemals in ihrem Gewahrsam befunden habe. Schliesslich erklärten sie 1957, der Schwede sei 1947 in der Moskauer Lubjanka an Herzschwäche verstorben.

Einer der Zeugen, die Wallenberg nach 1947 lebend gesehen haben wollen, war der sowjetische General Kyprianow. Nachdem er dies westlichen Vertretern mitgeteilt hatte, liess ihn der damalige KGB-Chef und spätere Breschnew-Nachfolger Juri Andropow festnehmen. Kyprianow verstarb in der Haft.

Die Verstrickung Breschnews in den Fall Wallenberg wird nach Ansicht des dänischen Autors Thomsen durch die Tatsache untermauert, dass die Sowjets nach Stalins Tod (1953) leicht die ganze Angelegenheit Stalin in die Schuhe hätten schieben können. Sie taten es nicht und auch Nikita Chruschtschow tat es nicht einmal nach seiner berühmten Enthüllungsrede auf dem 20.-Parteitag 1956. Breschnew war damals sein Verbündeter.

Besondere Bedeutung kommt nach Meinung Thomsens der Äusserung der Vorsitzenden des Wallenberg-Komitees, Ingrid Widemar, zu. Frau Widemar ist Richterin am schwedischen Obersten Gericht. Thomsen zitiert sie mit den Worten: "Wir wissen schon seit langer Zeit, dass Breschnew persönlich die Verhaftung Wallenbergs anordnete. Wir sind absolut sicher, dass unsere Information richtig ist. Aber wir sind damit bisher nicht an die Öffentlichkeit gegangen, um nicht die Versuche zur Freilassung Wallenbergs zunichtezumachen. Wallenberg wurde 1981 zum Ehrenbürger der USA ernannt."

Wallenberg - wurde ihm sein Auto zum Verhängnis?

Dänischer Journalist: Leonid Breschnew wollte den Wagen haben

Berlin, 4. Oktober 1985 (WONA)

59
Eingegangen
18 OKT 1985
RAe 3r W Stark
Stark - H. H. H.

Der durch seine Rettungsaktion für über 100.000 Juden bekannte schwedische Diplomat Raoul Wallenberg ist 1945 in Budapest möglicherweise direktes Opfer des nachmaligen sowjetischen Staats- und Parteichefs Leonid Breschnew geworden. Wallenberg war dort Legationsrat an der schwedischen Botschaft; Generalmajor Breschnew Politschef der sowjetischen 18. Armee, die an der Eroberung der ungarischen Hauptstadt mitwirkte.

Der dänische Journalist Jens Thomsen, ein Mitarbeiter der angesehenen Kopenhagener Zeitung "Berlingske Tidende" und zuvor Chefredakteur des Blattes des dänischen Verteidigungsministeriums, ist bei seinen Ermittlungen zu dem Ergebnis gekommen, dass Breschnew Wallenbergs Auto haben wollte und den schwedischen Diplomaten deswegen festnehmen und in die Sowjetunion bringen liess.

Thomsen stützt sich dabei auf die Aussagen eines inzwischen in den Westen übergetretenen ehemaligen sowjetischen Offiziers namens Jakow Leontowitsch Lachotski-Menaker. Lachotski-Menaker war Leutnant in der 18. Armee und erklärte der schwedischen Zeitung "Aftonbladet": "Ich bin mit mehreren Offizieren jener politischen Spezialeinheit zusammengetroffen, welche die Festnahme Wallenbergs plante und ausführte. Diese Einheit unterstand direkt Breschnew."

Breschnew, der von Oktober 1964 bis zu seinem Tode im November 1982 an der Spitze der sowjetischen KP stand, war für seine Wertschätzung westlicher Automobile bis ins hohe Alter hinein bekannt. Zu Zeiten der Brandt/Scheel-Regierung in Bonn konnte er seinen privaten Fuhrpark um ein teures Mercedes-Modell vergrössern.

Wallenbergs Schicksal beschäftigt die westliche Welt seit Jahrzehnten, zumal immer wieder Zeugen erklären, sie hätten den 1911 geborenen Schweden in der Sowjetunion gesehen oder sogar noch vor wenigen Jahren mit ihm in einer Zelle gelebt. Die Sowjets leugneten zwölf Jahre lang, dass sich Wallenberg jemals in ihrem Gewahrsam befunden habe. Schliesslich erklärten sie 1957, der Schwede sei 1947 in der Moskauer Lubjanka an Herzschwäche verstorben.

Einer der Zeugen, die Wallenberg nach 1947 lebend gesehen haben wollen, war der sowjetische General Kyprianow. Nachdem er dies westlichen Vertretern mitgeteilt hatte, liess ihn der damalige KGB-Chef und spätere Breschnew-Nachfolger Juri Andropow festnehmen. Kyprianow verstarb in der Haft.

Die Verstrickung Breschnews in den Fall Wallenberg wird nach Ansicht des dänischen Autors Thomsen durch die Tatsache untermauert, dass die Sowjets nach Stalins Tod (1953) leicht die ganze Angelegenheit Stalin in die Schuhe hätten schieben können. Sie taten es nicht und auch Nikita Chruschtschow tat es nicht einmal nach seiner berühmten Enthüllungsrede auf dem 20. Parteitag 1956. Breschnew war damals sein Verbündeter.

Besondere Bedeutung kommt nach Meinung Thomsens der Äusserung der Vorsitzenden des Wallenberg-Komitees, Ingrid Widemar, zu. Frau Widemar ist Richterin am schwedischen Obersten Gericht. Thomsen zitiert sie mit den Worten: "Wir wissen schon seit langer Zeit, dass Breschnew persönlich die Verhaftung Wallenbergs anordnete. Wir sind absolut sicher, dass unsere Information richtig ist. Aber wir sind damit bisher nicht an die Öffentlichkeit gegangen, um nicht die Versuche zur Freilassung Wallenbergs zunichtezumachen. Wallenberg wurde 1981 zum Ehrenbürger der USA ernannt."

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Första enheten (Pol I)

3011000 ✓
PROMEMORIA

1985-10-28

Pl En

Ex till:

Kabsek. ✓
Polchefen ✓
Ch. Pol I ✓
Julin, Pol ✓

exp. at 85-10-28/ee

Amb. MOSKVA ✓
Nr. 169

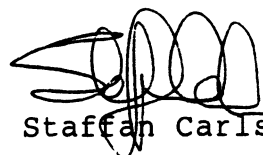
Amb. WASHINGTON ✓
Nr. 165

Gk. NEW YORK ✓
Nr. 315

./.

Riksdagsfråga om Raoul Wallenberg
(1 bil.)

Utrikesministern besvarade den 24 oktober i riksdagen en fråga av Hadar Cars om Raoul Wallenbergs öde. Utdrag ur snabbprotokollet från riksdagsdebatterna bifogas.

Staffan Carlsson

ee

EXPEDIERAT	
med	sen
sv. kurir	29/1085 [Signature] Siga
utl. kurir	
luftpost	
vanl. post	

14 § Svar på fråga 1985/86:106 om Raoul Wallenbergs öde

Anf. 30 Utrikesminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Olika svenska regeringar har genom åren gjort enträgena men resultatlösa försök att få klarhet i vad som hände Raoul Wallenberg. På 40-årsdagen av hans försvinnande framhöll statsministern att regeringen, så länge ovissheten består, kommer att gripa varje lägligt tillfälle att få visshet om hans öde. Det beskedet kan jag upprepa i dag.

Raoul Wallenberg är amerikansk hedersmedborgare. Det kan väl därför inte uteslutas att hans fall kommer upp också i framtida sovjetisk-amerikanska kontakter. Det är enbart Förenta staternas regering som avgör, om den vill ta upp frågan om vad som hände Raoul Wallenberg med Sovjetunionen.

Anf. 31 HADAR CARS (fp):

Herr talman! Vi känner alla till Raoul Wallenbergs insatser. Vi vet vad de har betytt för hundratusentals förföljda människor, och vi är stolta över att Raoul Wallenberg är svensk.

I dag vänder sig hundratusentals människor över hela världen, bland dem folkpartiets ordförande Bengt Westerberg, till Förenta staternas president och ber honom att han vid mötet i Genève med den nye sovjetledaren herr Gorbatsjov begär att Raoul Wallenberg omedelbart frigges.

Utrikesministern erinrade om att Raoul Wallenberg också är amerikansk hedersmedborgare. Han och Winston Churchill är faktiskt de enda som av kongressen och presidenten visats den äran.

Jag har i dag, herr talman, varit i kontakt med företrädare för Raoul Wallenbergs familj, med Raoul Wallenbergföreningen och med Wallenbergs vän, förre ambassadören Per Anger. De säger alla att det väsentliga nu är att den svenska regeringen helhjärtat instämmer i vad alla dessa röster framför, att den aktivt understödjer ansträngningarna att få president Reagan att ta upp frågan om Wallenbergs frigivande med herr Gorbatsjov. När nu Sovjet och dess nye ledare uppenbarligen är angelägna om att skapa good will kan detta, herr talman, vara en sista möjlighet att rädda Raoul Wallenberg. Det vore en skam för vår regering och för Sverige om vi inte med all kraft tog vara på detta tillfälle.

Herr utrikesminister! Lämna oss inte i ovisshet! Det är riktigt att det är Förenta staterna som själva avgör om de vill ta upp Wallenbergfallet med Sovjet, men det hindrar inte den svenska regeringen från att ha en uppfattning och att hävda den, om det är dess önskan att så sker. Därför frågar jag: Är det regeringens avsikt att försöka förmå president Reagan att ta upp frågan om Wallenberg med herr Gorbatsjov eller tänker man försitta också detta tillfälle?

Överläggningen var härmed avslutad.

[REDACTED]

UTRIKESDEPARTEMENTET
ELE

ARENDE:

KOPIA TILL:

UTRMIN
KABS
POLCH
POL 1

ATGÅRD:

Rat Oswald (ul
bosv. i hbr.
Oswald-Nilsson
1986-01-10

NRK UTRIN
Data [REDACTED]
1985-10-31
P 2 E 4 1

POL

INKOM UD [REDACTED]

AMBASSADEN MOSKVA 1985-10-31

UD STOCKHOLM [REDACTED]

FOER OSVALD POL 1 FRAAN NILSSON
DITT HBR 85-10-23

RE INFORMATIONSSKRIFT OM RAOUL WALLENBERG.

P R I M O

TACK DITT HBR 85-10-23 MED OENSKEMAALET ATT JAG SKALL MEDVERKA
VID FOERFATTANDET AV EN INFORMATIONSSKRIFT OM RAOUL WALLENBERG.
JAG VILL PRINCIPIELLT INTE STAELLA MIG AVVISANDE TILL BEGAERAN,
MEN DENNA RESER ONEKLIGEN ETT ANTAL FRAAGOR.

SAALUNDA FOERUTSAETTER JAG ATT NI I STOCKHOLM NOGA OEVERVAEGT
HURUVIDA DET ALLS AER LAEMPLIGT, MED TANKE PAA MIN FORTSATTA
TJAENSTGOERING I MOSKVA, ATT JAG FOERFATTAR EN SKRIFT OM
WALLENBERG. AEVEN OM DENNA PUBLICERAS UTAN ATT SKRIBENTENS NAMN
ANGES, FAAR DET HAALLAS FOER SANNOLIKT ATT SOVJETISKA VEDERBOERANDE
SKAFFAR SIG KAENNEDOM OM VEM SOM FOERT PENNAN.

DET VORE INTE HELLER BRA, OM DET KOM UT I SVENSK PRESS ATT JAG
FOERFATTAT SKRIFTEN. DU KAN LAETT FOERESTAELLA DIG DEN TYP AV BREV
OCH MAHAENDA AEVEN TELEGRAM OCH TELEFONSAMTAL SOM JAG, MED TANKE
PAA MIN PLACERING I MOSKVA, SKULLE FAA FRAAN OLIKA ORGANISATIONER
OCH PRIVATPERSONER I VAESTEUEUROPA OCH USA MED INTRESSE FOER WALLEN-
BERG-AERENDET. SEDAN MIN BEFATTNING MED DETTA AERENDE KAENNER
JAG OCKSAA VAELE RW:S ANHOERIGA OCH DE LEDANDE INOM DEN SVENSKA
WALLENBERGKOMMITTEN. OCKSAA HAER KAN JAG FOERUTSE KOMPLIKATIONER,
MED TANKE PAA MIN NUVARANDE POST, NAER DET BLIR KAENT ATT JAG AER
FOERFATTAREN TILL INFORMATIONSSKRIFTEN. DET AER SVAART TRO ATT
DETTA SKULLE KUNNA DOELJAS FOER DEN SVENSKA WALLENBERG-KOMMITTEN,
JOURNALISTER SOM SJOEQUIST OSV.

VORE DET INTE FRAAN FLERA SYNPUNKTER TRYGGARE OM NAAGON STOCKHOLMS-
BASERAD TJAENSTEMAN BLIR HUVUDFOERFATTARE? JAG SKULLE ISAAFALL,
OM NI OENSKAR, KUNNA BYGGA UT OCH KOMMENTERA MANUSKRIFTET.

FORTS

S E C U N D O

IFALL NI, EFTER OEVERVAEGANDE AV VAD SOM SAEGS UNDER PRIMO, AENDAA SKULLE STAA FAST VID ATT JAG - UTAN EGET NAMNS NAEMNANDE - BOER FOERFATTA SKRIFTEN, FRAAGAR JAG MIG NAER DENNA BOER FOERELIGGA I MANUSKRIFTFORM. MED TANKE PAA, SOM DU SJAE LV ANT YDER, ATT DET KAN BLI SVAART ATT AASTADKOMMA EN FULLOEDIG PRODUKT UTAN TILLGAANG TILL DEPARTEMENTETS ARKIV, SKULLE JAG SOM FOERFATTARE OENSKA TRE-FYRA TJAENSTGOERINGSDAGAR I STOCKHOLM. DAA SKULLE EN MANUSKRIFTSKISS KUNNA BYGGAS UT.

MED HAENSYN TILL ARBETS- OCH SEMESTERPLANERINGEN VID AMBASSADEN TROR JAG ATT DET SKULLE STAELLA SIG SVAART FOER MIG ATT UTFOERA UPPDRAGET FOERRAEN I BOERJAN AV NAESTA AAR.

T E R T I O

VILL NAEMNA ATT OERN HAR LAEST OCH AER INFOERSTAADD MED OVANSTAAENDE. TACKSAM DIN REAKTION.

OERN

AMBASSADEN MOSKVA

*****/M2

SS1128
Poli/Julin
Hbn. tit
SS1202

1985-10-29

Nr. 436

Utrikesdepartementet

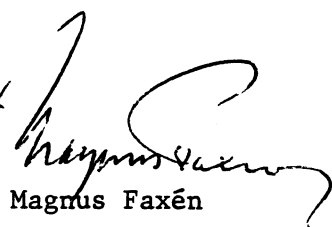
Pal

0 2 en

Ryskspråkig New York-tidning uppger att Raoul Wallenberg dog i februari i år.
(2 bil.)

. / 1-2

A.M. Kalinskij, som är väl känd som vittne i Wallenberg-ärendet, har skrivit en artikel i New York-tidningen Novoye Russkoye Slovo av den 13 oktober, där han påstår att Raoul Wallenberg skulle ha avlidit i lunginflammation den 13 eller 14 eller 15 februari i år. Det är oklart av den översättning till svenska, som detta general-konsulat låtit göra, om var Wallenberg skulle ha avlidit. Kalinskij skriver på ett sådant sätt att man lämnas i ovisshet om det skulle ha skett i Vladimirs-kij-lägre eller i Butyrskij-fängelset i Moskva. Kalinskij berättar bl.a. att han informerat Sveriges ambassadör i Israel den 18 juli i år om vad som inträffat. I övrigt redovisar Kalinskij sin version av Raoul Wallenbergs öde och sina fördömande ord över regeringarna Erlander och Palme. Han är vidare i sin artikel mycket kritisk mot Raoul Wallenbergs närmaste anhöriga, som han anser ha fördärvat den kampanj, som inleddes 1978 i syfte att få Wallenberg fri. Artikeln liksom en obearbetad snabböversättning till svenska bifogas för departementets kännedom.

Magnus Faxén

A. M. Kalinskij

RAUL WALLENBERGS DÖD

Författaren av den här artikeln, A. M. Kalinskij, var under många år fånge i sovjetiska fängelser. Som representant för den polska armén i Moskva, blev han arresterad 1944 och satt i fängelse i 15 år. Redan flera gånger hade han skrivit i Novoye Russkoye Slovo om den svenske diplomaten Raul Wallenbergs öde. Raul Wallenberg beskyddade och räddade livet på tusentals judar i Budapest i slutet av kriget. Dessa två män satt en gång i ett och samma fängelse.

Hjälten och martyren Raul Wallenberg är död.

Hans död inträffade inte i juli 1947, som på svenska förfrågningar officiellt tillkännagavs av den sovjetiska regeringen under dess tid, men han avled 1985 mellan den 13 och 15 februari. Han plågades i sovjetiska fängelser i mera än 40 år.

Jag vill påminna kort om Raul Wallenbergs historia. Den då okände och unge (han var 32 år gammal) svenske diplomaten blev utsänd till Budapest i juni 1944, som förste sekreterare på den svenska ambassaden i Ungern. Han lyckades att rädda tusentals judar i Budapest från att bli förintade. Detta delvis därför att den nacistiska regimen höll på att falla - Hitlers Tyskland hade sina sista månader framför sig, och den sovjetiska armén trädde in i Ungern. Under dessa förhållanden var det nödvändigt att Wallenberg var utomordentligt tapper, modig, uppoftfrande och mänsklig. Utan dessa egenskaper kunde hans mission inte ha varit framgångsrik.

Striderna fortsatte i Budapest, när Wallenberg plötsligt försvann. På förfrågningar från den svenska regeringen och från SSA i England om Wallenbergs öde, teg Stalin. När han äntligen lämnade ett svar meddelade han enbart, att "de sovjetiska myndigheterna ej har några uppgifter om personen vid namn Wallenberg".

Mer än tio år har gått. År 1956 var Nikita Chrustchev i Sverige. En petition överlämnades åt honom från Wallenbergs mor och svenska folket med vädjan om frigivning av diplomaten. Chrustchev lovade "att klara upp det här fallet", och efter fyra månader hade svaret kommit: dåvarande sovjetisk utrikesminister A. Gromyko meddelade officiellt, att "Raul

A.M. Kalinskij

Wallenberg dog i juli 1947 i NKGB-fängelset i hjärtattack". När svenskarna begärde att hans jordiska kvarlevor skulle lämnas ut, kom svaret: "kremerad"....

Senare, redan under Breznev's tid, lade KGB fram en ny version: Wallenberg blev inte fångad av de sovjetiska "myndigheterna", utan dödad redan i Budapest av nazister eller ungerska fascister, för att han räddade judar från förintelse. Den sovjetiska regeringen håller sig till den här versionen även idag.

Men över hela Europa gick det rykten om att Wallenberg levde. Han var sedd redan under 50-talet i sovjetiska "specialläger för utländska" individer, där det fanns en möjlighet att Chrustchev kunde frikänna en fånge och ge honom tillstånd att lämna landet och resa tillbaka till sitt hemland. Tyvärr, hade dessa rykten nått även Sverige och Wallenbergs anhängare. Det fanns nämligen inga sådana specialläger för utlänningar. Alla hemliga fångar sitter uteslutande i speciella fängelser som Vladimirskij, Orlovskij, Verkneural'skij, Novoherkaskij, Aleksandrovskij och andra - där också Wallenberg redan då hade avtjänat 15 år. Inget fängelse kan garantera en så pålitlig isolering, så fullständig bibehållning av säkerhet som dessa slutna straffläger.

Från författaren David Vendrovskij, som är av judiskt ursprung, hörde jag första gången om Raul Wallenberg. Det var 1951 och jag var i Verchneural'skij-fängelset. Vendrovskij blev flyttad till min cell efter att ha suttit ihop med Munters - före detta utrikesminister av en gång oberoende Litauen, och med Wallenberg.

Framryckningar av den sovjetiska armén förorsakade masshåktningar i alla europeiska länder som Sovjet ockuperade. Bland alla "importerade", som man brukade uttrycka sig, fanns också den svenske diplomaten. Wallenberg berättade för Vendrovskij, hur allt hade gått till, och han i sin tur berättade det för mig. I Budapest, kom fem eller sex sovjetiska officerare med ett meddelande att deras "befälhavare ville ha ett samtal" med honom. Wallenberg fick omedelbart onda förningar: meddelandet kunde ju ha lämnats av endast en person, varför kom det då en hel grupp? Han fördes till den sovjetiska zonen och utan några förklaringar blev han instängd i ett mörkt och kallt rum. Den 20 januari 1945, blev han fördd till Moskva tillsammans med andra personer tillfångatagna i Ungern.

NOVOYE RUSSKOYE SLOVO - 1985-10-13

A.M. Kalinskij

Ljalikov har varit i Vladimirskij-lägrät redan i 41 år. När han var 10 år gammal, såg han från sitt gömställe, hur i Katrinski skogen NKVD-soldater sköt ihjäl polska officerare, som transporterades dit på lastbilar.

När tyskarna kom, visade han och en skogsvaktare, var i skogen dessa döda befann sig. Efter att tyskarna har dragit sig tillbaka, en sovjetisk "undersökningskommission" hittade Ljalikov och tillfångatog honom. Utan att ta hänsyn till att han under kommissionstvång fick avstå från alla sina påståenden om massakern, och "visade" så sin fosterlandskärlek, sattes han i fängelse på obegränsad tid. Nu är han 55 år och jag vill påminna igen om att, han har suttit där sedan 14 års ålder.

I slutet av 1982 flyttades också Raul Wallenber till cell 17.

Den 6 februari 1985 fick han lunginflammation. I tre dagar hade hans medfänge begärt att han skulle bli förflyttad till sjukstugan. Den 9 februari fördes han äntligen, i medvetenhet tillstånd, till andra våningen i cell 24. Där har han efter några dagar (det kunde ha varit den 13, 14 eller 15 februari) avlidit. Man vet inte direkt, vilken dag han dog. Man bar ut honom den 15, och då är det sannolikt att döden inträdde en eller två dagar tidigare.

Den 18 juli 1985 överlämnade jag dessa uppgifter till Sveriges sändebud i Israel - Hr. Hirdman.

Vem bär skulden till Raul Wallenbergs tragedi - en tragedi som dröjde i 40 år och som avslutades med Wallebergs död i en fängelsecell, långt ifrån sitt hemland, sina anhöriga och sina vänner?

Naturligtvis är det den Kreml-maffian, som är skyldig till det här omänskliga och absurda brottet. De kidnappade, dömde till livstidsfängelse och slutligen också dödade en oskyldig människa. Skyldiga är dock också västländerna.

Under många år trodde de på lögnaktiga, ömsesidigt motsägande historier om Wallenbergs öde. Det sovjetiska sändebudet i Sverige - Aleksander Kollontaj, en utmärkt "regissör" av rättegångar hållna i Moskva under 30-talet, vidare Sovjets utrikesminister Andrej Visjinskij, och den nu framgångsrike Gromyko, lämnade en officiell förklaring om Wallenbergs död.

A.M. Kalinskij

I Ljubljanka-fängelset satt Wallenberg suttit "under bevakning" i ungefär ett år. Sedan meddelades honom, att han hade dömts i sin frånvaro till 25 år i ett slutet fängelse (straffläger) "för spioneri". Han förflyttades till Verchneurlaskij-lägrät, i Cheljabinsk-området.

Ödet förde mig ihop med Munters. Han träffade också Wallenberg i ett straffläger och bekräftade alla uppgifter jag fick höra från Vendrovskij.

År 1953 förflyttades Munters, Wallenberg och Kuprijanov till Aleksandrovskij-lägrät, i Irkutsk-området. Där råkade också jag befinna mig. 1955 var det dags för en ny förflyttning - till Vladimirskij-lägrät. Här såg jag, på avstånd, för första gången R. Wallenberg; han promenerade på gården i sällskap med en fånge vid namn Manulov.

Den 29 oktober 1959, två och ett halvt år efter att ha fullföljt min strafftid (då visste jag ingenting om det), blev jag frigiven och utan rätten att återvända till mitt hemland blev jag utvisad till Polen.

Wallenberg fick fortsätta att avtjäna sin orimligt långa strafftid, som borde ha tagit slut år 1970.

År 1967 fick jag veta, att han levde och befann sig i cell nr. 23 i Vladimirskij-lägrät. 1975 såg man honom på sjukhuset i Butyrskij-fängelset i Moskva. Det betydde att han blev inte frigiven efter att ha avtjänat sitt 25 års långa straff. Jag förstod med en gång att den sovjetiska regeringen inte tänkte frige honom över huvud taget.

I december 1982 blev Raul Wallenberg flyttad från cell 23, som fanns på andra våningen, till cell nummer 17 i samma byggnad men på första våningen, där temperaturen brukade sjunka ner till 8-10 grader Celsius. På den här våningen fanns det, för det mesta, fångar dömda till dödsstraff. Här sattes de i väntan på att bli benådade (och sända till tvångsarbete i urangruvor), eller att deras dom verkställdes. I regel hölls inte "statsförbrytarna" (så kallas de politiska fångarna i Sovjet Unionen) på första våningen. Endast två fångar har varit undantag: Mensjagin, som under tyska ockupationen var borgmästare i Smolensk, och Nikolaj Ljalikov, som var arresterad 1944 i 14-årsåldern.

A.M. Kalinskij

Det sades att uppgifterna om hans död 1947, var baserade på en falsk "rapport", utfärdad av A. Smolnov - Ljubjanka lägret, på befallning av dåvarande säkerhetspolisens minister Abakumov (båda två blev arkebuserade under Chrustjev-tiden).

Tage Erlander och Olof Palme, ledande personligheter i Sveriges efterkrigsregering, visade att inte stå på en hög nivå heller. Deras förhållande till Wallenbergs öde kunde ha betecknats med ett enda ord: likgiltigt.

År 1979 offentliggjordes i NRSlovo en artikel om den svenska regeringens relation med den västtyske medborgaren Krisko. Han arbetade i Budapest som rysk tolk åt Walleberg och 1945 blev han också arresterad. Krisko blev frigiven i slutet av 1955 efter att amnestin blev beviljad åt västtyska medborgare. Efter att ha kommit till Frankfurt am Main satte han sig direkt i förbindelse med de amerikanska myndigheterna och berättade allt han visste om Wallenbergs kidnappning. Amerikanare antecknade hans vittnesmål och rekommenderade att omedelbart kontakta den svenska regeringen, som också, som det sägs, är intresserade i fallet.

Efter att ha spenderat någon tid i Stockholm, åkte Krisko därifrån - besviken, förbittrad och sorgsen. Svenska myndigheter uttryckte inget intresse i hans vittnesmål. De höll sig till de skamliga och motstridiga principerna: att inte bli osams med Kreml..... Som det såg ut, försökte de svenska myndigheterna att snabbt bli av med det självvinbjudna vittnet och meddelade Krisko att han kommer att bli kontaktad i Hamburg av den "speciella undersökningskommissionen", som tar hand om "fallet Wallenberg". Som väntat, kom ingen kommission. Krisko dog år 1974. Hans fru Elena Osipovna och dotter Kristabella-Aleksandra bor fortfarande i Hamburg. Hans fru befann sig också i Budapest, när Wallenberg och Krisko blev arresterade.

År 1978 påbörjades en internationell kampanj för Wallenbergs räddning. Då har det kommit fram nya vittnesmål om att han fanns i livet i ett fängelse i Sovjet Unionen. Denna aktion misslyckades, tyvärr, delvis av att Wallenbergs anhöriga - fru Nina Lagergren och prof. G. Dardel - lyssnade till lögnaktiga och helt ogranskade uppgifter, som spriddes ut av "frivilliga under nacisttiden", och kanske inte minst av KGB. Kampanjen för Wallenbergs räddning slogs ut i stort i tomma och ytliga reklamarrangemang och slutade, utan att nå resultat, med ett fiasko.

Nu är det för sent att diskutera hela situationen. Raul Wallenberg finns inte längre bland de levande.

P 2 Eu
(Pa)

Калинский

Смерть Рауля Валленберга

Автор этой статьи — многолетний узник советских тюрем А.М. Калинский, арестованный в 1944 году в Москве, где он был представителем польской армии, и проведший в заключении пятнадцать лет. Он уже не раз писал в НРСлове о судьбе шведского дипломата Рауля Валленберга, защитника и спасителя тысяч будапештских евреев в конце войны, с которым находился когда-то один в тюрьме.

Герой и великомученик Рауль Валленберг умер.

Смерть его последовала не в мае 1947 года, как официально объявило в свое время советское правительство, отвечая на запрос шведов, а в 1985 году — между 13-м и 15-м февраля. Он томился в советских тюрьмах более сорока лет. Напомню кратко историю Рауля Валленберга. Никому не известный тогда молодой шведский дипломат (ему было 21 года) в июне 1944 года был направлен в Будапешт первым секретарем шведского посольства в Венгрии. Ему удалось спасти от уничтожения несколько тысяч будапештских евреев, — удалось отчасти потому, что нацистский режим уже снизил, гитлеровская Германия доживала последние месяцы, на территорию Венгрии вступили советские войска. Однако и в этих условиях от Валленберга требовалось незаурядное личное мужество и самоотверженность, без чего его миссия не могла быть успешной.

В Будапеште еще шли бои, когда Валленберг внезапно исчез. На запросы о его судьбе со стороны правительства Швеции, а также США и Англии Сталин отмалчивался. А когда, наконец, соизволил заговорить, то сообщил только, что советским органам ничего не известно о человеке по фамилии Валленберг.

Прошло более десяти лет. В 1956 г. в Швеции побывал Никита Хрущев. Здесь ему передали петицию от матери Валленберга и населения страны с просьбой вернуть пропавшего дипломата. Хрущев обещал «выяснить этот вопрос», и

массовое похищение людей с оккупируемых Советами территорий европейских стран. Среди них был «импортированный», как выражались гебисты, и шведский дипломат.

Со слов самого Валленберга Вендровский рассказал мне, как это выглядело. К Валленбергу явились в Будапеште пять или шесть советских офицеров и пригласили «на переговоры к командующему». У него сразу же возникло нехорошее предчувствие: ведь приглашение мог передать какой-нибудь посыльный, зачем же тут целая группа? Доставив дипломата в расположение какой-то советской части, его без всяких объяснений заперли в пустом и холодном помещении, а 20 января 1945 г. с группой других лиц, схваченных в Венгрии, отправили самолетом в Москву.

На Лубянке Валленберг просидел «под следствием» около года. Затем ему объявили заочное решение Особого совещания: 25 лет тюремного заключения «за шпионаж», и отправили в Челябинскую область, в Верхнеуральскую тюрьму.

Позже судьба свела меня в заключении с Мунтерсом, вторым из сокамерников Валленберга, и он подтвердил все услышанное мной от Вендровского.

В 1953 году Мунтерса, Валленберга и бывшего первого секретаря ЦК компартии Карело-Финской ССР Куприянова перевели в Александровский централ, в Иркутской области. Туда же попал и я. Говорили, что Верхнеуральская тюрьма «освобождается для бериевцев». А в 1955 году последовала новая переброска —

Рауль Валленберг перед похищением

ли немцам эти смертные рвы в Катынском лесу. Когда немцы отступили, советская «следственная комиссия» нашла Ляликова и, несмотря на то, что он под диктовку комиссии не только отказался от своих показаний немцам, но и «показал» то, что требовалось советским властям, его все же посадили в тюрьму — конечно же, бессрочно. Теперь ему уже 55 лет, а сидит он, напоминая, с 14-ти.

Именно к Ляликову в 17-ю камеру и попал в конце 1982 года Рауль Валленберг.

6 февраля нынешнего года он заболел воспалением легких. Целых три дня его сокамерник требовал, чтобы больного перевели в тюремную

Не на высоте оказались лица, возглавлявшие в послевоенное время правительство Швеции — Таге Эрландер и затем Улоф Пальме. Их отношение к судьбе Валленберга можно было бы охарактеризовать одним словом: равнодушное.

В 1979 году в Новом Русском Слове сообщалось о возмутительном отношении шведских властей к заявлению гражданина ФРГ Криско, который работал в Будапеште у Валленберга переводчиком с русского и был арестован в том же 1945 году. Криско был освобожден из заключения в СССР в конце 1953 года, в амнистии для граждан ФРГ. Прибыв во Франкфурт-на-Майне, он связался с имери

просьбой вернуть пропавшего дипломата. Хрущев обещал выяснить этот вопрос», и действительно через 4 месяца пришел ответ: тогдашний министр иностранных дел СССР ромышко официально сообщил, что Рауль Валленберг умер в июле 1947 года во внутренней тюрьме НКГБ СССР от сердечного приступа. Когда же шведы потребовали выдать останки покойного, последовал ответ: «Крепирован»...

Впоследствии, уже при режиме, КГБ выдвинул новую версию: Валленберг не похищен советскими «органами», а был убит там же, в Будапеште, нацистами или венгерскими фашистами в отместку за спасение евреев. Эта версия советская сторона придерживается по сей день.

Тем не менее, по Европе продолжали бродить слухи о том, что Валленберг жив. Его видели уже в 50-х годах каких-то советских «специалах для иностранцев» лица, освобожденные из этих лагерей при Хрущеве и получившие тогда же возможность уехать за границу, в те страны, откуда они попали в Советский Союз. К сожалению, этим слухам отнеслись с доверием и в Швеции, в том числе близкие Валленберга. Между тем, в СССР не было ни каких спецлагерей для иностранцев. Все задержанные заключенные сидят исключительно в спецтюрьмах Владимирской, Орловской, Верхнеуральской, Новочеркасской, Александровском центре и других, — в которых осидел 15 с половиной лет и Ни один лагерь не обеспечивал такой надежной изоляции, такого полного соблюдения секретности, как закрытая тюрьма.

Я впервые услышал о Валленберге от еврейского писателя Давида Вендровского в ноябре 1951 года, в Верхнеуральской тюрьме. Вендровского перевели в мою камеру из той, где он сидел с бывшим министром иностранных дел сводной Латвии Мунтерсом и улем Валленбергом. Валленберг стал жертвой массового в конце войны 8-го полка СМЕРШа. Этот полк по мере продвижения советских войск осуществлял

убийства, что Верхнеуральская тюрьма «освобождается для бериевцев». А в 1955 году последовала новая переброска — во Владимирскую тюрьму. Здесь я издали увидел Валленберга в прогулочном дворе: он был в обществе своего сокамерника Мамулова, в недавнем прошлом одного из подручных Берии.

29 октября 1959 года, через два с половиной года после своей полной реабилитации (о которой я тогда ничего не знал), я был освобожден из тюрьмы — без права возвращения на родину, в Польшу.

А Валленберг продолжал отбывать свой невероятный срок, который должен был закончиться только в 1970 году.

В 1967 году мне стало известно, что он жив и сидит все в той же 23-й камере Владимирской тюрьмы. В 1975 году его видели в больнице Бутырской тюрьмы в Москве, значит, он не был освобожден и по отбытии 25-летнего срока. Мне стало окончательно ясно, что советские власти и не думают его освобождать.

В декабре 1982 года Рауль Валленберг был переведен из 23-й камеры второго этажа, который сносно отапливается, в 17-ю камеру того же корпуса, только на первом этаже. Здесь температура зимой опускается до 8-10 градусов Цельсия. На этом этаже обычно содержат уголовников, приговоренных к смертной казни. Они сидят здесь в ожидании помилования (и отправки на урановые рудники) или исполнения приговора. Как правило, «государственных преступников» (так в СССР именуют политических заключенных) в камерах первого этажа не держат. Исключения составляли только двое заключенных: Меньшагин, бывший бургомистром Смоленска при немцах, и Николай Ляликов, арестованный в 1944 году в четырнадцатилетнем возрасте.

Ляликов содержится во Владимирской тюрьме уже 41-й год. Он имел несчастье в апреле 1940 года, десятилетним мальчиком, из укрытия подсмотреть, как войска НКВД расстреливали в Катынском лесу польских офицеров, подвозимых на грузовиках.

После прихода немцев Ляликов и какой-то лесник указывали,

он заболел воспалением легких. Целых три дня его сокамерник требовал, чтобы больного перевели в тюремную больницу. Наконец, 9 февраля Валленберга в бессознательном состоянии перевели на второй этаж, в 24-ю камеру, где через несколько дней (13-го, а может быть — 14-го или 15-го февраля) он скончался. День его кончины точно не известен, но поскольку его вынесли из камеры 15-го, то не исключено, что смерть наступила за день или два до выноса тела в помещение так называемой «трансформаторной подстанции» (мертвецкой, внешне напоминающей трансформаторную будку).

18 июля с.г. я передал эту достоверную информацию, оказавшуюся в моем распоряжении, послу Швеции в Израиле г-ну Хирдману.

...

Кто виноват в трагедии и мученичестве Рауля Валленберга — трагедии, продолжавшейся сорок лет и закончившейся смертью в тюремной камере, вдали от родных и близких?

Конечно, главный виновник бесчеловечного и бессмысленного преступления — это кремлевская мафия, похитившая, осудившая на пожизненное заключение и в конце концов убившая ни в чем не повинного человека. Однако немалая вина лежит и на правительствах стран свободного мира.

Долгие годы они принимали на веру лживые, противоречащие друг другу версии судьбы Валленберга, кони их потчевали и советский посол в Швеции Александр Коллонтай, и печально знаменитый «режиссер» московских процессов 30-х годов, в дальнейшем министр иностранных дел СССР Андрей Вышинский, и ныне здравствующий Громыко, официальное заявление которого о мнимой смерти Валленберга в 1947 году основывалось, как потом стало известно, на липовом «рапорте» начальника санчасти Лубянской тюрьмы А.Смольцова министра государственной безопасности Абакумову (оба в хрущевские времена расстреляны).

освобожден из заключения СССР в конце 1955 года, амнистии для граждан ФРГ. Прибыв во Франкфурт-Майне, он связался с американскими учреждениями и сообщил все, что знал о похищении Валленберга германскими. Американцы записали его показания, но порекомендовали ему повторить их непосредственно шведским властям, которые очень, дескать, интересуются этим вопросом.

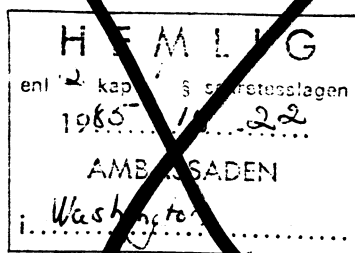
Однако, побывав в Стокгольме, Криско уехал отнюдь не огорченным и разочарованным: интереса к его сообщению шведские официальные инстанции не проявили. По-прежнему там придерживались людского принципа — чтобы не рассердить Кремль. Стремясь, по-видимому, скорее спровадить неспрошенного свидетеля, шведские власти заявили Криско, что по делу Валленберга пришлют к нему в Гамбург, где он поселил «специальную следственную комиссию». Как и следовало ожидать, никакая комиссия ему никогда не заглядывала. В 1974 году Криско скончался. Его жена Гленда Осиповна, дочь Кристианна-Александра, живет и сейчас в Гамбурге. Кстати, во время похищения Валленберга и Криско его супруга тоже находилась в Будапеште.

В провале международной акции — кампании по спасению Валленберга, начатой в конце 1978 года на основании появившихся в то время новых свидетельств, что он жив и находится в заключении в Советском Союзе, — отчасти виноваты и ближайшие родственники Рауля Валленберга: госпожа Нина Лагергрэн, профессор Г.Дардель. Их вина в том, что они не дали сбить себя с толку случайными, непроверенными по существу абсолютно ложными слухами, распространившимися некоторыми «охотниками за нацистами» бездарными фальсификациями, фабриковавшимися, в частности, в конце 1978 года. Кампания по спасению Валленберга вылилась в пустые шумные рекламные мероприятия и, как следовало ожидать, кончилась ничем.

Увы, сейчас уже поздно это говорить. Рауля Валленберга нет в живых.

1985-10-22

Washington

HEMLIG

Kabinettssekreteraren Schori
UtrikesdepartementetRaoul Wallenberg

Hbr Schori-Wachtmeister 1985-10-10

Broder,

Av en tillfällighet råkade Ulf Hjertonsson ha middag för Östeuropachefen i State, Mark Palmer samma dag som jag fick Ditt handbrev i ovanciterade ärende. Jag bad därför Ulf att ta upp frågan med Palmer. Han tyckte det var ett intressant uppslag, och har idag meddelat oss, att Yurchenko kommer att höras om de upplysningar han till äventyrs besitter om Raoul Wallenberg. Palmer meddelade, att man på amerikansk sida även avsåg se till att liknande frågor om Wallenberg ställdes till den i Storbritannien nyligen avhoppade KGB-agenten. Han sade slutligen att vi skulle få besked om resultatet av utfrågningen, och att man på amerikansk sida, för den händelse Yurchenko hade något mer substantiellt att berätta, var beredd att ge oss tillfälle att intervjua honom.

*Änliga hälsningar!**W. Schori*

W Wachtmeister

RIKSPOLISSTYRELSEN
Säkerhetsavdelningen

Avsändare
Byrå F. Pint B Törner/IS

Mottagare

Utrikesdepartementet
Dokumentationsenheten
Departementsrådet Wilhelm Carlgren
Box 16121

103 23 STOCKHOLM

Ärende

Datum
1985-10-28

Antal ex
Ex / (3)

Vårt refnr
SA 449-648-85

Ert refnr

307/000
31 OKT 1985

Samråd i fråga om utlämnande av allmänna handlingar

Från Björn G Renneus har, som framgår av bifogad skrivelse, inkommit en begäran om att få ta del av vissa handlingar rörande Raoul Wallenberg. Även från Dagens Nyheter har aviserats, att man har för avsikt att inkomma med en begäran om detta.

Rikspolisstyrelsen finner, att det i detta ärende bör ske ett samråd med utrikesdepartementet så att det inte sker en kollision med de intressen för sekretess utrikesdepartementet har att bevaka.

Eventuella synpunkter kan lämnas genom en muntlig kontakt med undertecknad, tel 08/769 8008.

RIKSPOLISSTYRELSEN

Bjarne Törner
Bjarne Törner

*Överenskommit med T
att hon skulle kontakta mig
inlämnat begäran ut
när pappan från ISD*

*ad
CP*

Ch Byrå C

SÄKERHETSAVDELNINGEN
Rikspolisstyrelsen
Registrationsen

Pint C 70

01 AUG 1985

SA 449-648-85

Säkerhetsavdelningen
Rikspolisstyrelsen
Box 8304
S-104 20 STOCKHOLM

Stockholm den 30 juli 1985

Refererande till mitt telefonsamtal med avdelningschef Hjelmeroths sekreterare
översänder jag den information jag söker rörande vissa personer som är av intresse i
min nuvarande utredning avseende Raoul Wallenberg.

Avsikten med efterforskning rörande nedan angivna personer är att tillskänka mig
mer material till ovan angivna utredning och, om möjligt, finna ledtradar som
slutligen innebär att jag kan få kontakt med dessa personer för intervjuer.

De aktuella personerna är:

- #1 Henry (alternativt Henrik) Thomsen (ryss) ✓
- #2 Michael Tolstoy-Kutuzov (ryss) 8208 30
- #3 Tamvelli (est) ✓
- #4 Baron von Wetschl (ryss alternativt tysk) 601220
- #5 Anu Turunen (finländare)

De aktuella frågeställningarna är:

- #1 Finns dessa personer i säkerhetsavdelningens arkiv?
- #2 Om så är fallet, är deras akter tillgängliga för en person som jag som bedriver en
ny utredning om fallet Raoul Wallenberg i syfte att få tag i information som kan leda
mig till dessa människor?
- #3 Finns det information som knyter dessa till Raoul Wallenberg?
- #4 Vilka andra svenska personer har anknytningar till dessa personer?

Slutligen undrar jag om säkerhetsavdelningen har någon information i fallet Raoul
Wallenberg, vilka personer som under tidsperioden 1944-1965 som var och är
ansvariga för säkerhetsavdelningens handläggning av ärenden som Raoul
Wallenberg samt vilka råd/tips jag kan erhålla när det gäller kontakter med den
västtyska, engelska, israeliska och amerikanska motsvarigheten till
säkerhetsavdelningen?

Jag vore tacksam om jag kunde få ett snabbt svar till min kontaktdress i Sverige
eller ett telefonsamtal genom att kontakta min far.

Vänliga hälsningar

Björn G Renneus

Kontaktdress:

Movagen 14
S-165 66 SPANGA

06/36 59 75